

ปัญหาการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาส
ทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดนครศรีธรรมราช

Problems of Curriculum Administration in Schools
under the Project for Expanding Opportunities
in Fundamental Education of the Office of
Nakhon Si Thammarat Provincial
Primary Education

สมมาศ ทองร่วง
Sommas Thongroung

วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
Master of Education Thesis in Educational Administration
Prince of Songkla University

๖ 2537

เลขที่	LC๖๖๖๖	๖๖๖	๖๖๖๖	๖๖
Bib Key	๖๖๖๖			

ชื่อวิทยานิพนธ์ บัญชีการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการ
ศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

ผู้เขียน นายสมมาศ ทองร่วง

สาขาวิชา การบริหารการศึกษา

คณะกรรมการที่ปรึกษา

คณะกรรมการสอบ

.....*WT*.....ประธานกรรมการ*WT*.....ประธานกรรมการ
(ดร.พ่องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์) (ดร.พ่องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์)

.....*Ok Me*.....กรรมการ*Ok Me*.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัน เดชพิชัย) (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัน เดชพิชัย)

.....*S. S. S.*.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์)

.....*S*.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพล ทองคลองไทร)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น

ส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....*Am. S. S.*.....
(ดร.ไพรัตน์ สงวนไทร)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อวิทยานิพนธ์ ปัญหาการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

ผู้เขียน นายสมมาศ ทองร่วง

สาขาวิชา การบริหารการศึกษา

ปีการศึกษา 2537

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรของผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ใน 3 ด้าน คือ การวางแผนหลักสูตร การนำหลักสูตร ไปใช้และการประเมินผลหลักสูตร พร้อมทั้งรวบรวมข้อเสนอแนะแนวทางการแก้

ปัญหาการบริหารหลักสูตร ประชากรเป็นผู้บริหารและครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาจากโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราชเฉพาะที่เริ่มดำเนินการในปีการศึกษา 2534 จำนวน 29 โรงเรียน ผู้บริหารจำนวน 29 คน ครูผู้สอนจำนวน 210 คน รวมประชากรทั้งหมดจำนวน 239 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามจำนวน 2 ชุด สำหรับผู้บริหาร 1 ชุด และครูผู้สอน 1 ชุด แต่ละชุดแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัว ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารหลักสูตร ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารหลักสูตร การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. การบริหารหลักสูตรของผู้บริหารด้านการวางแผนหลักสูตรในภาพรวมไม่มีปัญหาเมื่อจำแนกรายโรงเรียนปรากฏว่า มีปัญหาน้อยจำนวน 13 โรงเรียนและมีปัญหาปานกลางจำนวน 2 โรงเรียน ส่วนการบริหารหลักสูตรของครูผู้สอนด้านการวางแผนหลักสูตรในภาพรวมมีปัญหาน้อยเมื่อจำแนกรายโรงเรียนปรากฏว่า มีปัญหาน้อยจำนวน 18 โรงเรียนและมีปัญหาปานกลางจำนวน 1 โรงเรียน ผู้บริหารและครูผู้สอนมีปัญหาที่สอดคล้องกัน เกี่ยวกับการจัดระบบบริหารหลักสูตร การ

จัดระบบข้อมูล การจัดเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และเอกสาร การนำข้อมูลความต้องการของ
ท้องถิ่นมาใช้วางแผน การวิเคราะห์หลักการ จุดหมายและโครงสร้างของหลักสูตร และการ
จัดให้มีและจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น

2. การบริหารหลักสูตรของผู้บริหารด้านการนำหลักสูตรไปใช้ในภาพรวมไม่มี
ปัญหา เมื่อจำแนกรายโรงเรียนปรากฏว่า มีปัญหาน้อยจำนวน 9 โรงเรียนและมีปัญหาปานกลาง
จำนวน 4 โรงเรียน ส่วนการบริหารหลักสูตรของครูผู้สอนด้านการนำหลักสูตรไปใช้ในภาพรวม
ไม่มีปัญหา เมื่อจำแนกรายโรงเรียนปรากฏว่า มีปัญหาน้อยจำนวน 12 โรงเรียน ผู้บริหารและ
ครูผู้สอนมีหน้าที่สอดคล้องกันเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ ความสะดวกในการ
ใช้สื่อ การใช้ห้องสมุดเพื่อกิจกรรมทางวิชาการ การสรุปผลการดำเนินงานเป็นระยะ การ
จัดและพัฒนาการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
ประชาธิปไตยและการสอนซ่อมเสริม

3. การบริหารหลักสูตรของผู้บริหารด้านการประเมินผลหลักสูตรในภาพรวมไม่มี
ปัญหา เมื่อจำแนกรายโรงเรียนปรากฏว่า มีปัญหาน้อยจำนวน 8 โรงเรียนและมีปัญหาปานกลาง
จำนวน 5 โรงเรียน ส่วนการบริหารหลักสูตรของครูผู้สอนด้านการประเมินผลหลักสูตรในภาพรวม
มีปัญหาน้อย เมื่อจำแนกรายโรงเรียนปรากฏว่า มีปัญหาน้อยจำนวน 13 โรงเรียนและมีปัญหา
ปานกลางจำนวน 3 โรงเรียน ผู้บริหารและครูผู้สอนมีหน้าที่สอดคล้องกันเกี่ยวกับการติดตาม
ตรวจสอบและแก้ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร การปรับปรุงเครื่องมือประเมินผลหลักสูตรและการ
วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปผลการดำเนินงานหลักสูตร

4. ข้อเสนอแนะการแก้ปัญหาการบริหารหลักสูตรสรุปได้ว่า 1) การวางแผน
หลักสูตร โรงเรียนควรประชุมบุคลากรและให้มีส่วนร่วมในการวางแผน ควรจัดระบบข้อมูล
ให้สามารถนำมาใช้ได้ทันที ควรส่งเสริมการวิเคราะห์หลักสูตรและการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น
2) การนำหลักสูตรไปใช้ โรงเรียนควรกำหนดแผนการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ ควรจัด
อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน ควรจัดและพัฒนาการเรียนการสอนให้
เหมาะสมกับหลักสูตร 3) การประเมินผลหลักสูตร โรงเรียนควรติดตามประเมินผลหลักสูตร
อย่างต่อเนื่อง ควรมีการสร้างและปรับปรุงเครื่องมือประเมินผลให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน
ควรส่งเสริมบุคลากรให้มีโอกาสศึกษา ค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล

Thesis Title Problems of Curriculum Administration in Schools
 under the Project for Expanding Opportunities in
 Fundamental Education of the Office of Nakhon Si
 Thammarat Provincial Primary Education

Author Mr.Sommas Thongroung

Major Program Educational Administration

Academic Year 1994

Abstract

This research was intended to investigate the problems of curriculum administration in schools under the Project for Expanding Opportunities in Fundamental Education of the Office of Nakhon Si Thammarat Provincial Primary Education. The study focused on three areas : curriculum planning, curriculum implementation and curriculum evaluation, including the collection of suggestions for solving problems of curriculum administration. The population under study was 239, consisting of 29 administrators and 210 teachers selected from 29 schools under the Project for Expanding Opportunities in Fundamental Education of the Office of Nakhon Si Thammarat Provincial Primary Education. The project was implemented in the 1991 academic year. Two sets of questionnaires, one for the administrators and the other for the teachers, were used in collecting the data. Each set of the questionnaires comprised three parts : part one dealing with the respondents' general background information, part two consisting of problems concerning curriculum administration and part three consisting

of open - ended questions aimed at collecting suggestions for solving problems of curriculum administration. The data were analyzed by using percentage, arithmetic mean and standard deviation.

The research results indicated that :

1. In an overall view on curriculum administration, the administrators had no problem in curriculum planning area. Upon considering an individual school, 13 schools were found encountering low-level problems and 2 schools were found encountering moderate-level problems. In an overall view on curriculum administration, the teachers were also found having low-level problems in curriculum planning area. Upon considering an individual school, 18 schools were found encountering low-level problems and 1 school was found encountering moderate-level problems. Both the administrators and the teachers had the consensus on having problems concerning system setting of curriculum administration, system setting of fundamental data, preparing of instructional aids, materials, equipments and documents, planning based on data to meet local needs, analysing of principles, goals and structure of the curriculum and setting and constructing of locally-oriented curriculum.

2. In an overall view on curriculum administration, the administrators had no problem in curriculum implementation area. Upon considering an individual school, 9 schools were found encountering low-level problems and 4 schools were found encountering moderate-level problems. In an overall view on curriculum administration, the teachers were found having no problem in

curriculum implementation area. Upon considering an individual school, 12 schools were found encountering low-level problems. Both the administrators and teachers unanimously agreed that there existed problems on staff development in academic affairs, facilitation of instructional aids using, access to the library for academic activities, step-by-step conclusion of the performance tasks, organization and development of learning-teaching appropriate to the curriculum and also organization of democracy-promoting activities and remedial teaching.

3. In an overall view on curriculum administration, the administrators had no problem in curriculum evaluation area. Upon considering an individual school, 8 schools were found encountering low-level problems and 5 schools were found encountering moderate-level problems. In an overall view on curriculum administration, the teachers were found having low-level problems in curriculum evaluation area. Upon considering an individual school, 13 schools were found encountering low-level problems and 3 schools were found encountering moderate-level problems. Both the administrators and the teachers all agreed that there existed problems on follow-up, revision of the curriculum and solutions to the problems pertaining to the curriculum, improvement of the instruments for curriculum evaluation and also analysis of the data for the conclusion of curriculum performance tasks.

4. Suggestions for solving problems of curriculum administration were as follows. 1) Curriculum planning : The schools should hold a meeting for the staff and let them participate in the planning. The information system should be made available for

the immediate use. The curriculum analysis and locally-oriented curriculum construction should be promoted. 2) Curriculum implementation : The schools should set up a plan for developing staff in academic affairs. The schools should facilitate the teaching and learning activities. Organization and development of learning-teaching should be in accordance with the curriculum. 3) Curriculum evaluation : The schools should regularly follow up curriculum evaluation. Evaluation instruments with a good quality and recognized standard should be constructed and improved. The staff should be encouraged to gain more knowledge on data analysis.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความอนุเคราะห์ของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทั้งสองท่าน คือ ดร. ฝ่องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัน เดชพิชัย ที่ได้กรุณาให้กำลังใจ คำแนะนำ ข้อคิดและตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและจะจดจำพระคุณตลอดไป กราบขอพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง

กราบขอพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุธล ทองคลองไทร ที่กรุณาให้คำแนะนำหลายประการในการสอบวิทยานิพนธ์ ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และกราบขอพระคุณคณาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ทุกท่าน

ขอขอพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หล. แสงสว่าง อาจารย์วิวัฒนา ชาสุรีย์ อาจารย์ประดิษฐ์ ทองคำปลิว อาจารย์สังศรี ชมภูวงศ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชิต ปุรีไสยม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไมตรี จันทรา ที่ได้กรุณาพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือในครั้งนี้

ขอขอพระคุณ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดและผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด บุคลากรของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ บุคลากรของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราชที่อนุญาตและให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

ขอขอบคุณ คุณพัชรินทร์ สิ้นไชย คุณพิกามาศ นกแก้ว คุณประพันธ์ ไชยณรงค์ คุณประสิทธิ์ จันทรสัน คุณจิต แก้วทิพย์ คุณบุญเลิศ จันทรไสยที่ได้ให้ความช่วยเหลือด้วยดีมาตลอด รวมทั้งเพื่อน ๆ ในวิชาเอกการบริหารการศึกษา รุ่นที่ 5 ทุกคน

กราบขอพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ขอขอบคุณ คุณพัชรี ราชา คุณอภิรักษ์ ทองร่วง และน้อง ๆ ของข้าพเจ้าทุกคนที่ช่วยส่งเสริมให้กำลังใจจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้

อโง่ ผู้ให้ความช่วยเหลือที่ไม่สามารถเอ่ยนามได้ ณ ที่นี้ ขออภัยและขอขอบคุณท่านเหล่านั้นไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ความดีอันยิ่งใหญ่มีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแต่เพื่อนมนุษย์ในโลกนี้ทุกคน

สมมาศ ทองร่วง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(1)
Abstract.....	(3)
กิตติกรรมประกาศ.....	(7)
สารบัญ.....	(8)
รายการตาราง.....	(10)
รายการภาพประกอบ.....	(12)
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
การบริหารหลักสูตร.....	9
การวางแผนหลักสูตร.....	16
การนำหลักสูตรไปใช้.....	23
การประเมินผลหลักสูตร.....	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตร.....	27
หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).....	36
โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	42
ความเป็นมาของการขยายโอกาสทางการศึกษา.....	42
	(8)

โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.....	46
- โครงการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ	
จากระดับประถมศึกษาปีที่ 6 อีก 3 ปี.....	46
- โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.....	50
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการขยายโอกาสทางการศึกษา.....	54
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	59
ประชากร.....	59
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	61
การเก็บข้อมูล.....	63
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
4 ผลการวิจัย.....	66
ลำดับขั้นการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
5 การอภิปรายผลการวิจัย.....	86
สรุปผลการวิจัย.....	86
อภิปรายผลการวิจัย.....	91
ข้อเสนอแนะ.....	94
บรรณานุกรม.....	96
ภาคผนวก.....	112
ภาคผนวก 1 สถิติที่ใช้ในการวิจัยและตรวจสอบคุณภาพ	
เครื่องมือ.....	113
ภาคผนวก 2 หนังสือติดต่อราชการ.....	118
ภาคผนวก 3 เครื่องมือการวิจัย.....	124
ประวัติผู้เขียน.....	147

รายการตาราง

ตาราง		หน้า
1	โครงสร้างของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น.....	38
2	จำนวนประชากรจำแนกรายโรงเรียน.....	60
3	ข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกรายโรงเรียน.....	67
4	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการบริหารหลักสูตรของผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการวางแผนหลักสูตร จำแนกรายโรงเรียน.....	70
5	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการบริหารหลักสูตรของผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการนำหลักสูตร ไปใช้ จำแนกรายโรงเรียน.....	73
6	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการบริหารหลักสูตรของผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการประเมินผลหลักสูตร จำแนกรายโรงเรียน.....	76
7	สรุปข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูผู้สอนในการแก้ปัญหาการบริหารของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการวางแผนหลักสูตร.....	79
8	สรุปข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูผู้สอนในการแก้ปัญหาการบริหารของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการนำหลักสูตร ไปใช้.....	81

9	สรุปข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูผู้สอนในการแก้ปัญหาการบริหาร ของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการประเมิน ผลหลักสูตร.....	83

รายการภาพประกอบ

ภาพประกอบ		หน้า
1	ขั้นตอนของกระบวนการวางแผน.....	21
2	การประเมินผล.....	25
3	รูปแบบการนำหลักสูตรมาใช้.....	40
4	แนวการจัดการศึกษาภาคบังคับต่ออีก 3 ปี.....	49

บทที่ 1

บทนำ

ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา

นับตั้งแต่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติดำเนินงานขยายการศึกษาภาคบังคับ เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2533 เป็นต้นมา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้จัดทำโครงการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับขึ้น และต่อมาได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบใหม่เป็นโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาอย่างสมบูรณ์ ภายใต้ชื่อโครงการว่า "โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน" นั้น จากการติดตามการศึกษาคำเนินงานที่เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนในโครงการดังกล่าว พบว่า มีความขัดแย้งกัน ดังเช่น กรมวิชาการ (2535ข : 39) โดยกองวิจัยทางการศึกษา พบว่า โรงเรียนมีความต้องการให้จัดอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร แต่ ตองอ่อน บัณฑิตวโร (2535 : 193) พบว่า ในภาพรวมแล้ว การใช้หลักสูตรมีปัญหาในระดับน้อย โรงเรียนสามารถเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับหลักสูตรได้ในระดับมาก ด้านจัดกิจกรรมการเรียนการสอนก็สามารถปฏิบัติได้ในระดับมากทั้งสิ้น จากผลการศึกษาที่ผ่านมา เหล่านี้สร้างความสับสนให้กับผู้บริหารและครูผู้สอนมา โดยตลอด ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช มีปัญหาในการบริหารหลักสูตรหรือไม่ หากมีปัญหา ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาต่อไปว่า มีปัญหาอยู่ในระดับใด, อย่างไร? รวมทั้งมีข้อเสนอแนะอะไรบ้างในการบริหารหลักสูตร อันจะเป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพต่อไป ทั้งนี้ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

การศึกษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ
ทัศนคติ ค่านิยมและคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองดีมีคุณภาพและ

ประสิทธิภาพ เมื่อบ้านเมืองประกอบไปด้วยพลเมืองที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศชาติย่อมทำได้โดยสะดวกราบรื่น ได้ผลแน่นอนและรวดเร็ว (พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2530ข : 88)

การพัฒนาประเทศให้บรรลุตามปรัชญา (อุดมคติ) ได้ก็โดยการปรับปรุงมาตรฐาน การศึกษาของประชาชนให้สูงขึ้น จากคำกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาคน คือ การให้คน ได้รับการศึกษา ทั้งนี้เพราะว่า เมื่อคนได้รับการศึกษา จะช่วยให้เป็นพลเมืองของชาติที่มี ประสิทธิภาพ (วิญญู สาทร, 2526 : 12) ดังนั้น รัฐต้องถือว่าการศึกษามีความสำคัญ อันสูงสุดแห่งกิจการของรัฐ

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศให้ประสบความสำเร็จ จำเป็นต้องมีการ กำหนดแผนการศึกษาแห่งชาติให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันของประเทศ และดำเนินการจัด การศึกษาให้สนองตอบจุดมุ่งหมายตามแผนการศึกษา โดยใช้หลักสูตรเป็นข้อกำหนดทิศทาง ในการจัดการศึกษา เพราะการจัดการศึกษาจะไม่สำเร็จลุล่วงตามที่กำหนดไว้ ถ้าปราศจาก หลักสูตรเป็นแนวทาง ซึ่งสอดคล้องกับ สมิตร์ คุณานุกร (2518 : 10) กล่าวว่า คุณภาพ ของการศึกษาบ่มขึ้นอยู่กับคุณภาพของหลักสูตร หลักสูตรที่มีคุณภาพควรเป็นหลักสูตรที่สามารถ พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถและเจตคติที่ดี นอกจากนี้หลักสูตรที่ดีต้องสอดคล้องกับ สภาพเศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ก่อ สวัสดิพิทักษ์, 2518 : 20-24) ด้วยเหตุนี้การปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้เหมาะสมกับกาลสมัยและสอดคล้อง กับความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ จึงเป็นสิ่งจำเป็น ที่สุด

เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศพัฒนาอย่างรวดเร็ว ความเจริญ ทางด้านเทคโนโลยีเข้ามามีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิต ประกอบกับแนวโน้มของประเทศกำลัง พัฒนาจากเกษตรกรรมไปสู่อุตสาหกรรม จึงส่งผลกระทบต่อการศึกษาของชาติ รัฐบาลได้ เห็นถึงความจำเป็นที่ต้องมีการขยายการศึกษาระดับพื้นฐานของประชากรให้สูงขึ้นจนถึงระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2535ก : 1) ในขณะที่ เดียวกัน จากสถิติการศึกษาต่อของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ศึกษาต่อระดับมัธยม ศึกษาตอนต้นน้อยมาก ในช่วงปีการศึกษา 2530 ศึกษาต่อเพียงร้อยละ 38 ของนักเรียนที่

ฉบับประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งประเทศ (พนม พงษ์ไพบูลย์, 2532 : 14) ดังนั้นการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จึงเป็นนโยบายสำคัญนโยบายหนึ่งของรัฐบาลที่จะเร่งขยายโอกาสให้กว้างขวางและทั่วถึง เพื่อยกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พร้อมกันนั้นกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาขึ้น และเริ่มดำเนินการตั้งในปี พ.ศ. 2530 กรมสามัญศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ โดยเริ่มดำเนินการในเขตชนบทพื้นที่ยากจน 38 จังหวัด และได้ขยายจำนวนโรงเรียนเพิ่มขึ้นทุกปี (กรมวิชาการ, 2535ข : 1)

ต่อมาในปีการศึกษา 2533 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีให้ดำเนินการขยายการศึกษามัคคบังคับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจึงได้จัดทำโครงการนำร่องขยายการศึกษามัคคบังคับจากระดับประถมศึกษาปีที่ 6 อีก 3 ปี (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติและสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2535 : 5-11) และจากการประเมินโครงการนำร่องฯ พบว่าโครงการมีความพร้อมและสามารถจัดทำโครงการให้กว้างขวางต่อไปได้ ดังนั้นในปีการศึกษา 2534 คณะรัฐมนตรีจึงมีมติเห็นชอบให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษาไปสู่ส่วนภูมิภาคอย่างทั่วถึง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจึงยกเลิกโครงการนำร่องฯ แล้วจัดทำโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้นมาแทน และใช้มาจวบจนปัจจุบันนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2535 : 13-27)

จากนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาลดังกล่าว ย่อมเป็นข้อบ่งชี้ได้ว่า รัฐบาลมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนสูงวัยขึ้นจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตประจำวันให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของประเทศที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องที่ดีและควรต้องเร่งดำเนินการ

สำหรับหลักสูตรที่ใช้ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาตินั้น คือ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งโครงสร้างของหลักสูตร ประกอบด้วย 3 กลุ่มวิชาใหญ่ ๆ คือ กลุ่มสมรรถภาพพื้นฐาน

กลุ่มวิชาการ และกลุ่มประสบการณ์อาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2535ก : 34)

เพื่อให้การดำเนินงานบริหารหลักสูตรของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับกระบวนการบริหารหลักสูตรและบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหลักสูตร ควรให้ความสำคัญกับการบริหารหลักสูตร ใน 3 ด้าน คือ การวางแผนหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินผลหลักสูตร (สันต์ ธรรมบำรุง, 2527 : 158)

จากการดำเนินงานที่ผ่านมา ได้มีผู้ทำการติดตามประเมินผลการบริหารหลักสูตรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในด้านการวางแผนหลักสูตร พบว่า การประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึง การประสานงานยังไม่เป็นทางการ บุคลากรมีจำนวนไม่เพียงพอและมีวุฒิสภาวิชาเอกไม่ตรงกับวิชาที่สอน งบประมาณได้รับล่าช้าและไม่เพียงพอ อาคารสถานที่ไม่เพียงพอ วัสดุครุภัณฑ์ประกอบการเรียนไม่เพียงพอ (คณะกรรมการประเมินผลโครงการนำร่อง, 2535 : 186-187 ; ทองอ่อน ปัดดาวโร, 2535 : 196 ; ไชยบาล หวัง-พานิช, 2535 : 51-52 และ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2535ข : 27-28) ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ พบว่า เรื่องหลักสูตรและการใช้หลักสูตร เทคนิควิธีสอน และการจัดการเรียนการสอน การจัดทำแผนการสอน การจัดทำสื่อการเรียนการสอนและนวัตกรรม การวัดผลประเมินผลการเรียน การแนะแนวการศึกษาและอาชีพ มีปัญหาบ้างแต่ไม่มาก (กรมวิชาการ, 2535ข : 38) ซึ่งการเตรียมความพร้อมให้ครูผู้สอน การจัดกิจกรรมแนะแนว และการส่งเสริมให้นักเรียนทำกิจกรรมด้วยตนเอง พบว่า มีการปฏิบัติค่อนข้างน้อย (ประเสริฐ นุญท้าว, 2533 : บทคัดย่อ) สำหรับการประเมินผลหลักสูตร พบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับการจัดนิเทศติดตามผลและประเมินผล (บรรจบ คำคุณ, 2532 : บทคัดย่อ)

ที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยทั่ว ๆ ไปยังประสบปัญหาอยู่หลายประการด้วยกัน

ในส่วนของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้รับนโยบายจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการให้ดำเนินการ

จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเริ่มโครงการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ ในปีการศึกษา 2533 จำนวน 2 โรงเรียน ปีการศึกษา 2534 ขยายเพิ่มอีก จำนวน 29 โรงเรียนและปีการศึกษา 2535 เปิดอีกจำนวน 37 โรงเรียน รวม 3 ปีการศึกษาเปิดสอนทั้งสิ้น 68 โรงเรียน จึงจำเป็นต้องศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ใน 3 ด้านดังต่อไปนี้
 - 1.1 การวางแผนหลักสูตร
 - 1.2 การนำหลักสูตรไปใช้
 - 1.3 การประเมินผลหลักสูตร
2. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรของครูผู้สอนของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ใน 3 ด้านดังต่อไปนี้
 - 1.1 การวางแผนหลักสูตร
 - 1.2 การนำหลักสูตรไปใช้
 - 1.3 การประเมินผลหลักสูตร
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูผู้สอนในการแก้ปัญหาการบริหารหลักสูตร

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

ผลการศึกษาในครั้งนี้ มีความสำคัญและประโยชน์ ดังต่อไปนี้

1. ด้านความรู้ที่ได้รับ

- 1.1 ทำให้ทราบปัญหาการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช
- 1.2 ทำให้ทราบปัญหาการบริหารหลักสูตรของผู้บริหารโรงเรียนดังกล่าว
- 1.3 ทำให้ทราบปัญหาการบริหารหลักสูตรของครูผู้สอนของโรงเรียนดังกล่าว
- 1.4 ทำให้ทราบข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการบริหารหลักสูตรของผู้บริหารและครูผู้สอน

2. ด้านการนำไปใช้

- 2.1 นำผลการศึกษาที่ได้ไปประกอบการแก้ปัญหาการบริหารหลักสูตรต่อไป
- 2.2 เป็นแนวทางให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรทุกฝ่ายได้ใช้ในการแก้ปัญหาเพื่อจะได้จัดการเรียนการสอนให้ได้ผลตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร
- 2.3 เป็นแนวทางสำหรับผู้ที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ที่นำไปใช้จัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในโอกาสต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าไว้ดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษาในครั้งนี้ มุ่งศึกษาเฉพาะปัญหาการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรตามกระบวนการบริหารหลักสูตรใน 3 ด้าน คือ การวางแผนหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้และการประเมินผลหลักสูตร

2. ขอบเขตของประชากร

กลุ่มประชากร สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ประกอบด้วยผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษา

จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เริ่มดำเนินการในปีการศึกษา 2534 จำนวน 29 โรงเรียน แยกเป็นกลุ่มประชากรที่เป็นผู้บริหาร จำนวน 29 คน และครูผู้สอน จำนวน 210 คน รวมกลุ่มประชากรเป้าหมาย 239 คน

3. ขอบเขตของตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษาครั้งนี้เป็นปัญหาการบริหารหลักสูตรตามกระบวนการบริหารหลักสูตรของผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน 3 ด้าน คือ

- 3.1 การวางแผนหลักสูตร
- 3.2 การนำหลักสูตร ไปใช้
- 3.3 การประเมินผลหลักสูตร

ข้อจำกัดของการวิจัย

การศึกษาเรื่องนี้ มีข้อจำกัด ดังต่อไปนี้

1. ด้านความคิดรวบยอด

ปัญหาการบริหารหลักสูตรที่ศึกษาในครั้งนี้เป็นของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช เฉพาะที่เริ่มดำเนินการในปีการศึกษา 2534 เท่านั้น จึงไม่อาจจะนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้อ้างอิงในปีการศึกษาและสถานที่อื่น ได้

2. ด้านวิธีดำเนินการ

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้วิธีรวบรวมข้อมูล โดยการให้ตอบแบบสอบถามเพียงวิธีเดียว

3. ข้อตกลงเบื้องต้น

ผู้บริหารและครูผู้สอนมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกระบวนการบริหารหลักสูตรที่กรมวิชาการกำหนดทุกขั้นตอนทุกคน ดังนั้นถือว่าทุกคนปฏิบัติตามได้ เองใจเดียวกันและมีความเท่าเทียมกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หลักสูตร หมายถึง หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับแก้ไข พ.ศ. 2533) ที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศให้ใช้ในสถานศึกษาของ การการประถมศึกษาแห่งชาติ เมื่อปีการศึกษา 2534
2. โรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด...
ตอนต้นเฉพาะเรื่อง
3. ผู้บริหาร หมายถึง
รวมทั้งผู้รักษาการในตำแหน่งดังกล่าวในกรณีที่ตำแหน่ง .
4. ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ที่สอนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียน .
ทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. การบริหารหลักสูตร หมายถึง กระบวนการดำเนินการให้บรรลุตามจุดประสงค์ หลักสูตร ใน 3 ด้าน คือ การวางแผนหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการบ
หลักสูตร ซึ่งพิจารณาได้จากผลการสอบถามในแบบสอบถามปัญหาการบริหารหลักสูตรของ
ผู้บริหารและครูผู้สอนของ โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
6. การวางแผนหลักสูตร หมายถึง กระบวนการดำเนินการเตรียมความพร้อม การวาง
แผนงานทั่วไป และการจัดทำแผนงานด้านวิชาการของ โรงเรียน
7. การนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานตามแผนงานวิชาการและการ
จัดการเรียนการสอน
8. การประเมินผลหลักสูตร หมายถึง กระบวนการดำเนินการสรุปผลการดำเนินงาน/
โครงการ/กิจกรรม การเผยแพร่ผลงาน การใช้ผลงานเพื่อการวางแผนต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จะกล่าวในบทนี้ ได้แก่ การบริหารหลักสูตรและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) การขยายโอกาสทางการศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษา มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การบริหารหลักสูตร

การบริหารหลักสูตรเป็นกระบวนการใช้ทรัพยากรการบริหาร ได้แก่ คน เงิน วัสดุและการจัดการ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพโดยการใช้ทรัพยากรดังกล่าวให้เหมาะสม และประสานสัมพันธ์กันในการบริหารหลักสูตรในแต่ละระดับ คือ ระดับกระทรวง ระดับกรม ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับโรงเรียน

1. ความหมาย

เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร ได้มีนักการศึกษาให้ทัศนะไว้ต่าง ๆ กัน ดังต่อไปนี้

การบริหารหลักสูตร หมายถึง กระบวนการหรือกิจกรรมที่บุคคลร่วมมือกันปฏิบัติ งานเกี่ยวกับหลักสูตรเพื่อให้บรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ (เนทพงษ์ บุญจิตราดุลย์, 2525 :

159 ; ประชาคม จันทระชิต, 2533 : 27 ; พงษ์พิศ ทะคง, 2526 : 14 และอำนาจ จันทระแก่น, 2532 : 111) ซึ่งสอดคล้องกับที่ สมศักดิ์ ศรีมาโนชญ์ (2524 : 85) และ สันต์ ธรรมบำรุง (2527 : 159) ได้ให้ความหมายสรุปได้ว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนเพื่อให้สามารถนำหลักสูตรมาใช้ในการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

ขณะเดียวกันก็มีผู้ให้ความหมายว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึง การวางแผน

และการจัดการในการใช้ทรัพยากรการบริหารที่มีอยู่อย่างฉลาด รอบคอบและมีเหตุผล เพื่อให้เกิดความสะดวกในการปฏิบัติงานหลักสูตรให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์อย่างครบถ้วน (กรมสามัญศึกษา, 2526 : 1 ; ชนะขนิษฐ์ สุรมิตรไมตรี, 2529 : 44 ; นิพนธ์ ภูริฉาย, 2528 : 16 ; สงบ ลักษณะ, 2524 : 39 และอ้อม ประνομ, 2527 : 23-24)

นอกจากนี้ยังมี พันธสิทธิ์ วิหคโต (2526 : 18) และ สุทิน เนียมหลับ (2526 : 29) ได้ให้ความหมายกล่าวได้ว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึง เทคนิคและลักษณะการบริหาร การนิเทศภายใน การจัดกิจกรรมการสอนภายในโรงเรียน เพื่อให้ นักเรียนได้มีการพัฒนาการตามจุดหมายที่ระบุไว้ในหลักสูตร

สรุปว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึง กระบวนการใช้ทรัพยากรทางการบริหาร เพื่อให้สามารถนำหลักสูตรมาใช้จัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

2. หลักการและแนวคิดในการบริหารหลักสูตร

การบริหารหลักสูตรมีสิ่งที่จะต้องคำนึงถึง 6 ประการ (Bergquist อ้างถึงใน ทิพวรรณ รัตน์วงศ์, 2534 : 37) คือ เวลา สถานที่ แหล่งทรัพยากร องค์การ กระบวนการและผลผลิต

ส่วน ธงชัย สุวัฒน์เมรินทร์ (2532 : 3-4) ได้เสนอหลักการและแนวคิดในการบริหารหลักสูตรที่จะช่วยให้บรรลุจุดหมายดังต่อไปนี้

- 1) ความพร้อมของโรงเรียน เช่น ความพร้อมเกี่ยวกับครูผู้สอน สถานที่ อุปกรณ์ วัสดุ เป็นต้น
 - 2) ความมุ่งหมาย หลักการ โครงสร้าง หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร
 - 3) ความเหมาะสมของการจัดแผนการเรียนที่สอดคล้องกับครูภายใต้กฎเกณฑ์ที่กรมกำหนด
 - 4) การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอและสอดคล้องกับหลักเกณฑ์การใช้
 - 5) การจัดให้มีการนิเทศภายในและการประเมินผลการสอน
- ถึงแม้ว่า การบริหารหลักสูตรไม่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการสอนโดยตรง แต่เป็นการดำเนินงานเพื่ออำนวยความสะดวกให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างสอดคล้องกับจุดหมาย

ของหลักสูตรที่กำหนด แสดงว่าการบริหารหลักสูตร เป็นปัจจัยที่เอื้ออำนวยให้นำหลักสูตรมาใช้ได้อย่างเต็มที่นั่นเอง

3. กระบวนการบริหารหลักสูตร

อำนาจ จันทน์แก่น (2532 : 111-118) ได้เสนอแนวทางการบริหารหลักสูตรโดยใช้รูปแบบ SPIE มีรายละเอียดดังนี้

1) การวิเคราะห์สถานการณ์ (Situation Analysis) หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม ตัวผู้เรียน บุคลากร อาคารสถานที่ งบประมาณ การจัดการเรียนการสอน

2) การวางแผน (Planning) หมายถึง การใช้ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สถานการณ์มาวางแผนหรือจัดโครงการต่าง ๆ

3) การดำเนินการ (Implementation) หมายถึง การดำเนินงานตามแผนหรือโครงการที่วางไว้มี 2 ระยะ คือ ระยะเตรียมการและระยะดำเนินการ

4) การประเมินโครงการและรายงานผล (Evaluation and Reporting) หมายถึง การประเมินการดำเนินการว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ แล้วรายงานผลให้ทราบ

ส่วน ทวี ทิมขำ (2526 : 805, 818-819) กล่าวถึงการบริหารหลักสูตรว่าสามารถกำหนดเป็น 4 ประเด็น คือ วิธีดำเนินการงานการสร้างหลักสูตร รูปแบบ/ขั้นตอนวิธีการอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตร พัฒนาหลักสูตรและหลักสูตรท้องถิ่น และการเตรียมการใช้หลักสูตร

ตามทัศนะของ ชำรง บัวศรี (2532 : 276-293) เห็นว่าการบริหาร

หลักสูตรนั้น มีสิ่งที่จะต้องกระทำ 4 ประการ คือ การวางแผนนำหลักสูตรมาใช้ การเตรียมการก่อนนำหลักสูตรมาใช้ การตรวจสอบความพร้อม และการบริหารงานใช้หลักสูตร

กรมวิชาการ (2533 : 84) ในฐานะเป็นหน่วยงานรับผิดชอบงานการพัฒนาหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวถึงการบริหารหลักสูตรว่า การนำหลักสูตรไปใช้ จะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนที่ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงาน 4 ด้าน ได้แก่ การวางแผนงานทั่วไป การจัดทำแผนงานด้านวิชาการ การดำเนินงานตามแผนและการประเมินผลการดำเนินงาน

ในเรื่องการบริหารหลักสูตรนี้ สันต์ ธรรมบำรุง (2527 : 158) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตรจะต้องมีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ การวางแผนหลักสูตร การนำหลักสูตร ไปใช้และการประเมินผลหลักสูตร

จึงนับได้ว่า การบริหารหลักสูตรเป็นการบริหารงานวิชาการซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงและการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและ ได้ผลดีที่สุด

4. บทบาทและหน้าที่ในการบริหารหลักสูตร

ในการบริหารหลักสูตรนั้น ผู้ที่ทำหน้าที่ส่วนใหญ่อยู่ในสถานทางการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน โดยเฉพาะผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่ง วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525 : 195-196) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารในการบริหารหลักสูตรว่า ผู้บริหารมีบทบาทในการวางแผนใช้หลักสูตร การเตรียมอบรมครเพื่อใช้หลักสูตร การจัดครูเข้าสอน การจัดทำตารางสอน การจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียน การประชาสัมพันธ์หลักสูตร การจัดสภาพแวดล้อมและเลือกกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการจัดการประเมินผลการใช้และปรับปรุงหลักสูตร

ในขณะเดียวกัน บทบาทของผู้บริหารที่มีความสำคัญต่อการบริหารหลักสูตรนั้น องค์การ อินทร์ทรัพย์ (2526 : 174) ได้เสนอแนะไว้ดังต่อไปนี้

- 1) ต้องมีความเข้าใจหลักสูตรอย่างชัดเจน ในเรื่องหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง ความสัมพันธ์ของหลักสูตรกับการใช้สื่อตามหลักสูตร
- 2) ต้องเป็นผู้นำในการนำหลักสูตร ไปใช้ โดยแสดงให้เห็นถึงความสนใจ ความเอาใจใส่ติดตามครุอย่างต่อเนื่อง
- 3) ต้องติดตาม นิเทศ ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำครูให้เข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร
- 4) ต้องเอาใจใส่ สนับสนุน ส่งเสริมให้ครูผลิตและ ใช้สื่อเพื่อการเรียนการสอน จนเกิดประโยชน์และบรรลุจุดหมายของหลักสูตร
- 5) ต้องประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบเพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือ
- 6) ต้องอำนวยความสะดวกในการนำหลักสูตร ไปใช้ เช่น เอกสารหลักสูตร วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน เป็นต้น
- 7) ต้องจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน นอกจากบทบาทดังกล่าวข้างต้นแล้ว ผู้บริหารยังมีหน้าที่ในการบริหารหลักสูตร

(อ้อม ประพนอม, 2527 : 24-25) ดังต่อไปนี้

1) ศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจในประเด็นต่อไปนี้

- 1.1) ผลผลิตที่หลักสูตรต้องการ
- 1.2) การสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตร
- 1.3) พฤติกรรมที่จะต้องเสริมสร้างให้แก่ผู้เรียน
- 1.4) หลักการและวิธีการวัดผล

2) ศึกษาเอกสารประกอบหลักสูตรให้เข้าใจ เช่น แผนการสอน คู่มือครู หนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบ หนังสือส่งเสริมการอ่าน

3) วางแผนการใช้หลักสูตรในโรงเรียนตามสภาพปัญหา

4) กระตุ้น ประสาน นำทางและ เป็นตัวเชื่อมโยงครูให้ทำงานได้ระบบและ

เหมาะสม

5) จัดระบบบริหารในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ

6) ส่งเสริมกำลังใจให้ครูปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและสบายใจ

นอกจากผู้บริหารแล้ว ครูผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารหลักสูตรเช่น เดียวกัน ชงชัย สุวัฒน์เมฆินทร์ (2532 : 9-10) กล่าวถึง บทบาทของครูผู้สอนว่า ควร มีบทบาท ดังต่อไปนี้

1) ทำการศึกษาหลักสูตร เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่ต้อง ใช้ให้ชัดเจน

2) ทำการปรับปรุงการสอนให้มีความเหมาะสมกับสภาพและความต้องการของ

ท้องถิ่นให้ได้ผลดีมากขึ้น

3) ทำการสอนให้ตรงกับเจตนารมณ์ของหลักสูตรที่ใช้

4) พยายามคิดหรือเสาะหาวิธีการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพสำหรับการใช้

หลักสูตร

จะเห็นได้ว่า การที่หลักสูตรจะสัมฤทธิ์ผลตามจุดหมายนั้น ผู้บริหารและครูผู้สอน จำเป็นต้องคำนึงถึงสภาพปัจจุบันของ โรงเรียนว่าเหมาะสมกับการนำหลักสูตรไปใช้มากน้อย เพียงใด โดยคำนึงถึงข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของโรงเรียน คือ บริเวณที่ตั้ง อาคารสถานที่ ขนาดของห้องเรียน บุคลากร จำนวนผู้เรียน วัสดุครุภัณฑ์และอุปกรณ์ การจัดการสอน การจัดครูผู้สอนเข้าสอน ประมวลการสอน โครงการสอนและแบบเรียน (ส่วสดี สุวรรณ-

อักษร, 2528 : 27 และสุมิตร คุณานุกร, 2520 : 131-132) เป็นต้น

กรมสามัญศึกษา (2524 : 1-2) จึงได้กำหนดหน้าที่ของโรงเรียนเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรให้เข้าไปปฏิบัติคือ การควบคุมการใช้หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดทำตารางสอน การจัดครูเข้าสอน การจัดงบประมาณเพื่อการเรียนการสอน การจัดแนะแนว การจัดสอนซ่อมเสริม การจัดกิจกรรมนักเรียน การจัดให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การใช้อาคารสถานที่อย่างมีประสิทธิภาพ การนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้เป็นปัจจัยประกอบการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียน และการนิเทศและติดตามการใช้หลักสูตรในโรงเรียน

5. การบริหารหลักสูตรของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาตามที่รัฐบาลมีนโยบายขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานออกไปเพื่อยกระดับการศึกษาของประชาชนให้สูงขึ้นจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินการหลายประการ โดยมีหน่วยงานต่าง ๆ จัดทำโครงการเพื่อสนองนโยบายการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้จัดทำโครงการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับเพิ่มอีก 3 ปี โดยใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไป เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีการศึกษา 2533 และมีรูปแบบการจัด (กรมวิชาการ, 2534 : 120) ดังต่อไปนี้

- 1) ดำเนินการจัดการเรียนการสอนในระบบโรงเรียน ซึ่งจัดในโรงเรียนประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
- 2) นักเรียนที่จบชั้นประถมปีที่ 6 อาจจะเรียนต่อในโรงเรียนที่เปิดทำการสอนตามโครงการหรือสมัครเข้าเรียนในโรงเรียนที่เปิดดำเนินการอยู่ก่อน
- 3) เป็นการจัดการศึกษาแบบให้เปล่าที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจัดสรรแบบเรียนและเครื่องเขียนให้ผู้เรียนโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย รัฐเป็นผู้จัดงบประมาณเพื่อสนองการทดลองตามโครงการ

การดำเนินการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา เป็นการขยายการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน ไปสู่ปวงชน เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อปวงชน ใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) นักเรียนสามารถเลือกวิชาการทำงานและอาชีพ วิชาเลือกเสรีจากหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นหรือหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน พุทธศักราช 2530 หลักสูตรการจัดการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (พิเศษ) หลักสูตรวิชาชีพพระบิณฑบาตและรายวิชาชีพที่ท้องถิ่นจัดขึ้นตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการ กำหนด การอบรมครู สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้รับความร่วมมือจากหลายหน่วยงาน เช่น กรมสามัญศึกษาให้ครูจากโรงเรียนในสังกัดที่อยู่ใกล้เคียงเป็นครูที่เลี้ยง กรมการฝึกหัดครูและสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นหน่วยงานหลักในการจัดอบรมครูผู้สอนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ รวมทั้งอบรมรายวิชาอื่น ๆ เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย สังคมศึกษาและการแนะแนว นอกจากนี้กรมวิชาการ ยังได้จัดอบรมในเรื่องการวัดและประเมินผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ (กรมวิชาการ, 2534 : 121) การจัดการเรียนการสอนงานอาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้วางแผนทางการจัดโดยเน้นงานอาชีพครบวงจร ซึ่งหมายถึงงานอาชีพที่ดำเนินการเป็นกระบวนการต่อเนื่องมี 6 ขั้นตอน คือ การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาความต้องการของโรงเรียน/ผู้เรียน/ชุมชนและตลาด การวางแผนการดำเนินการ การปฏิบัติการเรียนการสอน การจัดการผลผลิต (กิน-ใช้-เก็บ) การประเมินผลและการปรับปรุงพัฒนา ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า กิจกรรมการเรียนการสอนงานอาชีพครบวงจร มุ่งฝึกให้ผู้เรียน เกิดทักษะ 8 ประการ (กรมวิชาการ, 2534 : 121-122) คือ ทักษะในกระบวนการทำงาน ทักษะในการสร้างเสริมค่านิยม (เจตคติและนิสัยการทำงาน) ทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะในการแสวงหาความรู้ ทักษะในการปรับปรุงงาน ทักษะในการใช้มือและเครื่องมือ ทักษะกระบวนการสร้างความคิดริเริ่มและทักษะในการจัดการ

การบริหารหลักสูตรของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้น

พื้นฐานนั้น สำหรับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดแนวทางการบริหารหลักสูตรเพื่อให้เกิดคุณภาพตามต้องการ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2535 : 18) ไว้ดังต่อไปนี้

- 1) จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

- 2) ปรับเนื้อหาสาระของหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
- 3) พัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน
- 4) พัฒนาระบบการเรียนการสอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ปฏิบัติจริง
- 5) โรงเรียนจัดรูปแบบการสอนวิชาชีพที่เหมาะสม
- 6) จัดหนังสือ อุปกรณ์ สนับสนุนการเรียนการสอน
- 7) พัฒนาระบบการนิเทศ ติดตามผล และประเมินผล
- 8) พัฒนาการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สรุปได้ว่า การบริหารหลักสูตรตั้งที่นักการศึกษาได้เสนอความหมาย หลักการ และแนวคิด กระบวนการ บทบาทและหน้าที่ของบุคลากร ตลอดจนการบริหารหลักสูตรของ โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น เป็นกระบวนการในการนำ หลักสูตรไปใช้เพื่อจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพตามหลักการ จุดหมาย โครงสร้างและแนวดำเนินการของหลักสูตร

ฉะนั้น การบริหารหลักสูตรให้เกิดผลดีมีประสิทธิภาพต้งที่นักการศึกษาได้กล่าวไว้ข้างต้นนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำมาประมวลสรุปใช้แนวความคิดของ สันต์ ธรรมภารุง ผนวกกับของกรมวิชาการเป็นแนวทางในการศึกษาครั้งนี้ โดยสรุปได้ 3 ด้าน คือ

1. การวางแผนหลักสูตร
2. การนำหลักสูตรไปใช้
3. การประเมินผลหลักสูตร

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาในแต่ละด้านเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานทั้ง 3 ด้านดังกล่าวเป็นลำดับดังต่อไปนี้

การวางแผนหลักสูตร

การวางแผนเป็นส่วนสำคัญของการบริหารหลักสูตร เพราะจะทำให้การดำเนินงานบริหารหลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้

1. ความหมายของการวางแผน

นักการศึกษา ได้ให้ความหมายการวางแผนไว้มากมายซึ่งอาจนำมากล่าวได้ดังต่อไปนี้

การวางแผน หมายถึง กระบวนการขั้นหนึ่งในการบริหารงานให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์และนโยบายที่กำหนดไว้ (มัลลีย์ หุะเน็ทน์, 2510 : 20) หรือการวางแผน หมายถึง การเลือกสรรและการสร้างความสัมพันธ์ของข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอนาคตเพื่อที่จะสรรหาและจัดรูปแบบของกิจกรรมต่าง ๆ ที่เชื่อว่าจะทำให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการได้ (วีระพล สุวรรณรัตน์, 2526 : 1-2) ส่วนเสถียร เหลืองอร่าม (2525 : 154) ได้ให้ความหมายว่า การวางแผน หมายถึง การเลือกวิถีทางในอนาคตจากทางเลือกหลาย ๆ ทางสำหรับที่จะทำให้เกิดกิจการทั้งหมดหรือบางส่วนดำเนินงานไปตามวิถีทางนั้น การวางแผนจึงเป็นการตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะทำอะไร เมื่อไรและให้ใครทำ เพื่อนำกิจการไปสู่วัตถุประสงค์ที่วางไว้ สำหรับ สายสมร บุณิมิ (2535 : 4) กล่าวว่า "การวางแผน หมายถึง การคิดล่วงหน้า การกำหนดสิ่งที่จะต้องกระทำในอนาคต เป็นกระบวนการคิดก่อนลงมือทำ เป็นการกำหนดระเบียบหรือขั้นตอนในการปฏิบัติงานที่ต้องกระทำในอนาคตด้วย" ตรงกับ สนั่นจิตร สุคนธ์ทรัพย์ (2524 : 9) สรุปว่า การวางแผน หมายถึง กระบวนการกำหนดทางเลือกที่จะดำเนินการในอนาคตเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการด้วยวิธีการที่ให้ประโยชน์สูงสุด แต่ถ้ากล่าวถึงความหมายของการวางแผน ในแง่ของงานที่ปฏิบัติของผู้บริหารหลักสูตร ซิมมอนส์ (Simmons, 1980 : 2-3) ให้ความหมายว่า การวางแผน หมายถึง การกำหนดวัตถุประสงค์ การจูงใจและสื่อความ การวัดผลงาน และการพัฒนาที่คลุมถึงการบริหารทั้งหมด คือ กระบวนการบริหารที่ต่อเนื่องครอบคลุมถึงทุกกิจกรรมของงานและมุ่งสู่อนาคต

โดยสรุปแล้ว การวางแผน หมายถึง กระบวนการกำหนดทางเลือกจากทางเลือกหลาย ๆ ทางด้วยการคิดและกำหนดสิ่งที่จะต้องกระทำโดยตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะทำอะไร เมื่อไร ให้ใครทำ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องครอบคลุมถึงทุกกิจกรรมของงานในอนาคต ด้วยความเชื่อที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการได้ จึงนับได้ว่าเป็นกระบวนการขั้นหนึ่งในการบริหารงานให้สำเร็จลุล่วงตามที่กำหนดไว้

2. ความสำคัญและความจำเป็นของการวางแผน

มีผู้กล่าวถึงความสำคัญและความจำเป็นของการวางแผนที่สมควรนำมาพิจารณา ดังต่อไปนี้

แมชชี และคักลาส (Massie and Douglas, 1981 : 218-219 อ้างถึงใน ประชุม รอดประเสริฐ, 2528 : 273) กล่าวถึงความสำคัญของการวางแผนไว้ดังต่อไปนี้

- 1) ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางเทคนิควิชาการที่ดีขึ้น เช่น มีความก้าวหน้า ความทันสมัย ความมีประสิทธิภาพของการนำเครื่องมือมาใช้
- 2) ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในระยะ เบื้องต้น และนโยบายที่ดีขึ้น
- 3) ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงของสภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้น
- 4) ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางทัศนคติ ค่านิยม รูปแบบการดำเนินชีวิต ของสังคมและความคาดหวังในสังคมที่ดี

ในด้านความสำคัญของการวางแผนนั้น ธงชัย สันติวงษ์ (2528 : 16) ได้สรุปว่า การวางแผนจะช่วยให้สภาวะการณ์ต่าง ๆ ในการทำงานดังต่อไปนี้ดีขึ้น

- 1) การเปลี่ยนแปลงเทคนิควิทยาการต่าง ๆ และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว
- 2) ความต้องการเกี่ยวข้องและพึ่งพาซึ่งกันและกันระหว่างองค์การมีมากขึ้นกว่าแต่ก่อน
- 3) ความซับซ้อนของหน้าที่การงานและกิจกรรมในสังคม
- 4) ทิศทางหรือเป้าหมายร่วมขององค์การ

5) การวัดผลสำเร็จด้านผลงานของบุคคล กลุ่มบุคคล ผู้ทำงานและองค์การ

6) การประสานของกลุ่มต่าง ๆ ภายในองค์การ

ตามทัศนะของ สมนานจิตร สุคนธ์ทรัพย์ (2524 : 10-11) ได้สรุปความสำคัญของการวางแผนไว้ดังต่อไปนี้

- 1) ช่วยให้มีการใช้ทรัพยากรเกิดประโยชน์สูงสุด เนื่องจากมีการวิเคราะห์ทางเลือก ทำให้ใช้ทรัพยากรได้อย่างประหยัด
- 2) ช่วยให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์

- 3) ช่วยลดความขัดแย้งในองค์การ เนื่องจากมีการกำหนดขั้นตอนและบทบาท ทำให้ไม่สับสน ซ้ำซ้อน
- 4) ช่วยให้สามารถคาดคะเนปัญหาและอุปสรรคอันอาจจะเกิดขึ้นได้
- 5) ช่วยให้สามารถควบคุมงานได้อย่างมีระบบ
- 6) ช่วยให้การพัฒนาหรือการแก้ปัญหขององค์การเป็นไปอย่างทันกับเหตุการณ์ เนื่องจากได้ผ่านการวิเคราะห์อย่างมีระบบมาแล้ว
- 7) ช่วยให้การพัฒนาทุกด้านสอดคล้องกัน เป็นการลดความซ้ำซ้อนในการใช้ทรัพยากร
- 8) ช่วยให้เกิดการประสานงานกันระหว่างองค์การ โดยเฉพาะองค์การที่มีกิจกรรมเหมือนหรือคล้ายคลึงกัน ทั้งยังสามารถเกื้อหนุนซึ่งกันและกันอีกด้วย
- 9) ช่วยให้้องค์การสามารถกำหนดอนาคตขององค์การได้
- ขณะเดียวกัน ความสำคัญของการวางแผนตามแนวความคิดของ สมพงษ์ เกษมสิน (2526 : 83) กล่าวไว้ดังต่อไปนี้
- 1) ช่วยให้การบริหารงานเป็นไปโดยประสานสอดคล้องกัน
 - 2) ช่วยให้การปฏิบัติงานเกิดการประหยัดกำลังคน เงินและเวลา
 - 3) ช่วยให้งานดำเนินไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ
 - 4) ช่วยให้การตรวจสอบและควบคุมงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
 - 5) ช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่การงานของผู้บริหาร
 - 6) ทำให้สามารถระดมกำลังคนและทรัพยากรขององค์การมาใช้ได้อย่างทั่วถึง
 - 7) ช่วยให้การขยายงานและปรับปรุงองค์การดำเนินไปได้โดยสะดวกรวดเร็ว

สำหรับความจำเป็นของการวางแผนการศึกษา เจื้อจันทร์ จงสถิตอยู่ (2528 :

6) ได้สรุปไว้ดังต่อไปนี้

- 1) เป็นระบบหรือกลไกที่ช่วยให้มีการค้นหาทิศทางที่จะพัฒนาการศึกษาอย่างมีเหตุผล เพราะเป็นระบบที่คำนึงถึงความเป็นไปได้
- 2) ช่วยค้นหาทางเลือกในการพัฒนาการศึกษาที่ก่อให้เกิดผลดีที่สุดในทรัพยากรและระยะเวลาที่น้อยที่สุด
- 3) ช่วยเสริมสร้างให้มีการพัฒนาการศึกษาที่สอดคล้องกับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ

ดังนั้น ความสำคัญของการวางแผน สรุปได้ว่า

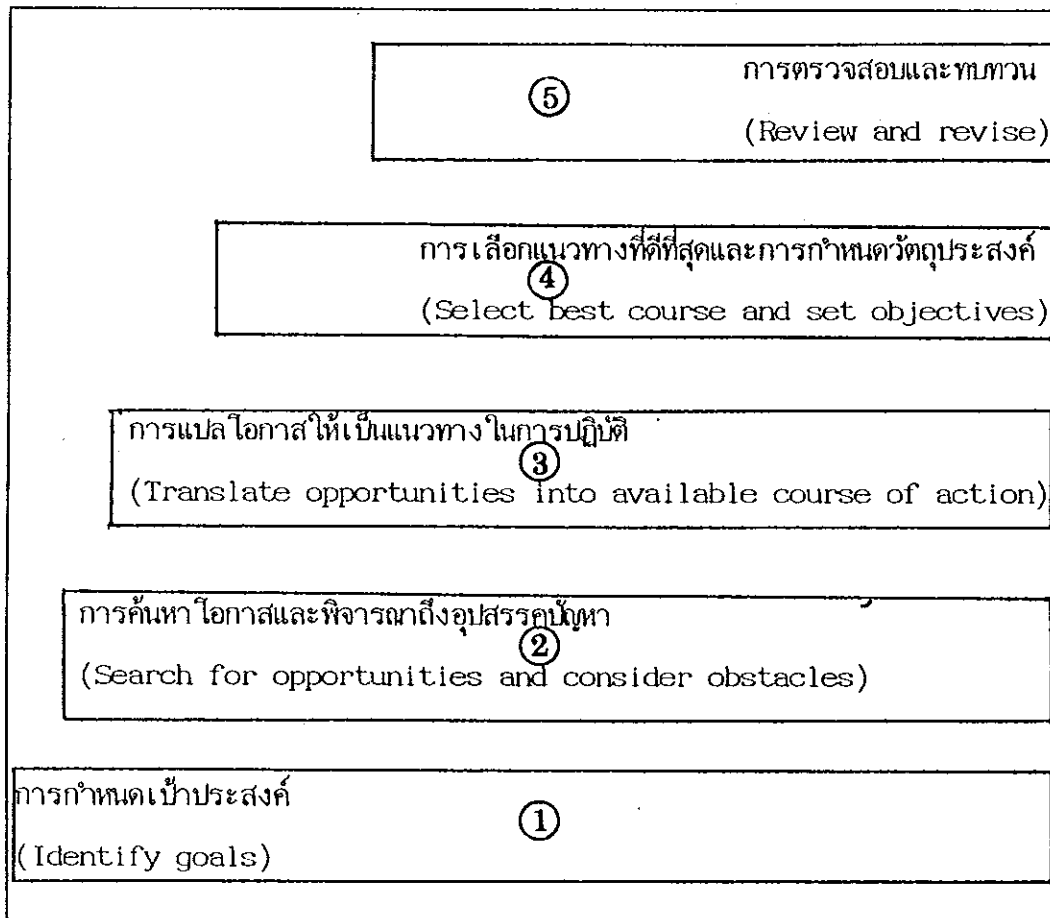
1. ช่วยให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ
2. ช่วยให้เกิดการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ
3. ช่วยให้ผู้สามารถระดมทรัพยากรมาใช้ประโยชน์อย่างประหยัด
4. ช่วยให้การตรวจสอบและควบคุมงานมีประสิทธิภาพ
5. ทำให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ

จะเห็นได้ว่าการวางแผนมีความสำคัญหลายประเด็น แต่ที่สำคัญยิ่ง คือ เป็น
กลไกให้การดำเนินงานขององค์การบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

3. กระบวนการวางแผน

การวางแผนที่ดี คือ การให้มีคณะทำงาน (สายสมร ยุวณิมี, 2535 : 4)
สำหรับแนวทางในการปฏิบัติเพื่อการวางแผนที่มีระบบและรูปแบบ นักการศึกษาได้กล่าวถึง
ขั้นตอนของกระบวนการวางแผนไว้ดังต่อไปนี้

ตามทัศนะของ แมซซี และดักลาส (Massie and Douglas, 220-222
อ้างถึงใน ประชุม รอดประเสริฐ, 2535 : 118-119) กล่าวว่า กระบวนการวางแผน
ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ภาพประกอบ 1 ขั้นตอนของกระบวนการวางแผน

ที่มา : ประชุม รอดประเสริฐ, 2535 : 118

ขั้นตอนที่ 1 การระบุหรือกำหนดเป้าหมายประสงค์ของการปฏิบัติงานขององค์การ ผู้กำหนด คือ ผู้บริหารหรือเป็นผลมาจากบุคลากรในองค์การ

ขั้นตอนที่ 2 การค้นหาแนวทางหรือโอกาสที่จะช่วยให้แผนนั้นสามารถดำเนินการได้ ในขั้นนี้จะต้องรวบรวมข้อมูลและข้อเท็จจริงที่จำเป็น พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายได้แสดงความคิดเห็นแล้วรวบรวมให้สอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่ ทั้งนี้เพื่อให้สามารถพยากรณ์อนาคตได้ เพราะถ้าพยากรณ์ได้ถูกต้องก็จะทำให้การแก้ปัญหาและอุปสรรคเป็นไปด้วยดี

ขั้นตอนที่ 3 การแปลโอกาสให้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ ในขั้นนี้ยุทธศาสตร์ในการปฏิบัติจะถูกสร้างขึ้น จุดดีและจุดบกพร่องจะได้รับการระบุและพิจารณาอย่างรอบคอบ เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปโดยราบรื่นและมั่นคง

ขั้นตอนที่ 4 การเลือกแนวทางและการกำหนดวัตถุประสงค์ เป็นขั้นตอนที่เสมือนว่าจะปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมายได้อย่างไร โดยจะกำหนดเพื่อแบ่งงานกันทำ ทุกคนจะทราบว่าจะดำเนินงานอย่างไร

ขั้นตอนที่ 5 การตรวจสอบและทบทวน เป็นขั้นตอนตรวจสอบถึงรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อนำข้อผิดพลาดที่เกิดจากระบบและข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

ซึ่งสอดคล้องกับที่ อรรวรรณ รูปสูง (2535 : 29-30) ได้กล่าวถึงกระบวนการวางแผนบริหารหลักสูตรว่าประกอบด้วยรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 1) การเตรียมความพร้อมก่อนวางแผน
- 2) รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
- 3) การจัดทำแผนเพื่อนำไปปฏิบัติ
- 4) กำหนดการติดตาม ควบคุม กำกับและประเมินผล

4. กิจกรรมที่ต้องทำในการวางแผนหลักสูตร

การวางแผนหลักสูตรเป็นภารกิจหนึ่งของโรงเรียน จากการศึกษาแนวปฏิบัติโดยทั่ว ๆ ไปของการวางแผนหลักสูตรของโรงเรียนพบว่า การวางแผนหลักสูตรก็เหมือนกับการวางแผนโดยทั่ว ๆ ไป ซึ่งต้องมีขั้นตอนในการดำเนินการ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2530ก : 20)

กรมวิชาการ (2535ก : 35-41) ได้กำหนดกิจกรรมที่ต้องทำในการวางแผนหลักสูตรไว้ดังต่อไปนี้

1) การเตรียมความพร้อม ได้แก่ การประชาสัมพันธ์หลักสูตร การประสานงานกับหน่วยงานภายนอก การเตรียมความพร้อมของบุคลากร การจัดระบบบริหารงาน การจัดระบบข้อมูลพื้นฐาน การเตรียมสื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์และเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสร้างความมั่นใจของครูและผู้บริหารในสภาพความพร้อมของโรงเรียน

2) การวางแผนงานทั่วไป ได้แก่ การมีข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น ความพร้อมของโรงเรียน การให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีแผนเป็นลายลักษณ์อักษร การประชุมชี้แจงบุคลากรทั้งหมดให้รับทราบแผน

3) การจัดทำแผนงานวิชาการ ได้แก่ การกำหนดให้มีงานเลือก/รายวิชา หลากหลายสนองความถนัดและความสนใจผู้เรียนและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

การให้มีกิจกรรมแนะแนว การให้มีการสอนซ่อมเสริม การให้ครูใช้กระบวนการเรียนการสอนตามแนวคำเนิการของหลักสูตร การให้มีแผน/โครงการในการจัดหา จัดทำและ ใช้สื่อ การให้มีการสร้าง เครื่องมือวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้ที่ได้มาตรฐาน การให้มีกิจกรรมที่ครูร่วมกันแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน และการให้มีหลักฐานระบบควบคุมการจัดทำเอกสารต่าง ๆ

สรุปได้ว่า การวางแผนหลักสูตรเป็นกลไกสำคัญในการบริหารหลักสูตรให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ จำเป็นจะต้องดำเนินการตามกระบวนการวางแผนหลักสูตร

การนำหลักสูตร ไปใช้

การนำหลักสูตร ไปใช้ เป็นขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการบริหารหลักสูตร ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องจากการวางแผนหลักสูตร เพราะแผนจะสัมฤทธิ์ผล ได้ก็ต่อเมื่อ ได้นำ ไปใช้ เท่านั้น การนำหลักสูตร ไปใช้พิจารณา ได้ดังต่อไปนี้

1. การดำเนินงานตามแผนงาน

นักการศึกษา ได้ให้ทัศนะที่่าสนใจเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนงานดังต่อไปนี้
 แอคคอฟฟ์ (Ackoff, 1970 : 5-6) กล่าวถึงองค์ประกอบของแผนและการวางแผนในส่วนของการนำแผนไปใช้ว่า เป็นองค์ประกอบที่เน้นถึงวิธีการและการตัดสินใจเพื่อเลือกทางเลือกหรือแนวทางที่ดีที่สุดในการปฏิบัติให้เป็นไปตามแผน ซึ่งได้กำหนดไว้ในทางเลือกการดำเนินงานอันจะต้องมีลักษณะที่ประหยัดและให้ผลประโยชน์ที่เหมาะสม จึงจะถือว่าเป็นทางเลือกและการดำเนินงานที่ดี

เมื่อแผนได้รับการปรับปรุงแล้ว แผนก็จะถูกนำไปใช้ปฏิบัติเพื่อให้ได้ผลบรรลุตามวัตถุประสงค์ อย่างไรก็ตามความสำเร็จของแผนนั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารที่จะให้การสนับสนุนทั้งกำลังคน กำลังทรัพย์ รวมถึงขวัญและกำลังใจของบุคลากรในองค์การอย่างต่อเนื่อง (Straub, 1979 : 127-131) นอกจากนี้ สมพงษ์ เกษมสิน (2526 : 92-97) เน้นว่า การปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้แล้วนี้จะต้องจัดลำดับขั้นของการดำเนินงานตามแผนให้สอดคล้องกัน เพราะเหตุว่าแผนต่าง ๆ จะต้องมีความเกี่ยวเนื่องกัน โดยมีเวลาเป็นปัจจัยสำคัญในการที่จะ เชื่อมโยงการดำเนินงานตามลำดับขั้นให้สอดคล้องกัน

สรุปว่า การดำเนินงานตามแผนเป็นการนำแผนไปใช้ในการปฏิบัติ โดยอาศัย การตัดสินใจเลือกทางเลือกที่กำหนดไว้ เน้นลักษณะที่ประหยัดและให้ผลประโยชน์ที่ดีที่สุด ทั้งนี้ด้วยความร่วมมือของผู้บริหารที่จะสนับสนุนด้านทรัพยากรพร้อมทั้งส่งเสริมขวัญและกำลังใจ ของบุคลากรในองค์การอย่างต่อเนื่อง

ซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการ (2533 : 59-60) ได้เห็นว่า การนำหลักสูตร ไปใช้ให้บรรลุผลจำเป็นต้องอาศัยการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมต้นสังกัด เขตการศึกษา สำนักงานการศึกษาในระดับจังหวัด อำเภอและศูนย์วิชาการ เป็นต้น หน่วยงานเหล่านี้ต้องทำหน้าที่กระตุ้น ชี้แนะ สนับสนุน ส่งเสริมและให้กำลังใจแก่โรงเรียนและครู ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 1) กระตุ้น ชี้แนะ ท้าทายให้โรงเรียนและครูตระหนักที่จะต้องพัฒนาคุณภาพโดยการ เสนอภาพความแตกต่างระหว่างสิ่งที่ดีควรจะเป็นและสิ่งที่เป็นอยู่ให้โรงเรียนและครู ประเมินความแตกต่างของคุณภาพของผู้เรียน
- 2) บริการเครื่องมือและวิธีการในการวิเคราะห์ กำหนดเป้าหมาย จุดประสงค์ และจุดที่จะพัฒนา
- 3) บริการและ เสนอแนะ เกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินงานการสอนและการปฏิบัติ ในโรงเรียนตามความจำเป็น
- 4) กระตุ้น ถามหาการได้ปฏิบัติจริงของโรงเรียนและครู ให้โรงเรียนและครู ร่วมกันประเมินการปฏิบัติจริง
- 5) ถามหา ร้องขอให้โรงเรียนเสนอผลคุณภาพของผู้เรียนและประเมินเทียบกับ จุดประสงค์

6) นำผลงานของโรงเรียนและครู ไปเผยแพร่ในโอกาสต่าง ๆ และให้กำลังใจ โดยการเยี่ยมชม ใช้เป็นตัวอย่างในการเยี่ยมชม

2. กิจกรรมที่ต้องทำในการนำหลักสูตร ไปใช้

กรมวิชาการ (2535ก : 41, 43-52) ได้กำหนดกิจกรรมที่ต้องนำหลักสูตร ไปใช้ไว้ 2 ประเด็นดังต่อไปนี้

- 1) การดำเนินงานตามแผนงานวิชาการ ได้แก่ การกำหนดการรายงานผล ดำเนินงานโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่กำหนดในแผน การสรุปผลการดำเนินงาน

เป็นระยะ การพัฒนาบุคลากรทางด้านวิชาการและด้านส่งเสริมขวัญและกำลังใจ และการส่งเสริมการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นเพื่อช่วยในการจัดการเรียนการสอน

2) การจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดและพัฒนาการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับจุดหมายของหลักสูตร การสอนเน้นกระบวนการ การสอนเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การสอนเน้นกระบวนการกลุ่ม และการสอนซ่อมเสริมเพื่อพัฒนาผู้เรียน

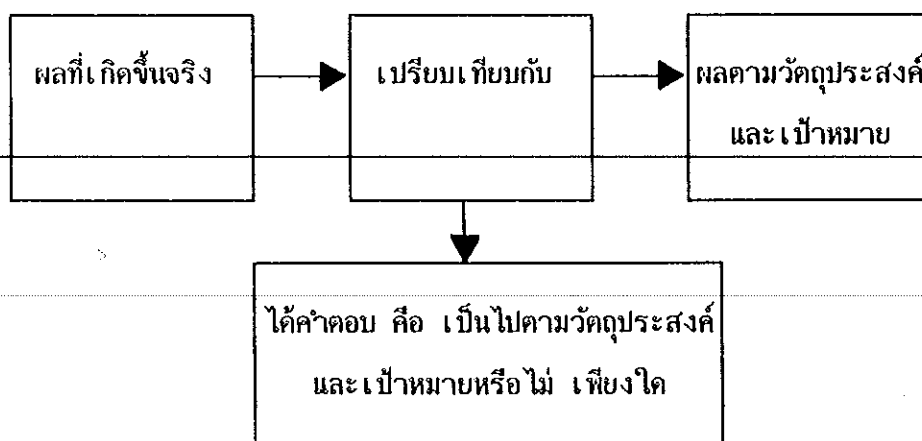
สรุปว่า การนำหลักสูตร ไปใช้เป็นการปฏิบัติตามแนวทางการใช้หลักสูตรที่ได้กำหนดไว้ โดยจะต้องคำนึงถึงลักษณะที่ประหยัดและให้ผลคุ้มค่าที่สุด ทั้งนี้ด้วยความร่วมมือจากทุก ๆ ฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง

การประเมินผลหลักสูตร

การประเมินผลหลักสูตรในที่นี้สามารถนำมาพิจารณาเป็นประเด็นได้ดังต่อไปนี้

1. ความหมายของการประเมินผล

การประเมินผล หมายถึง การตรวจสอบผลการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อนำเอาผลไปเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ อันจะทำให้ทราบว่า การปฏิบัติงานนั้นบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายหรือไม่ (วิโรจน์ สารรัตนะ, 2532 : 236) ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 การประเมินผล

ที่มา : วิโรจน์ สารรัตนะ, 2532 : 236

ในการประเมินผล อภิรมย์ ณ นคร (2517 : 6) กล่าวว่า อาจกำหนดวัตถุประสงค์ในการดำเนินการ ได้ 2 ประการ คือ

- 1) เพื่อตรวจสอบดูการปฏิบัติงานที่บรรลุเป้าหมาย
- 2) เพื่อตรวจสอบดูการผลุงรักษาสถาบัน

ในด้านการประเมินผลนี้ผู้บริหารจะต้องตระหนักว่ามีใช้ เป็นเพียงการอวดผลงาน หากรวมถึงการสำรวจปัญหาและข้อบกพร่องเพื่อการปรับปรุงงานในอนาคตด้วย

2. การประเมินผลหลักสูตร

การประเมินผลหลักสูตร หมายถึง การกำหนดวิธีการและลำดับขั้นในการตรวจสอบดูความก้าวหน้าของผู้เรียนอันเกิดจากการใช้หลักสูตรนั้น ๆ ผลที่ได้จากการประเมินผลหลักสูตรย่อมนำไปใช้ในการวางแผนเพื่อพัฒนาหลักสูตรต่อไป (หนังสือ ทักษะการคิด, 2524 : 130) การประเมินผลจึงเป็นกระบวนการต่อเนื่องซึ่งมีความสัมพันธ์กับจุดหมายของหลักสูตร (กาญจนา คุณารักษ์, 2521 : 56)

พจน์ สะเพียรชัย (2517 อ้างถึงใน สิริวรรณ ศรีพหล, 2525 : 168) ได้กล่าวถึงขอบเขตการประเมินผลหลักสูตรว่า พิจารณาจากองค์ประกอบ 5 ประการ คือ ความมุ่งหมาย เนื้อหาวิชา การเรียนการสอน การประเมินผล การเรียนการสอนและการบริหารและการบริหารหลักสูตร ซึ่งการประเมินผลหลักสูตรนี้สามารถประเมินได้จากผลผลิตของหลักสูตร ข้อคิดเห็นและปัญหาจากผู้ใช้ และข้อคิดเห็นจากสังคม (แก้วตา คณะวรรณ, 2521 อ้างถึงใน สิริวรรณ ศรีพหล, 2525 : 168)

จะเห็นได้ว่า การประเมินผลหลักสูตรเป็นสิ่งจำเป็นที่สุดในการที่จะตอบคำถามว่าหลักสูตรนั้นบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ และในการประเมินผล

หลักสูตรนั้นต้องประเมินจากหลาย ๆ องค์ประกอบและดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

3. กิจกรรมที่ต้องกระทำในการประเมินผลหลักสูตร

กรมวิชาการ (2535ก : 42) ได้เสนอแนะกิจกรรมที่โรงเรียนต้องทำ ในการประเมินผลหลักสูตรในการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนดังต่อไปนี้

- 1) การสรุปผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมของกลุ่มหรือฝ่ายต่าง ๆ ในตอนสิ้นปีการศึกษา
- 2) การเผยแพร่ผลงานให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องและชุมชนทราบ

- 3) การใช้ผลการดำเนินงานเพื่อการวางแผนของปีต่อไป
- 4) การติดตามผลนักเรียนที่จบการศึกษา

สรุปได้ว่า การประเมินผลหลักสูตรเป็นการตรวจสอบผลผลิตของหลักสูตรว่าบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยการพิจารณาอย่างมีขั้นตอนจากหลาย ๆ องค์ประกอบ เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนหลักสูตรต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตร

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร ได้แก่ การบริหารหลักสูตร การวางแผนหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ รวมถึงการประเมินผลหลักสูตร ได้มีผู้ทำการวิจัยไว้ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศและสามารถรวบรวมได้ดังต่อไปนี้

เรแกน และ ลีทวูด (Regan and Leithwood, 1974 : 10-64) ได้ศึกษาการใช้หลักสูตรสำเร็จรูปสำหรับนักเรียนอนุบาลในเมืองออนตาริโอ (Ontario) ประเทศแคนาดา โดยวิธีสังเกต สัมภาษณ์และใช้แบบสอบถามพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้หลักสูตรมีดังต่อไปนี้ ปัจจัยเกี่ยวกับครู ได้แก่ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร เจตคติต่อหลักสูตรและปรัชญาหลักสูตร ปัจจัยเกี่ยวกับหลักสูตร ได้แก่ ความชัดเจนในหลักสูตร การฝึกอบรมผู้ปฏิบัติการเผยแพร่แนวความคิดแนวปฏิบัติ การนิเทศและติดตามผล และการให้ข้อมูลย้อนกลับ ปัจจัยเกี่ยวกับผู้บริหาร ได้แก่ การสนับสนุนของผู้บริหารและการนิเทศติดตามผล ปัจจัยเกี่ยวกับผู้เรียน ได้แก่ นิสัยและความสามารถของผู้เรียน เจตคติของผู้เรียนต่อกิจกรรมหลักสูตร และปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครองนักเรียน ได้แก่ เจตคติของผู้ปกครองต่อหลักสูตร ต่อมาทอมพร

เผ่าเจริญ (2518 : ค) ได้ทำการวิจัย การใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับพุทธศักราช 2518 ในเขตการศึกษา 7 พบว่า การประกาศใช้หลักสูตรอย่างกระทันหันทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ คือ ด้านบุคลากรในทุกหมวดวิชา โดยเฉพาะอย่างยิ่งหมวดวิชาสังคมศึกษา ภาลนามัย ศิลปปฏิบัติ เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ก็ไม่ได้รับการอบรม ด้านอุปกรณ์และสถานที่ มีห้องพิเศษไม่เพียงพอ ขาดอุปกรณ์ที่จำเป็น วัสดุและแบบฟอร์มในการลงทะเบียนไม่เพียงพอ หนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบและเอกสารหลักสูตรก็ไม่เพียงพอ ในเรื่องเดียวกัน เพ็ญศิริ บุญสวน (2518 : จ) ศึกษาในเขตการศึกษา 11 พบปัญหาเช่นเดียว

กัน แต่ที่แตกต่างออกไปคือ ด้านเนื้อหาวิชาเห็นว่ามียากเกินไปและเนื้อเรื่องไม่อาจปรับให้เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่นได้ ด้านการประเมินผลการเรียนก็มีปัญหามาก เช่นแต่เกี่ยวกับด้านการจัดสรรงบประมาณเกิดความขาดแคลนในทุกด้านของการนำหลักสูตรไปใช้

นอกจากนี้ วสันต์ จันทรวงศา (2519 : 122-138) ศึกษาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518 ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านการบริหารหลักสูตร ผู้บริหารประสบปัญหาการกำหนดนโยบาย การประสานงานภายในกลุ่มโรงเรียนความร่วมมือจัดวิธีประเมินผลการเรียนของโรงเรียนภายในกลุ่ม จำนวนบุคลากรที่รับผิดชอบงานในด้านต่าง ๆ การจัดโปรแกรมการเรียนให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น การจัดตารางสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร ปัญหาเรื่องเอกสารหลักสูตรไม่เพียงพอ ด้านการสอนและประเมินผลการเรียน หัวหน้าหมวดวิชาและอาจารย์ผู้สอนประสบปัญหาการเขียนจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม เน้นการสอนแบบบรรยายมากเกินไป ขาดเครื่องอำนวยความสะดวกการสอน ขาดกิจกรรมส่งเสริมวิชาการของหมวด ครูผู้สอนไม่สามารถปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ความไม่เพียงพอของเวลาในการสอนให้ครบตามหลักสูตร การวัดผลใช้เฉพาะวิธีสอบแบบอัตนัยและปรนัยเท่านั้น

ในปี 2532 วาสนา ณ นคร (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ พบว่า ด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน โรงเรียนส่วนใหญ่มีการวางแผนการใช้หลักสูตร ผู้บริหารและครูร่วมกันจัดทำแผนงานโครงการ มีการสำรวจความต้องการของครูเกี่ยวกับเอกสารหลักสูตรและสื่อ มีการจัดทำบันทึกการสอนโดยครูผู้สอน ส่วนปัญหาที่ประสบ ได้แก่ ขาดงบประมาณสนับสนุน เอกสารหลักสูตรและสื่อไม่เพียงพอ ขาดความรู้และทักษะในการสร้างสื่อ ด้านการจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อการใช้หลักสูตร โรงเรียนส่วนใหญ่มีการเตรียมการก่อนจัดครูเข้าสอน มีการจัดสรรงบประมาณตามลักษณะแผนงานโครงการและกิจกรรม มีการประชุมปฏิบัติการเพื่อผลิตเอกสารและสื่อ มีการนิเทศ มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยพิจารณาจากความพร้อม มีการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร ในส่วนที่เป็นปัญหา คือ ครูไม่มีเวลาเตรียมตัวเนื่องจากมีงานต้องรับผิดชอบมาก ไม่ได้รับการนิเทศอย่างต่อเนื่อง และประชาชนไม่ให้ความร่วมมือ ด้านการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนส่วนใหญ่มีการวางแผนการสอน พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน

โดยการนิเทศภายในและการสอนซ่อมเสริม เลือกเทคนิคและวิธีสอนโดยพิจารณาจาก จุดประสงค์การเรียนรู้ มีการนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงมาตรฐานการจัดการเรียน การสอน และมีการจัดสอนซ่อมเสริม สำหรับปัญหาที่พบคือ ครูต้องสอนวิชาที่ตนไม่ถนัด ขาดแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีสอน ไม่มีเวลาพอสำหรับการสร้างเครื่องมือวัด ตามจุดประสงค์ และขาดความชำนาญในการวัดผลการปฏิบัติ

ในทำนองเดียวกัน ศิริพร จุลบาท (2531 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาสภาพ การใช้หลักสูตรแบบกึ่งระบบโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยม ศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษาพบว่า ด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน โรงเรียน ได้ปรับจุดประสงค์ เนื้อหาสาระ ทักษะและกระบวนการวิชาต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับสภาพ แวดล้อมและความต้องการของท้องถิ่น มีปัญหาคือ ขาดผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำ ขาดสื่อวัสดุ อุปกรณ์และงบประมาณ ด้านการจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ เพื่อการใช้หลักสูตร โรงเรียน จัดให้ครูสอนได้หลายวิชา เชิญวิทยากรท้องถิ่นมาช่วยสอน จัดสถานที่ภายในโรงเรียนเป็นที่ ผักงานอาชีพ ให้ฝึกงานอาชีพกับผู้ปกครอง การบริหารหลักสูตรแบ่งออกเป็น 3 แบบ คือ แบบปกติที่ใช้ในโรงเรียนทั่วไป แบบกึ่งระบบโรงเรียนและแบบปกติที่ใช้ในโรงเรียนทั่วไป กับแบบกึ่งระบบโรงเรียน มีปัญหาคือ จำนวนครูไม่เพียงพอ ครูไม่ได้รับการอบรมและ พัฒนาวิชาชีพ ห้องเรียนไม่เพียงพอและ ไม่มีสถานที่ฝึกงานอาชีพที่เหมาะสม และด้านการจัด การเรียนการสอน โรงเรียนได้ปรับวิธีการสอนโดยให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ใช้บทเรียน สำเร็จรูป ฝึกงานอาชีพตามโครงการ จัดเนื้อหาวิชาให้เรียนในห้องเรียนและนอกโรงเรียน จัดโครงการหารายได้ระหว่างเรียน มีปัญหาคือ ขาดสื่อวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน ขาด พาหนะและบุคลากรในการนิเทศและติดตามผลการเรียนนอกโรงเรียน นักเรียนที่ได้รับการ ผ่อนผันการเรียนขาดความรับผิดชอบในงานที่มอบหมายและปฏิบัติงาน ไม่ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด

ในด้านความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับเรื่องการเรียนวิชาอาชีพของเด็ก ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 นั้น พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่ ต้องการให้บุตรหลานเรียนวิชาอาชีพเหมือนกับอาชีพของตน แต่ต้องการให้โรงเรียนเปิด สอนวิชาอาชีพที่มีอยู่ในท้องถิ่น มีความพอใจในวิชาเลือกที่เปิดสอนอยู่แต่ไม่เห็นด้วยในการที่ จะให้เด็กเรียนวิชาเลือกเหมือนกัน และในการเรียนวิชาอาชีพมีความเห็นว่าจะ ให้เด็ก เรียนวิชาอาชีพอะไรก็ได้แต่ควรเรียนอยู่ในโรงเรียน เพราะถ้าจะส่งมาฝึกอาชีพกับตน

จะมีความยุ่งยากมาก (จำเนียร น้อยท่าซ่าง, 2528 : 8-10)

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรแต่ละด้านปรากฏว่า โดยส่วนรวมผู้บริหารและครูเห็นว่า โรงเรียนมีปัญหาอยู่ในระดับมากเพียงด้านเดียว คือ ปัญหาด้านการจัดสอนซ่อมเสริม ปัญหาที่ผู้บริหารและครูเห็นว่าอยู่ในระดับน้อยมี 12 ด้าน คือ การควบคุมการใช้หลักสูตร การจัดแผนการเรียน การจัดตารางสอน การจัดครูเข้าสอน การจัดงบประมาณเพื่อการเรียนการสอน การจัดแนะแนว การจัดกิจกรรมนักเรียน การจัดให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การใช้อาคารสถานที่อย่างมีประสิทธิภาพ การนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพและวิชาอาชีพ การประเมินผลการเรียน และการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรในโรงเรียน เมื่อจำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารและครูมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ปัญหาการบริหารหลักสูตรทุกด้านอยู่ในระดับน้อย ยกเว้นปัญหาด้านการจัดสอนซ่อมเสริม ซึ่งผู้บริหารเห็นว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก แต่ครูเห็นว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อปัญหาแต่ละด้าน ปรากฏว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกด้าน (พงษ์พิศ ทะคง, 2526 : 181)

อย่างไรก็ตาม หากจะพิจารณาการบริหารหลักสูตรในรูปของกระบวนการนั้น เชสเตอร์ (Chester, 1966 : 413) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการ โดยสอบถามผู้บริหารการศึกษาทั่วประเทศ จำนวน 708 คน พบว่า พฤติกรรมที่ทำให้การบริหารวิชาการมีสมรรถภาพสูงเนื่องมาจากการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น เช่น การส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิคการสอนหลาย ๆ วิธี ให้คณะครูมีส่วนร่วมในการวางแผน การจัดอบรมสาธิตวิธีการสอนเพื่อให้ครูคุ้นเคยกับวิธีสอนแบบต่าง ๆ จัดอภิปรายปัญหาการปรับปรุงการสอน จัดโครงการให้ครูในโรงเรียนสลับเปลี่ยนกันเยี่ยมชั้นเรียน และสังเกตการสอน จัดวิทยากรมาช่วยในการประชุมปฏิบัติการและการประชุมเกี่ยวกับปัญหาการสอน ประเมินผลและติดตามผลการประชุมปฏิบัติการ การสาธิตการสอน การจัดปฐมนิเทศครูใหม่ หาวิธีวิจารณ์งานของครูแบบดีเพื่อก่อให้เกิดกำลังใจ ให้ครูมีเวลาสำหรับงานสอนมากขึ้น ให้ครูมีส่วนร่วมในการเลือกวัสดุทัศนวัสดุอุปกรณ์การสอน จัดให้มีการอบรมความรู้เกี่ยวกับวิชาการศึกษาเพิ่มเติมแก่ครู ส่งเสริมให้ครูอ่านหนังสือหรือบทความเกี่ยวกับวิชาครูเพื่อปรับปรุงเทคนิคการสอน ประชุมครูเพื่อประมวลผลการเยี่ยมห้องเรียน และการจ่ายค่า

เบีย เลียง พาหนะและที่พักให้แก่ครูที่ไปอบรมทางวิชาการ

ต่อมา แลนเจนบัค (Langenbach, 1972 : 35-38) ได้วิจัยเกี่ยวกับเจตคติของครูที่มีต่อการใช้และการวางแผนพัฒนาหลักสูตรพบว่า ครูที่มีส่วนร่วมในการวางแผนหลักสูตรได้คะแนนสูงกว่าพวกที่ไม่มีส่วนร่วม ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการสอนมีอิทธิพลต่อเจตคติของครู นอกจากนี้ยังพบว่า ครูที่มีประสบการณ์หรือมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรจะมีเจตคติทางบวกต่อการใช้หลักสูตรและการวางแผนหลักสูตรมากกว่าครูที่ไม่มีประสบการณ์หรือไม่มีส่วนร่วม เช่นเดียวกับ อะคินซันยา (Akinsanya, 1974 : 6282-A) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมวางแผนการศึกษาของครูในดาลอส ประเทศไนจีเรีย โดยนักการมัธยมศึกษาเป็นผู้มองหาคณะในด้านนี้ ผลการวิจัยพบว่า นักการมัธยมศึกษาต้องการให้ครูใหญ่วางแผนในการบริหารงานและใช้แผนประเมินและนิเทศแผนงาน พร้อมทั้งปฏิบัติตามแผนงานและจัดอบรมบุคลากร วางข้อกำหนดปฏิบัติงาน แนะนำและประเมินผลแผนการศึกษา ผลการวิจัยของทั้งสองสนับสนุนงานวิจัยของ โจฮันเซน (Johansen, 1967 : 82) ที่ได้วิจัยพบว่า ครูที่มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาหลักสูตร เป็นผู้ส่งเสริมและนำหลักสูตรไปปฏิบัติได้ดีกว่าครูที่ไม่มีส่วนร่วม ทั้งยังชี้ให้เห็นความสำคัญของครูว่าเป็นผู้มีอิทธิพลต่อการวางแผนพัฒนาหลักสูตร

จากการศึกษาของ ฉวีวรรณ เต็มพิทักษ์ (2528 : จ) เกี่ยวกับนันทนาการบริหารงานวิชาการในการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา โดยแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน พบว่า โรงเรียนมีการกำหนดนโยบายในการบริหารงานวิชาการ มีการวางแผนงานวิชาการโดยการตั้งเป็นคณะกรรมการ มีการจัดทำแผนปฏิบัติการทางวิชาการ มีศูนย์เอกสารทางหลักสูตร มีการประชุมครูในแต่ละหมวดวิชา เพื่อทบทวนความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรในแต่ละปี มีศูนย์รวมตารางสอนเพื่ออำนวยความสะดวกต่อการตรวจสอบ มีการควบคุมและตรวจสอบแผนการสอนแต่ละรายวิชาที่สอน ซึ่งสอดคล้องกับ จุฑารัตน์ ตั้งสุวรรณพานิช (2533 : บทคัดย่อ) ศึกษาการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามโครงการการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 เพื่อประกอบอาชีพอิสระ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ผลการวิจัยปรากฏว่ามีการเตรียมการในด้านการจัดตั้งคณะกรรมการปฏิบัติการ

สำหรับการศึกษานโยบายการวางแผนการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษา
นั้น พูลสุข อยู่ประสิทธิ์ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษากับโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรม
สามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 5 โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มประชากรทั้งสิ้นจำนวน 119 คน
ผลปรากฏว่า สภาพการวางแผนการบริหารงานวิชาการมีการวางแผนครบทุกขั้นตอน ร้อยละ
20.86 เรียงตามลำดับรายด้านจากมากไปหาน้อยในงานทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการวัดผล
และประเมินผล ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษาและด้านงานเกี่ยว
กับหลักสูตร และมีการวางแผนตามขั้นตอน คือ วางแผนขั้นประเมินความจำเป็น กำหนด
วัตถุประสงค์และนโยบาย กำหนดวิธีดำเนินการ กำหนดเป้าหมายและงบประมาณ จัดทำ
แผนงานและโครงการ กำหนดวิธีการประเมินผล สภาพปัญหาการวางแผนการบริหารงาน
วิชาการ ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ผู้ร่วมงาน
ขาดความเข้าใจในเรื่องการวางแผน ขาดปัจจัยด้านการเงินที่จะใช้ในการดำเนินการ
ตามแผนงานวิชาการ ขาดข้อมูลแนวโน้มความต้องการของชุมชนต่อจำนวนผลผลิต ลักษณะ
ผลผลิตและบริการทางวิชาการสาขาต่าง ๆ

และจากการศึกษาของสมาน บุญสัน (2524 : 125-131) เกี่ยวกับการใช้
หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ในเขตการศึกษา 1 พบว่า กิจกรรมที่
ผู้บริหารมีส่วนเตรียมการใช้หลักสูตรคือ ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตร
ส่วนปัญหาที่ประสบคือ การจัดหลักสูตรหมวดวิชาการงานและอาชีพ การจัดการเรียน
การสอน การจัดการเรียน และการขาดความร่วมมือจากครูเพื่อปฏิบัติตามหลักสูตร และยังพบว่า
ปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ที่ประสบในการใช้หลักสูตร คือ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียน
และวัดผลมีจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ เจ้าหน้าที่ห้องสมุดมีปัญหาเรื่องงบประมาณ เจ้าหน้าที่
แนะแนวมีปัญหาขาดความร่วมมือจากผู้ปกครอง ส่วนครูผู้สอนและหัวหน้าหมวดวิชามีปัญหา
การขาดความร่วมมือในหมวดงบประมาณไม่เพียงพอ ขาดบุคลากร วัสดุ และสถานที่

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ในการบริหารหลักสูตรนั้น มีความจำเป็นจะต้องดำเนินการ
ในรูปของกระบวนการ ขั้นตอนแรก คือ การวางแผนหลักสูตร จากการศึกษาข้างต้น
จะเห็นว่า ในการวางแผนหลักสูตรที่ผ่านมายังประสบปัญหาอยู่อีกมาก

ในลำดับต่อไปจะ ได้กล่าวถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งเป็น
ขั้นตอนที่สองของการบริหารหลักสูตร

คลินตัน (Clinton, 1966 : 1683) ได้ศึกษาปัญหาต่าง ๆ ของครูใหม่ที่สำเร็จปริญญาตรี จำนวน 10 คน จากมหาวิทยาลัยเท็กซัส เพื่อปรับปรุงหลักสูตรการฝึกหัดครู ผลการศึกษาปรากฏว่า ปัญหาที่ครูใหม่ประสบเป็นส่วนใหญ่คือ การขาดการฝึกฝนด้านการใช้อุปกรณ์การสอนจากสถาบันฝึกหัดครู การขาดการช่วยเหลือและขาดแหล่งทรัพยากร ปัญหาเวลาเรียนกับการเตรียมการสอน การวางแผนการสอน การขาดแรงจูงใจในการปรับปรุงวิชาชีพ ปัญหาในการเลือกใช้วิธีสอนส่วนมากครูชอบใช้วิธีบรรยาย และมีปัญหาไม่ได้รับการฝึกในด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตรเท่าที่ควร

สำหรับ ปภัสวดี วีรภิตติ (2518 : ง) และ อีรางค์ เงินศรี (2518 : จ) ได้วิจัยเกี่ยวกับการนำหลักสูตรมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2518 ไปใช้ว่ามีปัญหาใดบ้าง พบว่า มีปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนให้สอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน ส่วนในด้านการสอนมีปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนหนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบ อุปกรณ์การสอนและงบประมาณไม่เพียงพอ หรือแม้แต่ ประพันธ์ เจียรกุล (2525 : 9-12) ได้วิจัยเกี่ยวกับสภาพการจัดการสอนวิชาเลือกในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาทั่วประเทศ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนทุกโรงเรียนจัดการเรียนการสอนแบบแผนการเรียนและเน้นหนักทางด้านวิชาการ โดยให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความสมัครใจและสามารถเปลี่ยนแผนการเรียนได้ การเปิดสอนวิชาเลือกที่เป็นวิชาการนั้นเปิดได้มากกว่าวิชาชีพ การสนับสนุนอาชีพอิสระยังมีน้อยมาก ในแต่ละหมวดวิชาสามารถเปิดสอนวิชาเลือกได้กว้างขวาง แต่ผู้บริหารโรงเรียนยังไม่พอใจสภาพการเปิดสอนวิชาเลือกเนื่องมาจากการขาดแคลนครู อาคารสถานที่และวัสดุ

ต่อมา นุญมี พันธุ์ไทย (2526 : 51-65) ได้วิจัยเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาการงานในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรพุทธศักราช 2521 สังกัดกรมสามัญศึกษาทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จำนวน 194 โรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า ครูที่สอนวิชาการงานมีวุฒิตรงกับงานที่สอนร้อยละ 82.70 ครูร้อยละ 56.15 มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาการงานน้อย ในด้านการจัดแผนการเรียนโรงเรียน ร้อยละ 87.22 จัดแผนการเรียนได้ถูกต้องและมีครูส่วนน้อยที่มีจุดประสงค์การเรียนงานต่าง ๆ ที่สอนทำให้ไม่สามารถประเมินผลได้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ในด้านพฤติกรรมการสอนของครู มีครูจำนวนน้อยที่จะเตรียมการสอนก่อนลงมือ

สอนและในการเตรียมการสอนนั้นมีแนวโน้มเน้นทางปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี นอกจากนี้ครูที่ปฏิบัติการสอนมีจำนวนไม่เพียงพอเกือบทุกงานและครูยังขาดสื่อการสอน ขาดโรงฝึกงานหรือห้องปฏิบัติการ และยังพบว่า ครูส่วนใหญ่ที่สอนวิชาการงานต้องการที่จะเข้ารับการอบรมในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับวิชาที่สอนให้มากขึ้น เช่นเดียวกัน เขตการศึกษา 3 (2524 : 13-15 อ้างถึงใน ณรงค์กร ชำนาญเวช, 2536 : 66) ได้วิจัยเรื่องความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการในการส่งนักเรียนออกฝึกงานอาชีพนอกสถานที่ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายแนะแนว และหัวหน้าหมวดวิชาการงานและอาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 3 จำนวน 116 คน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่เปิดสอนวิชาอาชีพเกษตรกรรม คหกรรม และอุตสาหกรรมตามลำดับ การเปิดสอนวิชาอาชีพโรงเรียนคำนึงถึงความพร้อมของโรงเรียนเป็นอันดับแรก ปัญหาของการสอนวิชาอาชีพ คือ การขาดสถานที่ฝึกงาน ขาดวัสดุอุปกรณ์ และขาดครูผู้สอนวิชาอาชีพ ในด้านการส่งนักเรียนไปฝึกอาชีพนอกสถานที่ที่ไม่มีโรงเรียนใดส่งเลยโดยมีความคิดเห็นว่าเพราะสถานประกอบอาชีพอิสระไม่มีปริมาณงานมากพอที่จะส่งนักเรียนไปฝึกงาน จังหวัดไม่ได้ประกาศชื่อแหล่งวิชาการ สถานประกอบการ อีกทั้งสถานฝึกงานอาชีพอยู่ห่างไกลโรงเรียนมากและมีปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายของครูนิเทศและขาดกำลังครูที่จะออกไปนิเทศ และในเรื่องคล้ายคลึงกัน ไสภณ ไสมติ (2525 : บทคัดย่อ) ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับหลักสูตรกลุ่มการงานและอาชีพ ในหลักสูตรดังกล่าวพบว่า ผู้บริหารมีความเข้าใจค่อนข้างดีพร้อมทั้งดำเนินการในระดับมาก แต่มีปัญหาในเรื่องสื่อ การจัดการเรียน ส่วนปัญหาอื่น ๆ มีน้อย และอีกเช่นกัน รจนา เกรียงไกร (2528 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้บริหารประสบปัญหาการใช้หลักสูตรด้านต่าง ๆ เรียงจากมากไปหาน้อย คือ สถานประกอบการ อาคารสถานที่ สื่อการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และบุคลากร ตามลำดับ

สำหรับการใช้สื่อการสอน สมบัติ พักฉิม (2526 : บทคัดย่อ) พบว่า ครูกำหนดชนิดของสื่อการสอนในการวางแผนการสอนไม่ได้ ครูไม่ทราบหน้าที่ของหน่วยสื่อการสอน โรงเรียนไม่มีครูโสตทัศนศึกษา ครูขาดความสนใจในการใช้สื่อการสอน ผู้บริหารโรงเรียนไม่จัดให้มีการนิเทศการใช้สื่อการสอนภายในโรงเรียน ครูโสตทัศนศึกษากับครูปฏิบัติการสอน

ขาดการประสานงานต่อกัน จึงทำให้ขาดความสะดวกในการใช้สื่อการสอน ครูหาสื่อการสอน ที่ต้องการ ไม่ได้เนื่องจากไม่รายงานให้ผู้บริหาร ได้ทราบถึงความต้องการ โรงเรียนไม่ สามารถจัดงบประมาณสนองความต้องการของครูในด้านการจัดหาสื่อการสอน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว สรุปได้ว่า การบริหารหลักสูตรตาม ขั้นตอนการนำหลักสูตร ไปใช้นั้น ครูเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด รองลงมาเป็นปัจจัยที่สนับสนุนให้ การนำหลักสูตรไปใช้ ได้แก่ หลักสูตรและเอกสารหลักสูตร สื่อ วัสดุ อุปกรณ์และงบประมาณ เป็นต้น นอกจากนี้ปัจจัยการจัดการเรียนการสอนก็มีความสำคัญยิ่งเช่นกัน ซึ่งเป็นการเรียน การสอนกลุ่มวิชาการงานและอาชีพประสบปัญหามากที่สุด จึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า ขั้นตอน การนำหลักสูตร ไปใช้ยังประสบปัญหาอยู่มากเช่นกัน

ในกระบวนการบริหารหลักสูตร ขั้นตอนสุดท้าย ได้แก่ การประเมินผลหลักสูตร สำหรับในเรื่องนี้ ชนะขนิษฐ สุรมิตรโมตรี (2529 : ช) ได้ศึกษาการบริหารหลักสูตรใน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า การนิเทศและติดตามผล การใช้หลักสูตรนั้นเน้นผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน คือ ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ ใช้วิธีการเตรียมการโดยจัดประชุมชี้แจง อบรม สัมมนาเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาแก่ บุคลากร วิธีการติดตามและประเมินผลใช้การสอบถามจากหัวหน้าหมวดวิชา การดำเนินงานด้านนี้โรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ ความร่วมมือของบุคลากร และการวางแผนด้านการจัดการ ส่วนการควบคุมการใช้หลักสูตรนั้นเน้นผู้มีส่วนร่วมในการ จัดทำแผนงาน คือ ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ จัดให้มีการควบคุมการใช้หลักสูตรระดับ หมวดวิชา โดยหัวหน้าหมวดวิชารับผิดชอบชี้แจงให้บุคลากรทราบก่อนการใช้หลักสูตร วิธีการ ติดตามและประเมินผลใช้การสอบถามจากหัวหน้าหมวดวิชา โดยมีผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ เป็นผู้ติดตามและประเมินผลการดำเนินการด้านนี้ โรงเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับความรู้ความ เข้าใจของบุคลากรและการวางแผนด้านการจัดการ ส่วนแนวทางในการแก้ปัญหาที่พบ ว่า ปัญหาด้านบุคลากรโรงเรียนส่วนใหญ่เสนอให้ใช้วิธีประชุม อบรม สัมมนาและฝึกอบรม และปัญหาด้านการจัดการก็เช่นเดียวกัน โรงเรียนเสนอแนะให้ใช้วิธีการให้ความรู้ความ เข้าใจแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

จะเห็นได้ว่า การบริหารหลักสูตรนั้นมีความจำเป็นอย่างไรที่จะต้องดำเนินการ ให้ครบกระบวนการ โดยเริ่มจากการวางแผนหลักสูตร การนำหลักสูตร ไปใช้และการ

ประเมินผลหลักสูตร ในด้านการประเมินผลหลักสูตรนี้จะทำให้ทราบว่า การบริหารหลักสูตร ประสบความสำเร็จมากน้อยขนาดไหน มีปัญหาอะไรบ้าง แต่อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่า ในด้านการประเมินผลหลักสูตร เองก็ยังมีปัญหาอยู่เช่นกัน

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

1) หลักการ

- 1.1) เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถ ความถนัดและความสนใจของตนเอง
- 1.2) เป็นการศึกษาทั่วไปเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการประกอบสัมมาชีพหรือการศึกษาต่อ
- 1.3) เป็นการศึกษาที่สนองความต้องการของท้องถิ่นและประเทศชาติ

2) จุดหมาย

ต้องการให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายดังต่อไปนี้

- 2.1) มีความรู้และทักษะ ในวิชาสามัญและทันต่อความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการต่าง ๆ
- 2.2) สามารถปฏิบัติตนในการรักษาและ เสริมสร้างสุขภาพอนามัยของตนเองและชุมชน
- 2.3) สามารถวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนและ เลือกแนวทางแก้ปัญหาให้สอดคล้องกับข้อจำกัดต่าง ๆ
- 2.4) มีความภูมิใจในความเป็นไทย สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เต็มใจช่วยเหลือผู้อื่นตามความสามารถของตน
- 2.5) มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถสร้างและปรับปรุงแนวทางปฏิบัติที่จะทำให้เกิดความเจริญแก่ตนเองและชุมชน
- 2.6) มีทัศนคติที่ดีต่อสัมมาอาชีพทุกชนิด มีนิสัยรักการทำงานและมีความสามารถในการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับความถนัดและความสนใจของตนเอง
- 2.7) มีทักษะพื้นฐานในการประกอบสัมมาชีพ มีความสามารถในการจัดการและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

2.8) เข้าใจสภาพและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในชุมชน สามารถเสนอแนวทางพัฒนาชุมชน ภูมิใจในการปฏิบัติตนตามบทบาทและหน้าที่ในฐานะสมาชิกที่ดีของชุมชน ตลอดจนจนอนุรักษ์และเสริมสร้างสิ่งแวดล้อม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชน

3) โครงสร้างหลักสูตร

ประกอบด้วยวิชาบังคับ จำนวน 57 หน่วยการเรียนรู้ และวิชาเลือกเสรี จำนวน 33 หน่วยการเรียนรู้ ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1) รายวิชาบังคับ

	วิชาบังคับแกน (39 หน่วย)	วิชาบังคับเลือก (18 หน่วย)
ภาษาไทย	12	-
วิทยาศาสตร์	9	-
คณิตศาสตร์	6	-
สังคมศึกษา	6	6
พลานามัย	3	6
ศิลปศึกษา	3	-
การงาน	-	6

3.2) รายวิชาเลือกให้เลือกจากรายวิชาในกลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศึกษา กลุ่มวิชาพัฒนาบุคลิกภาพ และกลุ่มวิชาการงานและอาชีพ นอกจากนี้ผู้เรียนจะต้องร่วมกิจกรรม 3 ประเภท คือ กิจกรรมตามระเบียบ

กระทรวงศึกษาธิการ กิจกรรมแนะแนวและกิจกรรมอิสระของผู้เรียน จำนวน 2 คาบต่อสัปดาห์ต่อภาค ดังตาราง 1

ตาราง 1 โครงสร้างของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น

กลุ่มวิชา	จำนวนคาบต่อสัปดาห์ ต่อภาค					
	ม.1		ม.2		ม.3	
	บังคับ	เลือก	บังคับ	เลือก	บังคับ	เลือก
	แกน	เลือก	แกน	เลือก	แกน	เลือก
1. ภาษา						
1.1 ภาษาไทย	4	-	4	-	4	-
1.2 ภาษาต่างประเทศ	-	-	-	-	-	-
2. วิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์						
2.1 วิทยาศาสตร์	3	-	3	-	3	-
2.2 คณิตศาสตร์	3	-	3	-	-	-
3. สังคมศึกษา	2	2	2	2	2	2
4. พหุวัฒนธรรมศึกษา						
4.1 พหุวัฒนธรรม	1	2	1	2	1	2
4.2 ศิลปศึกษา	1	-	1	-	1	-
5. การงานและอาชีพ						
5.1 การงาน	-	2	-	2	-	2
5.2 อาชีพ	-	-	-	-	-	-
รวม	14	6	14	6	11	6
	30		30		30	

กิจกรรม	ม. 1	ม. 2	ม. 3
1. กิจกรรมตามระเบียบ ฯ			
1.1 กิจกรรมลูกเสือ ฯ	1	1	1
1.2 กิจกรรมอื่น ๆ	1	1	1
2. กิจกรรมแนะแนว ฯ	1	1	1
3. กิจกรรมอิสระของผู้เรียน	2	2	2
รวมทั้งหมด	35	35	35

4) การวัดผล

ใช้หลักการประเมินผลตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย การประเมินผล การเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พ.ศ. 2533

5) แนวดำเนินการ

5.1) จัดให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนอย่างหลากหลาย เพื่อสำรวจความถนัดและความสนใจ

5.2) จัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้รู้จักและเข้าใจตนเองและสามารถแสวงหาแนวทางในการพัฒนาตนเอง

5.3) ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทางด้านวิชาการอย่างเต็มความสามารถและ ได้มีโอกาสหาความรู้ และทักษะจากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบอาชีพอิสระ

5.4) จัดให้มีการศึกษา ติดตาม และแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

5.5) ในการจัดการเรียนการสอนใช้วิธีผสมผสานการให้ความรู้กับการปฏิบัติจริง โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิดอย่างมีเหตุมีผลและกระบวนการกลุ่ม

5.6) ให้ท้องถิ่นปรับรายละเอียดเนื้อหาของรายวิชาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดในการสร้างสรรค์งาน

5.7) ในการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับการเสริมสร้าง ค่านิยมและการพัฒนาจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอ

5.8) ในการเสริมสร้างค่านิยมที่ระบุไว้ในจุดหมายต้องปลูกฝังค่านิยมที่เป็นพื้นฐาน เช่น ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน มีวินัย รับผิดชอบควบคู่ไปด้วย

5.9) ในการจัดการเรียนการสอนคำนึงถึงความต่อเนื่องกับหลักสูตรประถมศึกษาด้วย

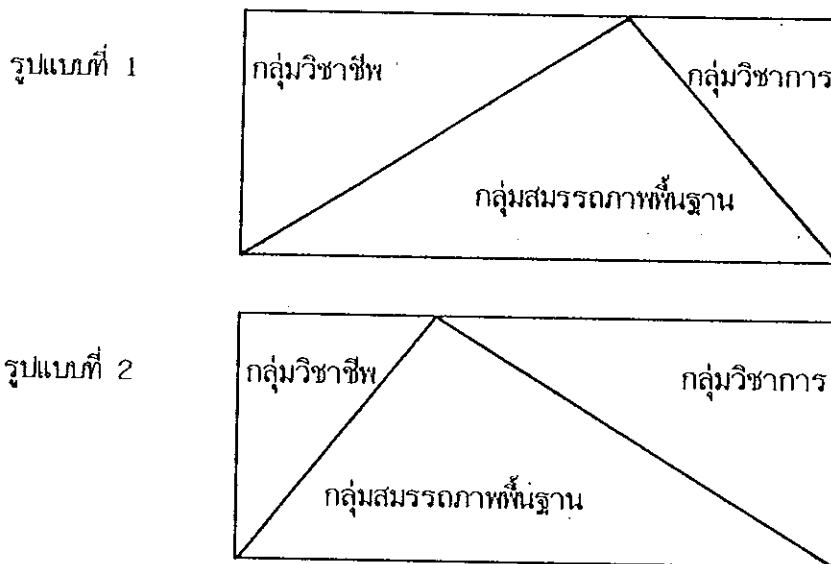
6) รูปแบบของการนำหลักสูตรมาใช้

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุงพ.ศ. 2533) มี ส่วนเชื้ออำนาจต่อการจัดการศึกษาเพื่อปวงชนอยู่หลายประการ (สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534 : 13-14)

ประการแรก การเลือกวิชาเรียนให้เลือกได้ตามความถนัด ความสนใจของ ผู้เรียน หากไม่ถนัดในเชิงวิชาการก็สามารถเลือกเรียนสายวิชาชีพได้ตั้งแต่มัธยมศึกษา ตอนต้น โดยการแนะนำ แนะนำของครู ผู้ปกครอง โดยวิธีการดังกล่าวต่อไปนี้ การนำ

หลักสูตรมาใช้ในโรงเรียนซึ่งมีการจัดวิชาเลือกเสรีเพื่อต้องการเน้นการเรียนรู้วิชาชีพ
เหมาะสำหรับนักเรียนที่มีผลการเรียนปานกลางหรือค่อนข้างต่ำและมีความประสงค์จะศึกษา
ด้านวิชาชีพ

ประการที่ 2 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นฉบับนี้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถ
เลือกเรียนวิชาเรียนได้จากหลักสูตรอื่น ๆ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการอนุมัติแล้วและสามารถ
นำผลการเรียนจากหลักสูตรอื่นมาชดเชยวันผลการเรียนได้ รูปแบบการนำหลักสูตรมาใช้
ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 รูปแบบการนำหลักสูตรมาใช้

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534 : 13-14

จากภาพประกอบ 3 จะเห็นได้ว่า (โปรดดูพื้นที่ในรูป) รูปแบบที่ 1 เน้นด้าน
วิชาชีพมากกว่าวิชาการ และรูปแบบที่ 2 เน้นด้านวิชาการมากกว่าวิชาชีพ ทั้งนี้เพื่อเปิด
โอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้ตามความสนใจและความถนัด

7) หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร

7.1) เวลาเรียน

1) ใช้เวลาเรียนประมาณ 3 ปีหรือ 6 ภาคเรียน

2) ปีการศึกษาหนึ่ง ให้แบ่งเวลาเรียนเป็น 2 ภาคเรียน ๆ ละ 20 สัปดาห์

และอาจเปิดภาคฤดูร้อนได้อีกตามที่เห็นสมควร โดยให้มีเวลาเรียน 4 สัปดาห์ เวลาเรียนของรายวิชาที่เปิดสอนต่อสัปดาห์ต้องเป็น 5 เท่าของภาคปกติ

3) ในสัปดาห์หนึ่งต้องเปิดสอนไม่น้อยกว่า 5 วันๆละ 7 คาบ ๆ ละ 50 นาที รวมอย่างน้อย 35 คาบ

4) ให้เรียนตามหลักสูตรอย่างน้อยสัปดาห์ละ 30 คาบ และให้เข้าร่วมกิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย การจัดกิจกรรมในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยเข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีหรือยุวกาชาดหรือผู้นำพัฒนาชุมชน ซึ่งเป็นกิจกรรมบังคับ 1 คาบต่อสัปดาห์ กิจกรรมอื่น ๆ 1 คาบต่อสัปดาห์ และกิจกรรมแนะแนวหรือกิจกรรมแก้ปัญหาหรือกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้อื่นๆ 1 คาบต่อสัปดาห์ นอกจากนี้ให้มีเวลาสำหรับปฏิบัติกิจกรรมอิสระอีกสัปดาห์ละ 2 คาบ

7.2) หน่วยการเรียน

รายวิชาใดที่ใช้เวลาเรียน 2 คาบต่อสัปดาห์ต่อภาคเรียนให้มีหน่วยการเรียน 1 หน่วยการเรียน รายวิชาใดที่มีจำนวนคาบเรียนมากกว่าหรือน้อยกว่า 2 คาบต่อสัปดาห์ต่อภาคเรียน ให้มีจำนวนหน่วยการเรียนมากขึ้นและน้อยลงเป็นไปตามสัดส่วน

7.3) วิชาบังคับและวิชาเลือกเสรี

1) ผู้เรียนจะต้องเรียนวิชาบังคับและวิชาเลือกเสรีตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างหลักสูตร

สำหรับภาษาต่างประเทศผู้เรียนสามารถเลือกได้เพียง 1 ภาษา

2) การจัดทำรายวิชาบังคับเลือกและวิชาเลือกเสรี นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

และการใช้แหล่งวิทยาการ สถานประกอบการและสถานประกอบอาชีพอิสระให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

8) การประเมินผลการเรียน

การประเมินผลการเรียน และการโอนผลการเรียนให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย การประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น

พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พ.ศ. 2533

9) เกณฑ์การจบหลักสูตร

9.1) ต้องเรียนวิชาบังคับและวิชาเลือกเสรีตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างของหลักสูตร จำนวน 90 หน่วยการเรียนและทุกรายวิชาต้องได้รับการตัดสินผลการเรียน

9.2) ต้องได้หน่วยการเรียนวิชาบังคับแกนวิชาภาษาไทยและสังคมศึกษา

9.3) ต้องได้หน่วยการเรียนทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า 80 หน่วยการเรียน

9.4) ต้องเข้าร่วมกิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย การจัดกิจกรรม ในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 2 กิจกรรมและต้องมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาที่จัดกิจกรรมของแต่ละภาคเรียนและต้องผ่านจุดประสงค์สำคัญของกิจกรรมตามที่กำหนด

ผู้เรียนที่จบการศึกษาตามหลักสูตรที่กำหนดจะได้รับประกาศนียบัตรสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น

10) การแก้ไขเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

ในกรณีที่จะมีการยกเลิก เพิ่มเติมและเปลี่ยนแปลงรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นให้ทำเป็นประกาศหรือคำสั่งของกระทรวงศึกษาธิการ

โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นนโยบายสำคัญ นโยบายหนึ่งของรัฐบาลที่ต้องการให้ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้เรียนจบมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งมีความเป็นมาดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ความเป็นมาของการขยายโอกาสทางการศึกษา

ความพยายามจะให้ประชาชนได้รับการศึกษาสูงขึ้น รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยมีความพยายามที่จะให้ประชาชนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ดังเช่น ได้มีการขยายการศึกษาภาคบังคับ ซึ่งถือว่าเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานของประชาชนจาก 4 ปี เป็น 7 ปีตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2503 แต่ในที่สุดได้ลดการศึกษาภาคบังคับจาก 7 ปี เป็น 6 ปีตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 ปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์

และ เทคโนโลยี ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและ เศรษฐกิจของ ประเทศอย่างรวดเร็ว สิ่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตความเป็นอยู่ ค่านิยม ตลอดจนด้าน คุณธรรมของคนในชาติเป็นอย่างมาก ประกอบกับประเทศกำลังพัฒนาทางด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรมและการบริหารให้ทันสมัย จึงทำให้สภาพชีวิตและสังคมมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น จำเป็นที่จะต้องเร่งดำเนินการปรับความรู้สึกรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ความเป็นอยู่ ตลอดจน ความรู้ความสามารถของประชาชนในประเทศให้สูงขึ้น การศึกษาขั้นพื้นฐานที่คนไทยทุกคน ควรจะได้รับ ซึ่งรัฐบาลกำหนดไว้เพียงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นั้น ไม่เป็นการเพียงพอ จำเป็นต้องขยายออกไปให้สูงขึ้นถึงระดับมัธยมศึกษา (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2535 : 82)

ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529)เป็น ต้นมา รัฐบาล ได้เห็นความจำเป็นในการจัดการศึกษาในระดับที่สูงกว่าประถมศึกษาเพิ่มขึ้น ว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เป้าหมายการพัฒนา การศึกษาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 5 จึงได้ระบุการเพิ่มจำนวนนักเรียนใน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นไว้ โดยกำหนดว่าจะขยายให้ได้เป็นร้อยละ 48 ของประชากรใน กลุ่มอายุและในทำนองเดียวกัน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) ก็ได้ระบุว่า เด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับแล้ว ไม่ได้ศึกษาต่อควรได้รับการ สนับสนุนให้ศึกษาต่อให้มากที่สุดในระดับมัธยมศึกษาหรือในรูปแบบต่าง ๆ ที่สูงกว่าการศึกษา ในระดับประถมศึกษา (กรมวิชาการ, 2532 : 1) มาถึงปัจจุบันแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ได้ระบุว่า ขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานจาก 6ปีเป็น 9 ปี อย่างเป็นทางการและกำหนดให้อัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเพิ่มขึ้น จากอัตราปัจจุบันร้อยละ 46.20 เป็นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 73 ในปีสุดท้ายของแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 โดยเน้นพื้นที่ชนบทยากจนซึ่งมีอัตราการเรียนต่อต่ำ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2535 : 184)

จากแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติดังกล่าวนี้ตั้งแต่รัฐบาล พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ แถลงนโยบายทางสังคมต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2529 (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2535 : 99) ว่า "2.2 จะจัดการศึกษา ในระดับต่าง ๆ ดังนี้ ระดับก่อนประถมศึกษาจะขยายการศึกษาระดับอนุบาลในชนบท ระดับ

มัธยมศึกษาจะสนับสนุนให้นักเรียนได้เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาให้มากขึ้น ระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาจะให้ความสำคัญในการผลิตบุคลากรให้ตรงกับความต้องการในการพัฒนาประเทศและตลาดงาน รวมทั้งสอดคล้องกับทรัพยากรและสภาพท้องถิ่น สำหรับการฝึกหัดครูจะผลิตครูที่มีคุณภาพและคุณธรรม" และในปัจจุบันรัฐบาลนายชวน หลีกภัย แดงนโยบายทางสังคมต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2535 (สมาคมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งประเทศไทย, 2535 : 30) ว่า "8.1.2 เร่งขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานจาก 6 ปี เป็น 9 ปี ให้ทั่วถึงโดยเร็วอย่างมีคุณภาพทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน รวมทั้งสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ผู้บกพร่องทางร่างกาย จิตใจ และผู้ด้อยโอกาสกลุ่มอื่น ๆ "

สืบเนื่องมาจากนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้คณะรัฐมนตรีมีมติเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2535 : 104-108) สรุปได้ว่า

วันที่ 31 มีนาคม 2530 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตชนบทยากจน 38 จังหวัด ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอ

วันที่ 1 กันยายน 2530 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบด้วยกับแนวทางการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานจากระดับประถมศึกษาไปจนถึงมัธยมศึกษาโดยวิธีการไม่บังคับตามข้อเสนอของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

วันที่ 12 กรกฎาคม 2531 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งได้ขยายขอบเขตจาก 38 จังหวัดออกไปให้ครอบคลุมโรงเรียนที่อยู่ในเขตทรก้นดงด้วย

วันที่ 30 พฤษภาคม 2532 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบด้วยกับสาระสำคัญของรูปแบบและวิธีการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานตามข้อเสนอของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

วันที่ 27 ตุลาคม 2532 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการระยะสั้นโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา (ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น) ในส่วนของการศึกษานอกระบบโรงเรียน

วันที่ 22 พฤษภาคม 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ

1) ให้ขยายการศึกษามากับอีก 3 ปีโดยการประกาศในท้องที่ที่มีความพร้อม

เป็นปี ๆ ไป ทั้งนี้โดยให้มีการแก้ไขแผนการศึกษาแห่งชาติและพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

2) ในระยะที่ดำเนินการแก้ไขแผนการศึกษาแห่งชาติและพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติดำเนินการโครงการนำร่องขยายโอกาสทางการศึกษาโดยยังไม่บังคับต่อไปอีก 3 ปี

วันที่ 4 กันยายน 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติให้ขยายการศึกษาภาคบังคับเพิ่มอีก 3 ปี ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลและ เมืองพัทยา โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี 2534

วันที่ 14 พฤษภาคม 2534 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษาสู่ส่วนภูมิภาคในลักษณะของการกระจายอย่างทั่วถึงได้

จากนโยบายของรัฐบาลและมติคณะรัฐมนตรีข้างต้น กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายระยะสั้นของกระทรวง โดยกล่าวไว้ชัดเจนว่า "เร่งรัดการขยายโอกาสและบริการทางการศึกษาให้กว้างขวางและทั่วถึงทั้งในเมืองและชนบท โดยจัดบริการการศึกษาทั้งในและนอกระบบโรงเรียนเพื่อยกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อปวงชนให้ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นอย่างน้อย" และได้ตั้งเป้าหมายไว้ว่า นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ร้อยละ 100 ในปีการศึกษา 2540 ซึ่งเป็นปีแรกของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติระยะที่ 8 (กรมวิชาการ, 2535ข : 3)

สำหรับแนวดำเนินการ เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ (อรุณ ปรีดีดิลก, 2535 : 115-116) ดังต่อไปนี้

1) ให้รับนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ร้อยละ 100 ในปีการศึกษา 2540 ซึ่งเป็นปีแรกของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติระยะที่ 8

2) ให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติขยายการเปิดชั้นเรียนมัธยมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาเพิ่มเติมจากโครงการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ โดยให้เปิดในปีการศึกษา 2534 จำนวน 1,000 ห้องเรียน/โรงเรียน ปีการศึกษา 2535 จำนวน 1,000 ห้องเรียน/โรงเรียน ปีการศึกษา 2536 จำนวน 1,000 ห้องเรียน/โรงเรียน และปีการศึกษา 2537 จำนวน 984 ห้องเรียน/โรงเรียน รวมกับโครงการนำร่องฯ ซึ่งเปิดแล้ว 216 ห้องเรียน/โรงเรียน เป็น 4,200 ห้องเรียน/โรงเรียน จากนั้นตั้งแต่ปีการศึกษา 2538 ถึงปีการศึกษา 2544 จะไม่เปิดเพิ่มอีก

- 3) ให้กรมสามัญศึกษารับนักเรียนเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 7 ที่กำหนดไว้แล้ว
- 4) ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนรับนักเรียนตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 7 ที่กำหนดไว้แล้ว และให้กรมศิลปากร กรมการฝึกหัดครูและกรมการศาสนา ร่วมรับผิดชอบการรับนักเรียนด้วย
- 5) ให้กรมการศึกษานอกโรงเรียนขยายการรับนักเรียนมากขึ้นกว่าที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 7 โดยให้ส่วนที่เหลือจากข้อ 2 ถึงข้อ 4 เป็นภาระหน้าที่ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน

2. โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขึ้นพื้นฐานสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

2.1 โครงการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ จากระดับประถมศึกษาปีที่ 6 อีก 3 ปี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2535 : 5-11)

หลักการและเหตุผล

สภาพเศรษฐกิจและสังคมในประเทศไทยได้พัฒนาเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความเจริญก้าวหน้าด้านวิชาการ เทคโนโลยี เข้ามามีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของพลเมืองในประเทศอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งแนวโน้มของสังคมกำลังพัฒนา ไปสู่ความเป็นอุตสาหกรรมและบริการมากขึ้น วิถีชีวิตในสังคมเปิดกว้าง จึงจำเป็นต้องพัฒนาและเพิ่มพูนความรู้พื้นฐานของประชาชนให้สูงขึ้น เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างเหมาะสม

สภาพที่จําเป็นประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานสูงสุดใน

ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 อัตราการเรียนต่อของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ยังต่ำมากประมาณร้อยละ 44.98 (การศึกษาในระบบ) เท่านั้น ในขณะที่อารยประเทศและประเทศเพื่อนบ้านที่พัฒนาเป็นประเทศอุตสาหกรรมหรือกึ่งอุตสาหกรรมแล้ว ส่วนใหญ่ประชาชนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 9 ปี รัฐจึงควรมีมาตรการให้นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้เรียนต่อมากขึ้น

เด็กที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่อายุระหว่าง 11-12 ปี ยังไม่สามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เนื่องจากขัดกับหลักสากลด้านสิทธิในการใช้

แรงงานเด็ก ดังนั้นจึงควรรขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สูงขึ้นเพื่อให้เด็กมีความรู้ความสามารถและมีวัยสอดคล้องกับกฎหมายแรงงานกำหนด และประการที่สำคัญคือ สภาพความต้องการของตลาดแรงงานส่วนใหญ่ต้องการแรงงานที่มีคุณภาพการศึกษาอย่างต่ำระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังนั้นความรู้ขั้นพื้นฐานเพียงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จึงไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

การดำเนินงานที่ผ่านมา คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้กรมสามัญศึกษาดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพิ่มขึ้นโดยไม่บังคับ และกรมการศึกษานอกโรงเรียนจัดการศึกษานอกระบบมากขึ้น การปฏิบัติงานมีข้อจำกัดหลายประการเป็นผลให้ไม่บังเกิดผลตามเป้าหมาย ปัจจุบันยังมีนักเรียนที่ไม่มีโอกาสเรียนต่ออยู่ถึงร้อยละ 49.13 หรือจำนวน 517,660 คน ถ้าหากจะให้เด็กเหล่านี้ได้มีโอกาสเรียนต่อได้ทุกคนจะต้องใช้เวลาถึง 12 ปี หรืออาจจะมากกว่านี้ ซึ่งจะทำให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานล่าช้าลงไม่ทันกับความเจริญก้าวหน้าของประเทศและของโลกด้วย

ประกอบกับนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาล ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้แถลงไว้ต่อรัฐสภา เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ 25 สิงหาคม 2531 ด้านศึกษาว่า "เร่งรัดการส่งเสริมการอนุบาลชนบท การขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยจะจัดควบคู่กันไปกับการขยายการศึกษามัคคบังคับและการเตรียมพื้นฐานอาชีพให้กับนักเรียนทุกระดับเพื่อแก้ปัญหาว่างงาน ตลอดจนส่งเสริมศีลธรรม จริยธรรมและวินัยของนักเรียน และคนในชาติเป็นพิเศษ"

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเร่งดำเนินการขยายการศึกษามัคคบังคับให้เด็กได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้นอีก 3 ปีโดยด่วนที่สุด แต่ในการดำเนินการจะต้องแก้แผนการศึกษาแห่งชาติและพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในระหว่างดำเนินการแก้ไขนี้เพื่อเป็นการหารูปแบบที่เหมาะสม จึงได้กำหนดให้มีโครงการนำร่องขยายการศึกษามัคคบังคับนี้ขึ้น

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อนำร่องขยายการศึกษามัคคบังคับในระบบโรงเรียนและหารูปแบบที่เหมาะสมในการดำเนินการขยายการศึกษามัคคบังคับต่อไปอีก 3 ปี
- 2) เพื่อให้ให้นักเรียนที่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ศึกษาต่อในระบบโรงเรียนเพิ่มอีก 3 ปี

3) เพื่อศึกษาเจตคติของผู้ปกครอง นักเรียนและชุมชนที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ

เป้าหมาย

ดำเนินการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาต่อจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อีก 3 ปี ตามโครงการทุกจังหวัด ๆ ละ 3 ตำบล ๆ ละ 1 โรงเรียน รวม 216 โรงเรียน

1) รูปแบบการจัด

1) จัดดำเนินการเรียนการสอนแบบในระบบโรงเรียนโดยจัดในโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

2) นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรียนต่อไปในโรงเรียนที่เปิดสอนตามโครงการหรือสมัครเข้าเรียนในโรงเรียนที่เปิดดำเนินการ

3) เป็นการจัดการศึกษาแบบให้เปล่าผู้เข้าเรียนไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย โดยให้รัฐบาลเป็นผู้จัดงบประมาณเพื่อสนองการทดลองตามโครงการ

2) หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน

1) ดำเนินการตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

2) หลักสูตรประกอบด้วย

2.1) วิชาบังคับ

2.1.1) วิชาบังคับแกน

2.1.2) วิชาบังคับเลือก

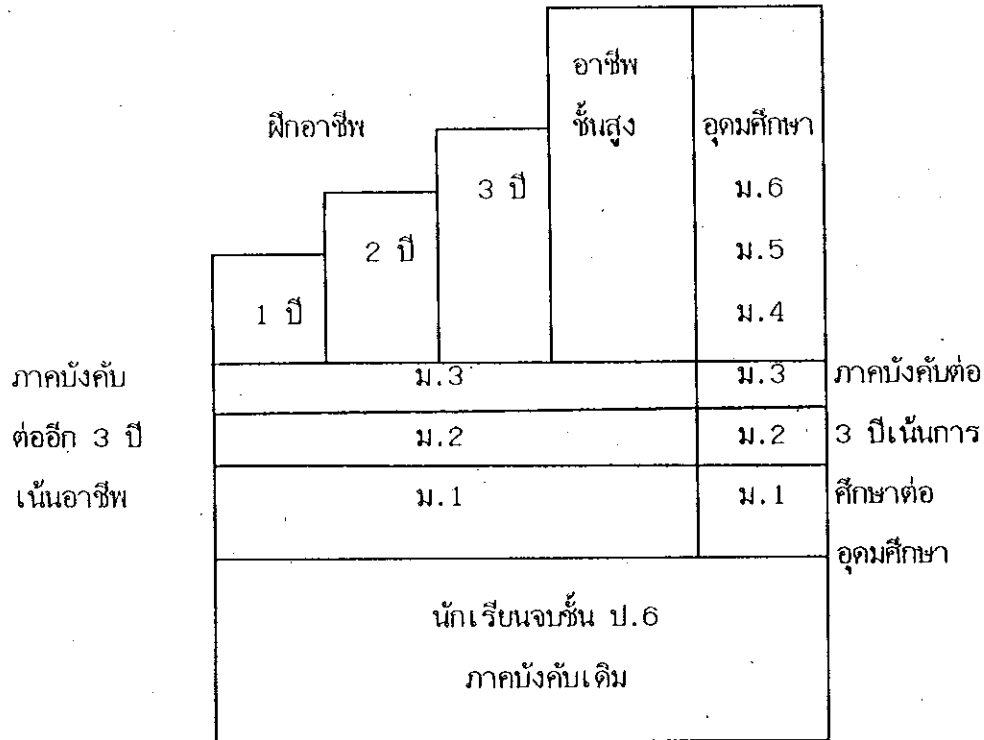
2.2) วิชาเลือกเสรี

2.3) กิจกรรม

โดยให้ผู้เรียนเลือกเรียนวิชาอาชีพให้มากขึ้นและจัดสอนวิชาอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และความต้องการพัฒนาประเทศ

ในการจัดการศึกษาระดับนี้ให้มีการยืดหยุ่นในการจัดการเรียนการสอนการปฏิบัติจริง ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมในหลักสูตรและมีการประสานงานการฝึกอบรมในท้องถิ่นด้วย

3) แนวการจัดการศึกษาภาคบังคับต่ออีก 3 ปี ดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 แนวการจัดการศึกษาภาคบังคับต่ออีก 3 ปี

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ,

2535 : 7

การจัดแบ่งเป็น 2 สาย

1) สายสามัญศึกษาเน้นการศึกษาต่อระดับสูง

2) สายประถมศึกษาเน้นการฝึกวิชาอาชีพตามความต้องการของสังคม

การเรียนทั้งสองสายผู้เรียนที่จบในชั้นหนึ่ง ๆ อาจเปลี่ยนสายกันได้ แต่ต้อง

เรียนบางวิชาเพิ่มเติม

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1) ได้รูปแบบและวิธีการจัดการศึกษาภาคบังคับต่ออีก 3 ปี ในระบบโรงเรียน

2) นักเรียนในปีงบประมาณ 2534 จำนวน 21,360 คนได้ศึกษาต่อในระบบ

โรงเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น

3) สรุปความคิดเห็นของผู้ปกครอง ประชาชนต่อการจัดการศึกษาภาคบังคับต่อ
อีก 3 ปี

2.2 โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2535 : 13-
27)

หลักการและเหตุผลความเป็นมา

การขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นนโยบายสำคัญอย่าง
หนึ่งของรัฐบาลที่ต้องการให้ประชากรทุกคนมีโอกาสได้เรียนจนจบมัธยมศึกษาตอนต้น เพราะ
ปัจจุบันประเทศไทยมีอัตราส่วนนักเรียนต่อประชากรวัยเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
ประมาณร้อยละ 30.10 ซึ่งต่ำที่สุดในอาเซียนและต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของโลก กอปรกับมีการ
วิจัยยืนยันว่า ประเทศใดแรงงานมีจำนวนที่ได้รับการศึกษาสูง ประเทศนั้นประชากรมักจะมี
รายได้ต่อหัวสูงด้วย

กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประกาศนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้นตามเจตนารมณ์ของรัฐบาลนั้น กำหนดเป้าหมายไว้ว่าจะพยายามให้
นักเรียนจบ ป.6 ได้เรียนต่อ ม.1 ครบร้อยละ 100 ในปี พ.ศ. 2540 โดยประกาศ
ดำเนินงานโครงการนี้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2534 เป็นต้นไป

ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 รัฐบาลได้เริ่มดำเนิน
งานการขยายโอกาสทางการศึกษา เร่งรัดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันรณรงค์ให้เด็ก
เข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นให้มากขึ้น ดังนั้นเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2533 คณะ

รัฐมนตรีได้มีมติให้ขยายการศึกษาภาคบังคับออกไปอีก 3 ปี โดยประกาศในท้องที่ที่มีความ
พร้อมเป็นปี ๆ ไป และให้โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถม
ศึกษาแห่งชาติทดลองเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดละ
3 โรงเรียนได้โครงการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ โดยเปิดในปีการศึกษา 2533-
2534 รวมทั้งสิ้น 216 โรงเรียน ทั้งนี้คณะกรรมการประเมินผลโครงการนำร่องขยายการศึกษา
ภาคบังคับต่อจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อีก 3 ปี โดยมี ดร.ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ รัฐมนตรีว่า
การกระทรวงศึกษาธิการและรองปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นที่ปรึกษา และเลขาธิการ

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเป็นประธานกรรมการ ผลการประเมินพบว่า โครงการนำร่องฯ ซึ่งอาศัยโรงเรียนประถมศึกษาเปิดสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีความพร้อมและมีความสามารถพอที่จะทำโครงการนี้ต่อไปอย่างกว้างขวาง โดยไม่ต้องทดลองอีก ซึ่งเป็นผลให้สถิติการเข้าเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพิ่มจากร้อยละ 53.65 ในปีการศึกษา 2533 เป็นร้อยละ 59.20 ในปีการศึกษา 2534

เพื่อให้การขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นไปอย่างทั่วถึงโดยรวดเร็วยิ่งขึ้น รัฐบาลได้กำหนดนโยบายแถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๓๔ ว่า "เร่งขยายโอกาสและบริการทางการศึกษาทั้งในและนอกระบบให้กว้างขวางและทั่วถึงเพื่อยกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นอย่างต่ำ..."

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีโรงเรียนกระจายอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศ กระทรวงศึกษาธิการจึงขออนุมัติจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม ๒๕๓๔ ให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ในปีการศึกษา ๒๕๓๔ เพิ่มเติมอีก 1,150 โรงเรียน และให้ยกเลิกโครงการนำร่องฯ โดยเปลี่ยนรูปแบบเป็นโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาอย่างสมบูรณ์ รวมโรงเรียนที่เปิดแล้วทั้งสิ้น 1,366 โรงเรียน มีห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1,806 ห้องเรียน

ในแผนพัฒนาการศึกษาฯ ระยะที่ 7 (๒๕๓๔-๒๕๓๙) ให้เปิดขยายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพิ่มเติมตามเป้าหมายที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดจำนวน 4,200 ห้องเรียน/โรงเรียน สามารถเพิ่มอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ถึงร้อยละ 98 ในปีการศึกษา ๒๕๓๙ และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจะสามารถช่วยเพิ่มอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงร้อยละ 14.30 และตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๐-๒๕๔๔ จะสามารถเพิ่มอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ครบร้อยละ 100 ซึ่งเป็นความสำเร็จของการยกระดับพื้นฐานการศึกษาของประชาชนเป็น 9 ปี

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้ให้นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้เรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
- 2) เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทาง

เศรษฐกิจ

3) เพื่อให้เด็กเรียนมีโอกาสพัฒนาทักษะ ในวิชาชีพที่ตนมีความถนัดและสนใจ
สำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นต่อไป

เป้าหมาย

1) ด้านปริมาณ

ตามแผนการเปิดขยายโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของ
กระทรวงศึกษาธิการกำหนดเป้าหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
ดำเนินการดังนี้

1.1) ปีการศึกษา 2533 ให้ดำเนินงานโครงการนำร่องขยายการศึกษา
ภาคบังคับ จังหวัดละ 3 โรงเรียน รวม 216 ห้องเรียน/โรงเรียน นักเรียนห้องเรียนละ
40 คน

1.2) แผนพัฒนาการศึกษาฯ ระยะที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) เริ่มดำเนิน
งานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2534 เป็นต้นไป โดยกำหนด
แผนการเปิดโรงเรียนปีละ 1,000 ห้องเรียน/โรงเรียน และในปีการศึกษา 2537 เมื่อ
รวมกับโครงการนำร่องฯ แล้วจะเปิดได้จำนวน 4,200 ห้องเรียน/โรงเรียน นักเรียน
ห้องเรียนละ 40 คน จากนั้นตั้งแต่ปีการศึกษา 2538 เป็นต้นไปจะไม่เปิดเพิ่มอีก ทำให้
สามารถเพิ่มอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของทุกปีได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 และ
ในปีการศึกษา 2539 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติสามารถรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ถึงร้อยละ 14.30

หลักเกณฑ์การคัดเลือกโรงเรียน มีสาระสำคัญดังนี้

- 1) เปิดแล้วไม่เป็นผลกระทบกระเทือนต่อโรงเรียนที่เปิดสอนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้นอยู่แล้ว
- 2) อยู่ในเขตพื้นที่ที่มีอัตราการเรียนต่อต่ำ การเดินทางยากลำบาก ประชากร
ต่อฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม
- 3) โรงเรียนมีความพร้อมด้านอาคาร ห้องเรียน ครูผู้สอน และให้สำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดและสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอร่วมกันพิจารณาจัดบุคลากร
ปฏิบัติงานในโรงเรียนขยายโอกาสได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม

- 4) ผู้ปกครอง ชุมชนให้การสนับสนุน
- 5) ให้อิเปิดโรงเรียนปีละประมาณ 1 ใน 4 ของกลุ่มโรงเรียน
- 6) ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการการศึกษา การศาสนาและการ

วัฒนธรรมจังหวัด

2) ด้านคุณภาพ

เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้

- 1) ให้สามารถพึ่งพาตนเอง ได้โดยมีพฤติกรรมแสดงออกในทางที่ดี
- 2) ให้มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพโดยมุ่งเน้นอาชีพอิสระ

ตามความสนใจและเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต

3) สามารถครองตนได้ในระบบเศรษฐกิจและสภาพสังคมปัจจุบัน มีคุณธรรม จริยธรรม มีความประพฤติดี เข้าใจความเป็นประชาธิปไตย

4) สนใจใฝ่ศึกษาหาความรู้และการฝึกปฏิบัติเพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ การบริหารหลักสูตร เพื่อให้เกิดคุณภาพตามต้องการ

1) จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2530 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

2) ปรับเนื้อหา สาระของหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

3) พัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน

4) พัฒนาระบบการเรียนการสอน โดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ได้ปฏิบัติ

จริง

5) โรงเรียนจัดรูปแบบการสอนวิชาอาชีพที่เหมาะสม

6) จัดหนังสือ/อุปกรณ์/สนับสนุนการเรียนการสอน

7) พัฒนาระบบการนิเทศ ติดตามผลและประเมินผล

8) พัฒนาการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จุดเด่นของการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการ

การการประถมศึกษาแห่งชาติ

1) เป็นการเปิดโอกาสทางการศึกษาอย่างแท้จริงแก่กลุ่มผู้ด้อยโอกาสทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในท้องถิ่นชนบทห่างไกล

2) ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่แล้วอย่างคุ้มค่า คือ เปิดสอนชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียน
ประถมศึกษาที่มีอาคารสถานที่และบุคลากรอยู่แล้ว ทำให้สามารถประหยัดงบประมาณได้
อย่างมหาศาล ถ้าจำเป็นต้องสร้างโรงเรียนขึ้นใหม่ต้องใช้งบประมาณเฉพาะค่าก่อสร้าง
ไม่ต่ำกว่า 10 ล้านบาท และสำหรับเงินเดือนครูอีกส่วนหนึ่งด้วย

3) เป้าหมายการจัดการศึกษามุ่งเน้นให้ผู้เรียนพึ่งพาตนเองได้มีความรู้และ
ทักษะเพียงพอในการแสวงหาช่องทางการประกอบอาชีพอิสระ ในท้องถิ่นของตนเอง

4) ใช้แหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน โดย
เฉพาะด้านวิชาอาชีพ

จากการศึกษาโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติทั้ง 2 โครงการดังกล่าว สรุปได้ว่า หลังจากคณะรัฐมนตรีมีมติ
อนุมัติให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติดำเนินการขยายการศึกษาภาค
บังคับ เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2533 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจึง
ได้กำหนดให้มีโครงการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับขึ้น โดยใช้ชื่อโครงการว่า
"โครงการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับจากระดับประถมศึกษาปีที่ 6 อีก 3 ปี" เพื่อจัด
นำร่องและหารูปแบบที่เหมาะสมในการดำเนินงานขยายการศึกษาภาคบังคับต่อไปอีก 3 ปี
และผลการประเมินโครงการนำร่องฯ พบว่า โครงการมีความพร้อมและสามารถที่จะจัดทำ
โครงการต่อไปได้อย่างกว้างขวาง ดังนั้น เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2534 คณะรัฐมนตรีจึง
มีมติเห็นชอบให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติดำเนินการขยายโอกาส
ทางการศึกษาสู่ส่วนภูมิภาคในลักษณะของการกระจายอย่างทั่วถึงได้ สำนักงานคณะกรรมการ
การการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงยกเลิกโครงการนำร่องฯ โดยเปลี่ยนรูปแบบเป็น
โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาอย่างสมบูรณ์ ภายใต้ชื่อโครงการว่า "โครงการ
ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ"
และใช้ดำเนินงานมาจนถึงปัจจุบันนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการขยายโอกาสทางการศึกษา

นับตั้งแต่มีการตระหนักถึงความจำเป็นในการที่จะขยายโอกาสทางการศึกษาเพื่อ

สนองการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นต้นมา ได้มีการพยายามวิจัยเพื่อหาแนวทางในการทำเงินงานขยายโอกาสทางการศึกษา การหาแนวทางในการแก้ปัญหาต่าง ๆ รวมถึงความเป็นไปได้และประสิทธิภาพของงานขยายโอกาสทางการศึกษา ทั้งนี้เพื่อต้องการเพิ่มทูนประสิทธิภาพและยกระดับการศึกษาของคนให้สูงขึ้น เช่น การศึกษาของ ฮาไบสัน และมายเออร์ (Habison and Myer, 1964 : 67) พบว่า เด็กวัยรุ่นที่มีอายุ 15-19 ปี จากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงจะมีโอกาสเรียนต่อโดยไม่หยุดชะงัก ส่วนเด็กที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำส่วนใหญ่จะไม่ได้รับการศึกษา เพราะต้องออกจากโรงเรียนเพื่อทำงานหารายได้ ต่อมา คาลเวท (Calvert, 1968 : 30) ได้วิจัยโดยใช้โรงเรียน 6 แห่งในจังหวัดสมุทรสงครามของประเทศไทย พบว่า ร้อยละ 60 ของนักเรียนที่ออกกลางคันทั้งหมดมาจากครอบครัวที่มีเศรษฐกิจต่ำ ร้อยละ 35 มาจากครอบครัวที่มีเศรษฐกิจปานกลางและร้อยละ 5 มาจากครอบครัวที่มีเศรษฐกิจดี

ในปี 2521 ได้มีการศึกษาโอกาสการเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยจำแนกตามประเภทโรงเรียน สถานภาพส่วนตัวและผลการเรียนของนักเรียน โดยจรรยา พานิชย์พลินไชย (2521 : 205) ศึกษาในภาคเหนือ ประยงค์ ชูน้อย (2521 : 193) ศึกษาในภาคใต้ และอุดม ภูประดิษฐ์ (2521 : 172) ศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกันสรุปได้ว่านักเรียนที่จบจากโรงเรียนสังกัดเทศบาลมีโอกาสศึกษาต่อมากที่สุด รองลงมาจบจากโรงเรียนราษฎร์ โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา และที่มีโอกาสศึกษาต่อน้อยที่สุดคือ นักเรียนที่จบจากโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในขณะที่เดียวกัน จันทนา นนนิกร (2521 : 152) ศึกษาในเรื่องเดียวกันโดยศึกษาในภาคกลางพบว่า อาชีพของผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง จำนวนพี่น้องในครอบครัว ประเภทของโรงเรียนประถมศึกษาที่จบและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับประถมศึกษามีความสัมพันธ์กับประเภทโรงเรียนมัธยมที่เข้าศึกษาต่อ

ในเรื่องเดียวกันนี้ เมื่อศึกษาสภาพปัญหาทางการศึกษาและอิทธิพลที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชัยพจน์ รังงาม และคณะ (2526 : 17-22) ได้วิจัยโดยใช้โรงเรียนมัธยมสายสามัญและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเขตการศึกษา 2 ผลการวิจัยพบประเด็นที่สำคัญคือ การแนะนำมีบทบาทสำคัญต่อการเรียนต่อของนักเรียน อิทธิพลที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการได้เรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 คือ ผู้ปกครอง ที่ส่งผล

กระทบโดยทางอ้อมคือ ระยะทางจากบ้านมาโรงเรียน นอกจากนี้ สวรรค์ อ่อนนาค และ ณะ (2526 : 23-26) ยังพบว่า องค์ประกอบเกี่ยวกับสถานภาพครอบครัวที่ส่งผลต่อ ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนมากที่สุด คือ ระดับชั้นสูงสุดที่ผู้ปกครองต้องการให้เด็กเรียน สำหรับ ความก้าวหน้าในการเรียนองค์ประกอบที่ส่งผลมากที่สุด คือ จำนวนสมาชิกในบ้านที่ช่วยเหลือ เด็กทำการบ้านและระดับชั้นสูงสุดที่ผู้ปกครองต้องการให้เด็กเรียน องค์ประกอบเกี่ยวกับ สถานภาพโรงเรียนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนมากที่สุด คือ จำนวนนักเรียนและครู สำหรับความก้าวหน้าในการเรียนองค์ประกอบที่ส่งผลกระทบมากที่สุด คือ ประเภทโรงเรียน และจำนวนครู องค์ประกอบเกี่ยวกับสติปัญญาของนักเรียนที่ส่งผลกระทบในการเรียนมากที่สุด คือ สมรรถภาพทางภาษา สำหรับความก้าวหน้าในการเรียนองค์ประกอบที่ส่งผลมากที่สุด คือ สมรรถภาพทางภาษาและสมรรถภาพการคิดหาเหตุผล ส่วนองค์ประกอบเกี่ยวกับสถานภาพ ของครูที่ส่งผลต่อความก้าวหน้าในการเรียนมากที่สุด คือ อายุของครู

ในด้านการนำรูปแบบการขยายโอกาสทางการศึกษามาใช้ สามารถนำมาพิจารณา ได้ดังต่อไปนี้ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดปราจีนบุรี (2532 : 89) พบว่า เจตคติของครู อาจารย์ที่สอนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาและในโรงเรียนมัธยมศึกษาต่อการให้โรงเรียน ประถมศึกษาที่มีความพร้อมเปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา ครูอาจารย์ในโรงเรียนประถมศึกษา ก่อนข้างจะเห็นด้วย ในขณะที่ครูอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาไม่เห็นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครศรีธรรมราช (2533 : 166) แต่สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดสตูล (2532 : 106-108) พบว่า ครูอาจารย์ที่สอนในโรงเรียนประถมศึกษาและ สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนมัธยมศึกษาเห็นด้วย ในขณะที่ครูอาจารย์ที่สอนใน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมัธยมศึกษาไม่เห็นด้วย นอกจากนี้ ณรงค์ ฅ ลำพูน (2534 : บทคัดย่อ)พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีความคิดเห็นว่าการขยายการ ศึกษาเพิ่มขึ้นอีก 3 ปี และ ฉ่ำ ชัยศรี (2535 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนใน โรงเรียนโครงการนำร่องฯ มีความเห็นด้วยในการขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี และ พร้อมที่จะ ให้การสนับสนุนการศึกษาของบุตรในระดับมัธยมศึกษา

หลังจากการนำรูปแบบการขยายโอกาสทางการศึกษามาใช้ ได้มีผู้สนใจวิจัยสภาพ และปัญหาการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา เช่น บรรจบ คำคุณ (2532 : บทคัดย่อ) ศึกษาเกี่ยวกับโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตการ

ศึกษา 9 พบว่า โรงเรียนได้ดำเนินการตามโครงการใน 5 ด้าน ได้แก่ มาตรการพัฒนา และส่งเสริมการบริหารโครงการ มาตรการลดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง มาตรการ ส่งเสริมให้ผู้เรียนช่วยตนเองและครอบครัว มาตรการส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอน และมาตรการส่งเสริมการศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท ต่อมา เจลียว ชาญไทร์ (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาโดยใช้โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า วิธีดำเนินงานนั้นทั้งผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชาสามัญ หัวหน้าหมวดวิชาการทำงานและอาชีพมีความคิดเห็นสอดคล้องตรงกันในทุก ๆ ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรและวิธีการจัดการเรียน ด้านวิธีการสอน ด้านการบริหารและการจัดการ ด้านทรัพยากรที่ใช้ ด้านส่งเสริมสนับสนุนและด้านการประชาสัมพันธ์ โดยส่วนรวมเห็นว่า เหมาะสมพอควร ยกเว้นหัวหน้าหมวดวิชาการทำงานและอาชีพมีความคิดเห็นว่าเป็นด้านการประชาสัมพันธ์โดยส่วนรวมมีความเหมาะสมเป็นส่วนใหญ่ แต่ ประเสริฐ บุญท้าว (2533 : บทคัดย่อ) ศึกษาในโรงเรียนนำร่องขยายการศึกษามากบังคับในโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 9 พบว่า การเตรียมความพร้อมให้ครูผู้สอนเพื่อให้เกิดความมั่นใจในการจัดการเรียนการสอน การบริหารหลักสูตร การจัดกิจกรรมแนะแนว นักเรียนทำกิจกรรมด้วยตนเองค่อนข้างน้อย

ส่วนปัญหาในการดำเนินงานในโครงการขยายการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา วีรพล วงศ์เนตตา (2535 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยพบว่า ปัญหาในงานทั้ง 6 ด้าน คือ วิชาการ บุคลากร อาคารสถานที่ ธุรการการเงินและพัสดุ กิจการนักเรียนและความสัมพันธ์กับชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่ง บรรจบ คำคุณ (2532 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัญหาในการดำเนินงานพบว่า ครูอาจารย์ไม่เข้าใจโครงการและบทบาทหน้าที่ในการทำงาน การทำแผนงานและแผนปฏิบัติการโครงการ การยกเว้นเงินบำรุงการศึกษา การจัดหาหนะในการเดินทางให้กับนักเรียน การจัดที่พักอาศัยให้นักเรียน การจัดนิเทศติดตามผลและประเมินผล ความเข้าใจของผู้ปกครอง ครูอาจารย์ไม่ผลิตสื่อการสอน นักเรียนออกกลางคัน และการติดต่อประสานงานของโรงเรียนกับชุมชน มีปัญหาตามลำดับ

ในด้านการเรียนการสอนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 7 (2531 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา

ภายในเขตการศึกษาพบว่า โรงเรียนจัดการเรียนการสอนตามปกติมากกว่าถึงระบบ สำหรับการเรียนแบบกึ่งระบบส่วนมากนักเรียนจะมาเรียนที่โรงเรียน 3 วันต่อสัปดาห์ กิจกรรมในวิชาสามัญที่ใช้มากที่สุด คือ ศึกษาด้วยตนเอง ในวิชาอาชีพจัดสอนมากที่สุด คือ เกษตรกรรม การประเมินผลการเรียนการสอนส่วนใหญ่นักเรียนเข้ารับการประเมินผลที่โรงเรียน การปฏิบัติงานของครู ได้แก่ การเขียนจุดประสงค์ การสอน การตรวจผลงาน ส่วนปัญหาที่พบ คือ ครูไม่สนใจที่จะจัดทำหรือจัดหาทเรียนสำเร็จรูปมาใช้ และใช้เวลาอธิบายในการสอนน้อย

ต่อมา สมนึก จันทร์ภักษ์ (2534 : 93) ได้ศึกษาในเรื่องเดียวกัน ในเขตการศึกษา 3 ผลการวิจัย ด้านสภาพแวดล้อมพบว่า จุดประสงค์ของแผนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตร การจัดแผนการเรียนสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมสอดคล้องกับเนื้อหาอยู่ในระดับมาก แผนการจัดการเรียนการสอนกับสิ่งปฏิบัติจริงมีความสอดคล้องอยู่ในระดับมาก คำวิจัยเบื้องต้นพบว่า ความพร้อมของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวิชาแรงงานและอาชีพอยู่ในระดับน้อย ด้านกระบวนการเรียนการสอนพบว่า ครูปฏิบัติการวางแผนและการใช้สถานที่อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการดำเนินการสอนและการประเมินผลการเรียนอยู่ในระดับมาก คำผลผลิตพบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนต่อสภาพการจัดการเรียนวิชาแรงงานและอาชีพอยู่ในระดับมาก ยกเว้นนักเรียนแผนการเรียนเกษตรกรรมอยู่ในระดับปานกลาง มีเจตคติต่อวิชาแรงงานและอาชีพสูงทุกแผนการเรียน มีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีสำหรับแบบกึ่งโรงเรียนและอยู่ในเกณฑ์ปานกลางสำหรับแบบปกติ คำปัญหาการจัดการเรียนการสอนพบว่า การวางแผนการสอนมีปัญหาน้อย ส่วนการดำเนินการสอน การใช้สถานที่สำหรับสอนและฝึกงาน และการประเมินผลการเรียนมีปัญหามานกลาง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วนั้น การส่งเสริมให้ประชาชนได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นนั้นมีความจำเป็นอย่างมาก แต่อย่างไรก็ตามปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการก็ยังมีอยู่อีกมากมายไม่ว่าจะเป็นในด้านของผู้เรียนเอง สภาพแวดล้อม การดำเนินงาน และผลผลิตที่จะตามมาจำเป็นที่จะต้องอาศัยการสนับสนุนและส่งเสริมจากทุก ๆ ฝ่ายเพื่อให้การดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาได้โดยเฉพาะการขยายโอกาสทางการศึกษาขึ้นพื้นฐานบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นการศึกษารายกรณี (Case Study) ส่วนแบบการวิจัยใช้การวิจัยแบบกรณีศึกษาเฉพาะจากการเก็บข้อมูลเพียงครั้งเดียว (One-shot Case Study) เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่มีความเชื่อถือได้ จึงได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยที่เกี่ยวกับประชากร เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งแยกกล่าวตามลำดับดังต่อไปนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 239 คน จำแนกเป็น

1. ผู้บริหารโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เริ่มดำเนินการในปีการศึกษา 2534 จากจำนวน 29 โรงเรียน จำนวน 29 คน
2. ครูผู้สอนโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เริ่มดำเนินการในปีการศึกษา 2534 จากจำนวน 29 โรงเรียน จำนวน 210 คน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แสดงรายละเอียดได้ดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนประชากรจำแนกรายโรงเรียน

ที่	ชื่อโรงเรียน	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	รวม
1.	วัดท้ายสำเภา	1	14	15
2.	วัดมุขธารา	1	11	12
3.	ชุมชนวัดหมน	1	6	7
4.	ชุมชนวัดบางคู	1	8	9
5.	บ้านเขาหัวช้าง	1	7	8
6.	ชุมชนวัดสุวรรณภราม	1	9	10
7.	บ้านทอนวังปราง	1	6	7
8.	องค์การสวนยาง 1	1	8	9
9.	วัดห้วยแหง	1	7	8
10.	บ้านกุ่มแป	1	5	6
11.	เขาพระทอง	1	8	9
12.	วัดแดง	1	6	7
13.	วัดดอนไคร	1	10	11
14.	บ้านโรงเหล็ก	1	7	8
15.	บ้านวังขวน	1	8	9
16.	บ้านคอกช้าง	1	8	9
17.	องค์การสวนยาง 3	1	5	6
18.	บ้านทุ่งกรวด	1	6	7
19.	วัดสองพี่น้อง	1	4	5
20.	บ้านอายุเลา	1	7	8
21.	ทัศนาวลัย	1	7	8
22.	ไทยรัฐวิทยา 74	1	7	8
23.	วัดยางค้อม	1	7	8

ตาราง 2 (ต่อ)

ที่	ชื่อโรงเรียน	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	รวม
24.	ชุมชนบ้านปากเสียว	1	8	9
25.	บ้านวังลุง	1	6	7
26.	ชุมชนบ้านสี่แยก	1	7	8
27.	บ้านนิคมวังหิน	1	8	9
28.	ไทยรัฐวิทยา 38	1	4	5
29.	บ้านเกาะขัวญ	1	6	7
รวมทั้งสิ้น		29	210	239

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากแนวคิดที่ได้ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรจำนวน 2 ชุด สำหรับผู้บริหาร 1 ชุด และครูผู้สอน 1 ชุด ซึ่งในแต่ละชุดจะแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเติมข้อความให้สมบูรณ์ ในประเด็นต่อไปนี้

1. ด้านส่วนตัว (เพศ อายุตัว และสถานภาพการสมรส)
2. ด้านหน้าที่การงาน (ตำแหน่ง ระดับ อายุราชการ วุฒิต่างทางการศึกษา จำนวนคาบที่สอนและหน้าที่อื่นนอกเหนือจากการสอน)

3. ด้านสถานที่ทำงาน (จำนวนครู จำนวนนักเรียน ระยะทางระหว่างที่
พักกับโรงเรียนและพาหนะในการเดินทาง)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารหลักสูตร ซึ่งมีลักษณะให้
เลือกตอบว่า ไม่มีปัญหา หรือ มีปัญหา และถ้ามีปัญหามีในระดับใด ซึ่งมีให้เลือกตอบ 3
ระดับ คือ มาก ปานกลาง และ น้อย จำนวน 53 ข้อ ภายใต้ขอบข่ายของปัญหาการ
บริหารหลักสูตร 3 ด้าน ดังนี้

1. การวางแผนหลักสูตร 25 ข้อ
2. การนำหลักสูตรไปใช้ 17 ข้อ
3. การประเมินผลหลักสูตร 11 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open Form) ให้ผู้บริหารและ
ครูผู้สอนแสดงความคิดเห็นที่จะ เสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาเพิ่มเติม

2. การสร้างเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามลำดับ ดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษา ค้นคว้าแนวคิดจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรใน 3 ด้าน
คือ การวางแผนหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้และการประเมินผลหลักสูตร

2.2 ศึกษารูปแบบของแบบสอบถาม โดยศึกษาจากแบบสอบถามของสำนักงานทดสอบ
ทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ โดยนำรูปแบบดังกล่าวมาประยุกต์เป็น
แนวในการสร้างแบบสอบถาม ทั้ง 2 ชุด เพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้

2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พิจารณาเพื่อตรวจ
ความแม่นยำตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) และพิจารณาสิ่งที่ควรแก้ไข

ปรับปรุงแล้วนำผลการพิจารณาไปทำการวิเคราะห์หาความแม่นยำตรงตามโครงสร้าง โดยใช้
ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับประเด็นหลักการบริหารหลักสูตรเป็นรายข้อในแต่ละ
ด้าน ตามวิธีการของ โรวินเนลลีและแฮมเบิลตัน (Rovinelli and Hambleton, 1978 :
34-37 อ้างถึงใน บุญเชิด วิทยุโณนตพงษ์, 2527 : 69) ข้อใดที่ได้ค่าดัชนีความ
สอดคล้องตั้งแต่ .5 ขึ้นไปจะเลือกไว้ใช้ และนำข้อเสนอนแนะในสิ่งที่ควรแก้ไขปรับปรุงมา
เป็นประ โยชน์ในการแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

2.4 นำแบบสอบถามที่มีความแม่นยำตรงด้านเนื้อหาตามเกณฑ์ไปทดลองใช้ (Try out)

กับผู้บริหารจำนวน 30 คน และครูผู้สอนจำนวน 30 คน ที่เป็นผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เริ่มดำเนินการในปีการศึกษา 2535 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยวิธีของ คูเดอร์และริชาร์ดสัน (Kuder and Richardson method) โดยใช้สูตร KR_{21} โดยแยกเป็นรายด้านและรวมทั้งฉบับ ได้ผลดังต่อไปนี้

2.4.1 ฉบับสำหรับผู้บริหารตอบ ได้ค่าความเชื่อมั่นดังต่อไปนี้ ด้านการวางแผนหลักสูตร .8780 ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ .8819 ด้านการประเมินผลหลักสูตร .8507 และรวมทั้งฉบับ .9485

2.4.2 ฉบับสำหรับครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาตอบ ได้ค่าความเชื่อมั่นดังต่อไปนี้ ด้านการวางแผนหลักสูตร .9261 ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ .9111 ด้านการประเมินผลหลักสูตร .9252 และรวมทั้งฉบับ .9648

2.5 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้วมาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมให้เหมาะสมแล้วนำไปใช้เก็บข้อมูล

การเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตแนะนำตัวผู้วิจัยจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช แล้วขออนุญาตนำส่งจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราชถึงผู้บริหารการศึกษา ทั้ง 15 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ เพื่อขอความร่วมมือเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ส่งแบบสอบถามไปถึงผู้บริหารจำนวน 29 ฉบับและครูผู้สอนจำนวน 210 ฉบับ โดยส่งทางไปรษณีย์ เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและรวบรวมแบบสอบถามส่งมายังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองโดยทางไปรษณีย์ ภายใน 20 วันหลังจากส่งแบบสอบถามไป
3. ได้รับแบบสอบถามคืนของผู้บริหารจำนวน 29 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และของ

ครูผู้สอนจำนวน 210 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามเพื่อจะเลือกเอาเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ ปรากฏว่า เป็นแบบ ที่สมบูรณ์ทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้วิจัยได้นำผลการตอบไปจัดกระทำและวิเคราะห์ ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยการนับความถี่และหาค่าเฉลี่ยหรือหาค่าร้อยละของแต่ละรายการ
2. แบบสอบถามตอนที่ 2 ปัญหาการบริหารหลักสูตรวิเคราะห์ข้อมูลโดย
 - 2.1 หาค่าเฉลี่ย (Mean) เป็นรายด้านและรายโรงเรียนแปลตามเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย	0.00 – 0.75	หมายความว่า	ไม่มีปัญหา
ค่าเฉลี่ย	0.76 – 1.50	หมายความว่า	มีปัญหาน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.25	หมายความว่า	มีปัญหามากกลาง
ค่าเฉลี่ย	2.26 – 3.00	หมายความว่า	มีปัญหามาก
 - 2.2 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อวัดการกระจาย ของข้อมูลเป็นรายข้อและรายด้านและรวมทั้งฉบับ
3. แบบสอบถามตอนที่ 3 คือ แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาการบริหารหลักสูตรให้ ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหา วิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์ เนื้อหา (Content Analysis) และจัดลำดับ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย (รายละเอียดดังปรากฏในภาคผนวก 1)

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตรของนิภา ศรีไพโรจน์ (นิภา ศรีไพโรจน์, 2531 : 140)

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตรของฮินเกิลและเจอร์ส (Hinkle; Wiersma and Jurs, 1982: 52)

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตรของฮินเกิลและเจอร์ส (Hinkle; Wiersma and Jurs, 1982 : 62-63)

2. สถิติตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย (รายละเอียดดังปรากฏในภาคผนวก 1)

2.1 คำนำนาค่าความแม่นยำตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) โดยใช้วิธีการของ โรวินลลีและแฮมเบิลตัน (Rovinelli and Hambleton, 1978 : 34-37 อ้างถึงใน บุญเชิด วิทยุโอบนตพงษ์, 2527 : 69)

2.2 ทาคความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยใช้วิธีของคูเดอร์และริชาร์ดสัน (Kuder and Richardson method อ้างถึงใน ชิดชนก เริงเซาว์, 2535 : 132-133)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

บทนี้จะกล่าวถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจะ เสนอลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ ข้อมูลและผลในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ลำดับขั้นตอนการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัย ได้ยึดวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังต่อไปนี้

1. ตอนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของ โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ด้านส่วนตัว ด้านหน้าที่การงานและด้านสถานที่ทำงาน
2. ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้แก่
 - 2.1 การวิเคราะห์ปัญหาการบริหารหลักสูตรของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช
 - 2.2 การวิเคราะห์ปัญหาการบริหารหลักสูตรของครูผู้สอนของ โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช
3. ตอนที่ 3 การประมวลข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูผู้สอนในการแก้ปัญหาการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตอนที่ 1 สภาพปัจจุบันของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
รายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับด้านส่วนตัว ด้านหน้าที่การงานและด้านสถานที่ทำงาน
ของผู้บริหารและครูผู้สอนของ โรงเรียนใน โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ทางการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ใช้เป็นประชากรในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 239 คน ดังรายละเอียดผลการวิเคราะห์ ตาราง 3

ตาราง 3 ข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกรายโรงเรียน

ที่	ชื่อโรงเรียน	อายุตัวเฉลี่ย	อายุราชการเฉลี่ย	คาบสอนเฉลี่ย	ระยะทางเฉลี่ย	หน้าที่อื่น ๆ มากกว่า 1 (%)
1.	วัดท้ายสำเภา	40	21	18	16	46.67
2.	วัดมุขธารา	42	17	18	9	41.67
3.	ชุมชนวัดหม่น	44	23	17	13	57.14
4.	ชุมชนวัดบางคู	39	17	25	5	44.44
5.	บ้านเขาหัวช้าง	32	13	21	24	37.50
6.	ชุมชนวัดสุวรรณาราม	40	17	19	5	50.00
7.	บ้านทอนวังปราง	38	11	16	8	57.14
8.	องค์การสวนยาง 1	38	15	23	2	77.78
9.	วัดห้วยแหง	34	10	17	5	25.00
10.	บ้านกุ่มแม่	37	12	22	11	50.00
11.	เงาพระทอง	35	12	20	31	66.67
12.	วัดแดง	36	12	17	8	42.86
13.	วัดดอนไทร	38	16	26	6	63.64
14.	บ้านโรงเหล็ก	36	12	20	23	87.50
15.	บ้านวังยวน	35	12	22	14	44.44
16.	บ้านคอกช้าง	41	19	18	6	33.33
17.	องค์การสวนยาง 3	32	7	21	10	66.67
18.	บ้านทุ่งกรวด	36	12	24	10	71.43

ตาราง 3 (ต่อ)

ที่	ชื่อโรงเรียน	อายุตัวเฉลี่ย	อายุราชการเฉลี่ย	คาบสอนเฉลี่ย	ระยะทางเฉลี่ย	หน้าที่อื่น ๆ มากกว่า 1 (%)
19.	วัดสองพี่น้อง	36	11	25	14	40.00
20.	บ้านอายนเสา	36	12	23	15	50.00
21.	ทัศนาวลัย	35	11	18	20	87.50
22.	ไทยรัฐวิทยา 74	38	16	17	14	25.00
23.	วัดยางค้อม	40	15	20	11	62.50
24.	ชุมชนบ้านปากเสียว	37	14	18	4	11.11
25.	บ้านวังลุง	38	12	16	17	28.57
26.	ชุมชนบ้านเส้แบก	37	12	24	21	12.50
27.	บ้านนิคมวังหิน	38	14	19	22	44.44
28.	ไทยรัฐวิทยา 38	35	11	19	15	40.00
29.	บ้านเกาะขัวญ	38	17	22	18	42.86

จากตาราง 3 พบว่า ข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานเมื่อจำแนกรายโรงเรียน สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารและครูผู้สอนมีอายุตัวโดยเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 32 - 44 ปี อายุตัวเฉลี่ย 38 ปี มีมากที่สุด จำนวน 7 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 24.14 ของโรงเรียนทั้งหมด
2. ผู้บริหารและครูผู้สอนมีอายุราชการโดยเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 7 - 23 ปี อายุราชการเฉลี่ย 12 ปี มีมากที่สุด จำนวน 9 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 31.03 ของโรงเรียนทั้งหมด
3. ผู้บริหารและครูผู้สอนมีคาบสอนต่อสัปดาห์โดยเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 16 - 26 คาบ คาบสอนเฉลี่ย 18 คาบ มีมากที่สุด จำนวน 5 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 17.24 ของโรงเรียนทั้งหมด
4. ผู้บริหารและครูผู้สอนมีที่พักห่างจากโรงเรียนโดยเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2 - 31 กิโลเมตร ส่วนใหญ่มีที่พักห่างจากโรงเรียนโดยเฉลี่ย 5 กิโลเมตร และ 14 กิโลเมตร

5. ผู้บริหารและครูผู้สอนมีหน้าที่อื่น ๆ มากกว่า 1 อย่าง อยู่ระหว่างร้อยละ 11.11 - 87.50 ของผู้บริหารและครูผู้สอนในแต่ละโรงเรียน โรงเรียนที่ผู้บริหารและครูผู้สอนมีหน้าที่อื่น ๆ มากกว่า 1 อย่าง ตั้งแต่ร้อยละ 50.00 ขึ้นไป จำนวน 13 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 44.83 ของโรงเรียนทั้งหมด

2. ตอนที่ 2 ปัญหาการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาการบริหารหลักสูตรของผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราชด้านการวางแผนหลักสูตร จำนวนรายโรงเรียนดังรายละเอียดปรากฏในตาราง 4

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการบริหารหลักสูตรของผู้บริหาร
และครูผู้สอนของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราชด้านการวางแผนหลักสูตร
จำแนกรายโรงเรียน

ที่	ชื่อโรงเรียน	ผู้บริหาร			ครูผู้สอน		
		ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน	ระดับปัญหา	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน	ระดับปัญหา
1.	วัดท้ายสำเภา	1.20	0.979	น้อย	0.84	1.024	น้อย
2.	วัดมุขธารา	1.36	1.228	น้อย	0.31	0.794	ไม่มีปัญหา
3.	ชุมชนวัดหม่น	0.20	0.632	ไม่มีปัญหา	0.46	0.935	ไม่มีปัญหา
4.	ชุมชนวัดบางคู	0.52	0.854	ไม่มีปัญหา	0.79	0.990	น้อย
5.	บ้านเขาหัวช้าง	1.60	1.019	ปานกลาง	0.45	0.790	ไม่มีปัญหา
6.	ชุมชนวัดสุวรรณาราม	1.40	1.058	น้อย	1.35	1.206	น้อย
7.	บ้านทอนวังปราง	0.08	0.271	ไม่มีปัญหา	0.88	1.098	น้อย
8.	องค์การสวนยาง 1	0.08	0.271	ไม่มีปัญหา	0.92	0.979	น้อย
9.	วัดห้วยแหง	1.88	0.863	ปานกลาง	0.82	1.012	น้อย
10.	บ้านกุ่มแป	0.96	0.773	น้อย	1.36	1.127	น้อย
11.	เขาพระทอง	0.80	0.848	น้อย	0.73	0.897	ไม่มีปัญหา
12.	วัดแดง	1.04	0.662	น้อย	1.15	1.176	น้อย
13.	วัดดอนไทร	1.28	0.530	น้อย	0.90	1.202	น้อย
14.	บ้านโรงเหล็ก	0.52	0.699	ไม่มีปัญหา	0.74	0.891	ไม่มีปัญหา
15.	บ้านวังยวน	0.40	0.565	ไม่มีปัญหา	0.76	1.073	น้อย
16.	บ้านคอกช้าง	0.48	0.854	ไม่มีปัญหา	0.96	1.060	น้อย
17.	องค์การสวนยาง 3	0	0	ไม่มีปัญหา	0.48	0.722	ไม่มีปัญหา

ตาราง 4 (ต่อ)

ที่	ชื่อโรงเรียน	ผู้บริหาร			ครูผู้สอน		
		ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน	ระดับปัญหา	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน	ระดับ
18.	บ้านทุ่งกรวด	0.08	0.391	ไม่มีปัญหา	0.87	1.173	น้อย
19.	วัดสองพี่น้อง	0	0	ไม่มีปัญหา	1.10	1.300	น้อย
20.	บ้านอายุเสา	1.32	0.968	น้อย	0.88	1.048	น้อย
21.	ทัศนาวลัย	0.04	0.195	ไม่มีปัญหา	0.93	1.176	น้อย
22.	ไทยรัฐวิทยา 74	0.88	1.032	น้อย	0.54	0.917	ไม่มีปัญหา
23.	วัดยางค้อม	1.00	0.938	น้อย	0.57	0.964	ไม่มีปัญหา
24.	ชุมชนบ้านปากเสียว	0	0	ไม่มีปัญหา	0.59	0.872	ไม่มีปัญหา
25.	บ้านวังลุง	0.40	0.489	ไม่มีปัญหา	1.72	1.172	ปานกลาง
26.	ชุมชนบ้านสี่แยก	0.88	0.815	น้อย	1.14	1.111	น้อย
27.	บ้านนิคมวังหิน	1.44	1.329	น้อย	1.17	1.187	น้อย
28.	ไทยรัฐวิทยา 38	0.72	1.000	ไม่มีปัญหา	0.90	1.053	น้อย
29.	บ้านเกาะขวัญ	0.80	1.095	น้อย	0.33	0.669	ไม่มีปัญหา
รวม		0.74	0.965	ไม่มีปัญหา	0.84	1.074	น้อย

จากตาราง 4 ปัญหาการบริหารหลักสูตรของผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราชด้านการวางแผนหลักสูตร สรุปผล ได้ดังนี้

1) การบริหารหลักสูตรของผู้บริหารด้านการวางแผนหลักสูตรในภาพรวมไม่มีปัญหา เมื่อจำแนกรายโรงเรียนพบว่า โรงเรียนที่ไม่มีปัญหามีจำนวน 14 โรงเรียน

ปัญหาบ่อยจำนวน 13 โรงและโรงเรียนที่มีปัญหาปานกลางจำนวน 2 โรงคือ บ้านเขาหัวช้าง และวัดห้วยแหงมีปัญหาเกี่ยวกับการเตรียมจัดระบบบริหารหลักสูตร การดำเนินการจัดระบบ ข้อมูล การจัดเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และเอกสาร การนำข้อมูลความต้องการของท้องถิ่น มาใช้วางแผน การวิเคราะห์หลักการ จุดหมายและโครงสร้างของหลักสูตร การจัดให้มี และจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น และการส่งเสริมบุคลากรให้ใช้กระบวนการการเรียนการสอน ตามแนวดำเนินการของหลักสูตร

2) การบริหารหลักสูตรของครูผู้สอนด้านการวางแผนหลักสูตรในภาพรวมมีปัญหาน้อย เมื่อจำแนกรายโรงเรียนพบว่า โรงเรียนไม่มีปัญหาจำนวน 10 โรง โรงเรียนที่มีปัญหาบ่อยจำนวน 18 โรงและโรงเรียนที่มีปัญหาปานกลางจำนวน 1 โรงคือ บ้านวังลุง มีปัญหาเกี่ยวกับการช่วยติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภายนอก การได้รับการชี้แจงเกี่ยวกับ หลักการ จุดหมาย โครงสร้างและหลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร การมีส่วนร่วมเตรียมจัดระบบบริหารหลักสูตร การมีส่วนร่วมจัดระบบข้อมูล การจัดเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และเอกสาร การเสนอแนะข้อมูลความต้องการของท้องถิ่นมาใช้วางแผน การเสนอแนะข้อมูลความพร้อมของโรงเรียนมาใช้วางแผน การมีส่วนร่วมวิเคราะห์หลักการ จุดหมายและโครงสร้างของหลักสูตร การร่วมจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นและการได้รับการส่งเสริมให้มีกิจกรรมแก้ปัญหาการสอนร่วมกัน

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาการบริหารหลักสูตรของผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นครศรีธรรมราชด้านการนำหลักสูตร ไปใช้ จำแนกรายโรงเรียนดังรายละเอียดปรากฏ

ในตาราง 5

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการบริหารหลักสูตรของผู้บริหาร และครูผู้สอนของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราชด้านการนำหลักสูตร ไปใช้ จำแนกรายโรงเรียน

ที่	ชื่อโรงเรียน	ผู้บริหาร			ครูผู้สอน		
		ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน	ระดับปัญหา	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน	ระดับปัญหา
1.	วัดท้ายสำเภา	1.64	1.134	ปานกลาง	0.66	0.967	ไม่มีปัญหา
2.	วัดมุขธารา	2.00	0.970	ปานกลาง	0.35	0.784	ไม่มีปัญหา
3.	ชุมชนวัดหม่น	0.29	0.665	ไม่มีปัญหา	0.35	0.695	ไม่มีปัญหา
4.	ชุมชนวัดบางคู	0.82	0.922	น้อย	0.60	0.964	ไม่มีปัญหา
5.	บ้านเขาหัวช้าง	0.76	0.545	น้อย	0.31	0.743	ไม่มีปัญหา
6.	ชุมชนวัดสุวรรณาราม	1.52	0.915	ปานกลาง	1.15	1.170	น้อย
7.	บ้านทอนวังปราง	0.29	0.455	ไม่มีปัญหา	0.68	0.939	ไม่มีปัญหา
8.	องค์การสวนยาง 1	0	0	ไม่มีปัญหา	0.79	0.932	น้อย
9.	วัดห้วยแหง	1.76	0.545	ปานกลาง	0.49	0.848	ไม่มีปัญหา
10.	บ้านกุ่มแป	1.29	0.955	น้อย	1.22	1.286	น้อย
11.	เขาพระทอง	0.23	0.424	ไม่มีปัญหา	0.53	0.706	ไม่มีปัญหา
12.	วัดแดง	1.29	0.823	น้อย	1.01	1.102	น้อย
13.	วัดดอนโคคร	1.29	0.665	น้อย	0.84	1.144	น้อย
14.	บ้านโรงเหล็ก	0.64	0.477	ไม่มีปัญหา	0.60	0.918	ไม่มีปัญหา
15.	บ้านวังยวน	0.05	0.235	ไม่มีปัญหา	0.66	1.064	ไม่มีปัญหา
16.	บ้านคอกช้าง	0.82	0.984	น้อย	0.83	0.959	น้อย
17.	องค์การสวนยาง 3	0.11	0.470	ไม่มีปัญหา	0.24	0.551	ไม่มีปัญหา

ตาราง 5 (ต่อ)

ที่	ชื่อโรงเรียน	ผู้บริหาร			ครูผู้สอน		
		ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน	ระดับปัญหา	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน	ระดับปัญหา
18.	บ้านทุ่งกรวด	0	0	ไม่มีปัญหา	0.75	1.097	ไม่มีปัญหา
19.	วัดสองพี่น้อง	0	0	ไม่มีปัญหา	0.89	1.164	น้อย
20.	บ้านอายุเสา	1.05	0.539	น้อย	0.82	1.042	น้อย
21.	ทัศนาวลัย	0.05	0.235	ไม่มีปัญหา	0.59	0.964	ไม่มีปัญหา
22.	ไทยรัฐวิทยา 74	0.35	0.680	ไม่มีปัญหา	0.15	0.460	ไม่มีปัญหา
23.	วัดยางค้อม	0.58	0.691	ไม่มีปัญหา	0.49	0.743	ไม่มีปัญหา
24.	ชุมชนบ้านปากเสียว	0.64	0.762	ไม่มีปัญหา	0.42	0.733	ไม่มีปัญหา
25.	บ้านวังลุง	0.29	0.455	ไม่มีปัญหา	1.40	1.131	น้อย
26.	ชุมชนบ้านสี่แยก	0.52	0.696	ไม่มีปัญหา	1.42	1.104	น้อย
27.	บ้านนิคมวังหิน	0.94	1.304	น้อย	0.91	1.209	น้อย
28.	ไทยรัฐวิทยา 38	0.35	0.680	ไม่มีปัญหา	1.02	1.150	น้อย
29.	บ้านเกาะขวัญ	1.11	0.962	น้อย	0.40	0.854	ไม่มีปัญหา
รวม		0.72	0.909	ไม่มีปัญหา	0.70	1.010	ไม่มีปัญหา

จากตาราง 5 ปัญหาการบริหารหลักสูตรของผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียน
 ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
 นครศรีธรรมราชด้านการนำหลักสูตรไปใช้ สรุปผล ได้ดังนี้

1) การบริหารหลักสูตรของผู้บริหารด้านการนำหลักสูตร ไปใช้ในภาพรวมไม่มีปัญหา เมื่อจำแนกรายโรงเรียนพบว่า โรงเรียนที่ไม่มีปัญหาจำนวน 16 โรงเรียน โรงเรียนที่มีปัญหาน้อยจำนวน 9 โรงเรียนและโรงเรียนที่มีปัญหาปานกลางจำนวน 4 โรงเรียนคือ วัดท้ายสำเภา วัดมุขธารา ชุมชนวัดสุวรรณครามและวัดห้วยแหงมีปัญหาเกี่ยวกับการจัดพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ การอำนวยความสะดวกในการใช้สื่อ การสนับสนุนงานห้องสมุดเพื่อกิจกรรมทางวิชาการ การจัดทำสรุปผลการดำเนินงานเป็นระยะ การส่งเสริมการจัดและพัฒนาการเรียน การสอนให้เหมาะสมกับหลักสูตร การสนับสนุนให้มีการเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียน การสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่ออาหารกลางวัน การส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประชาธิปไตยและการส่งเสริมการสอนซ่อมเสริม

2) การบริหารหลักสูตรของครูผู้สอนด้านการนำหลักสูตร ไปใช้ในภาพรวมไม่มีปัญหา เมื่อจำแนกรายโรงเรียนพบว่า โรงเรียนที่ไม่มีปัญหาจำนวน 17 โรงเรียนและโรงเรียนที่มีปัญหาน้อยจำนวน 12 โรงเรียนคือ ชุมชนวัดสุวรรณคราม องค์การสวนยาง 1 บ้านกุ่มแป วัดแดง วัดดอนโคทร บ้านคอกช้าง วัดสองพี่น้อง บ้านอายุเสา บ้านวังสูง ชุมชนบ้านสี่แยก บ้านนิคมวังหินและ ไทบุรีวิทยา 38 มีปัญหาเกี่ยวกับการได้รับการพัฒนาทางวิชาการ การได้รับส่งเสริมด้านขวัญกำลังใจ การได้รับการอำนวยความสะดวกในการใช้สื่อ การใช้บริการวัสดุอุปกรณ์เพื่อกิจกรรมทางวิชาการ การใช้บริการห้องสมุดเพื่อกิจกรรมทางวิชาการ การมีส่วนร่วมจัดทำสรุปผลการดำเนินงานเป็นระยะ การจัดและพัฒนาการเรียน การสอนให้เหมาะสมกับของหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประชาธิปไตยและการจัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริม

2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาการบริหารหลักสูตรของผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราชด้านการประเมินผลหลักสูตร จำแนกรายโรงเรียนดังรายละเอียดปรากฏในตาราง 6

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการบริหารหลักสูตรของผู้บริหาร และครูผู้สอนของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราชด้านการประเมินผล หลักสูตร จำแนกรายโรงเรียน

ที่	ชื่อโรงเรียน	ผู้บริหาร			ครูผู้สอน		
		ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน	ระดับปัญหา	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน	ระดับปัญหา
1.	วัดท้ายสำเภา	1.63	1.771	ปานกลาง	0.51	0.774	ไม่มีปัญหา
2.	วัดมุขธารา	1.63	0.226	ปานกลาง	0.27	0.727	ไม่มีปัญหา
3.	ชุมชนวัดหม่น	0.09	0.287	ไม่มีปัญหา	0.75	1.219	ไม่มีปัญหา
4.	ชุมชนวัดบางคู	0.54	0.890	ไม่มีปัญหา	1.03	1.091	น้อย
5.	บ้านเขาหัวช้าง	0.90	0.287	น้อย	0.36	0.736	ไม่มีปัญหา
6.	ชุมชนวัดสุวรรณาราม	1.27	0.862	น้อย	1.56	1.248	ปานกลาง
7.	บ้านทอนวังปราง	0.36	0.481	ไม่มีปัญหา	0.83	1.067	น้อย
8.	องค์การสวนยาง 1	0	0	ไม่มีปัญหา	0.94	1.004	น้อย
9.	วัดห้วยแหง	1.45	0.782	น้อย	0.70	0.926	ไม่มีปัญหา
10.	บ้านกุ่มแป	0.81	0.715	น้อย	1.67	1.145	ปานกลาง
11.	เขาพระทอง	0.45	0.497	ไม่มีปัญหา	0.73	0.898	ไม่มีปัญหา
12.	วัดแดง	1.63	0.481	ปานกลาง	1.27	1.094	น้อย
13.	วัดคอนโคร	1.18	0.385	น้อย	1.21	1.330	น้อย
14.	บ้านโรงเหล็ก	0.63	0.642	ไม่มีปัญหา	0.85	0.963	น้อย
15.	บ้านวังยวน	0.18	0.385	ไม่มีปัญหา	1.01	1.133	น้อย
16.	บ้านคอกช้าง	0.72	0.962	ไม่มีปัญหา	0.63	0.814	ไม่มีปัญหา
17.	องค์การสวนยาง 3	0.90	0.995	น้อย	0.34	0.609	ไม่มีปัญหา

ตาราง 6 (ต่อ)

ที่	ชื่อโรงเรียน	ผู้บริหาร			ครูผู้สอน		
		ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน	ระดับปัญหา	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน	ระดับ
18.	บ้านทุ่งกรวด	0	0	ไม่มีปัญหา	1.33	1.222	น้อย
19.	วัดสองพี่น้อง	0	0	ไม่มีปัญหา	0.90	1.275	น้อย
20.	บ้านอาบเลา	1.00	0.603	น้อย	0.64	0.963	ไม่มีปัญหา
21.	ห้วยนาวลัย	0	0	ไม่มีปัญหา	0.89	1.088	น้อย
22.	ไทยรัฐวิทยา 74	0.18	0.574	ไม่มีปัญหา	0.51	0.749	ไม่มีปัญหา
23.	วัดยางค้อม	0.81	0.715	น้อย	0.32	0.710	ไม่มีปัญหา
24.	ชุมชนบ้านปากเสียว	0	0	ไม่มีปัญหา	0.73	0.982	ไม่มีปัญหา
25.	บ้านวังลุง	0.18	0.385	ไม่มีปัญหา	1.77	1.252	ปานกลาง
26.	ชุมชนบ้านสี่แยก	0.63	0.881	ไม่มีปัญหา	1.16	0.998	น้อย
27.	บ้านนิคมวังหิน	1.54	1.437	ปานกลาง	1.37	1.151	น้อย
28.	ไทยรัฐวิทยา 38	1.72	1.354	ปานกลาง	1.36	1.067	น้อย
29.	บ้านเกาะขวัญ	0.54	0.655	ไม่มีปัญหา	0.62	1.055	ไม่มีปัญหา
รวม		0.72	0.915	ไม่มีปัญหา	0.88	1.092	น้อย

จากตาราง 6 ปัญหาการบริหารหลักสูตรของผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราชด้านการประเมินผลหลักสูตร สรุปผล ได้ดังนี้

1) การบริหารหลักสูตรของผู้บริหารด้านการประเมินผลหลักสูตรในภาพรวมไม่มีปัญหา เมื่อจำแนกรายโรงเรียนพบว่า โรงเรียนที่ไม่มีปัญหาจำนวน 16 โรงเรียนที่มี

ปัญหาโดยจำนวน 8 โรงเรียนและโรงเรียนที่มีปัญหาปานกลางจำนวน 5 โรงเรียนคือ วัดท้ายสำเภา วัดมุขธารา วัดแดง บ้านนิคมวังหินและ ไทบุรีวิทยา 38 มีปัญหาเกี่ยวกับการติดตาม ตรวจสอบและแก้ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดปรับปรุงเครื่องมือประเมินผลหลักสูตรและการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปผลการดำเนินงานหลักสูตร

2) การบริหารหลักสูตรของครูผู้สอนด้านการประเมินผลหลักสูตรในภาพรวมมีปัญหา น้อย เมื่อจำแนกรายโรงเรียนพบว่า โรงเรียนที่ไม่มีปัญหาจำนวน 13 โรงเรียนโรงเรียนที่มีปัญหาน้อยจำนวน 13 โรงเรียนและโรงเรียนที่มีปัญหาปานกลางจำนวน 3 โรงเรียน คือ ชุมชนวัดสุวรรณาราม บ้านกุ่มแบและบ้านวังลุ่มมีปัญหาเกี่ยวกับการติดตาม ตรวจสอบและแก้ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร การเข้าร่วมจัดทำปฏิทินการประเมินผลหลักสูตรที่เป็นลายลักษณ์อักษร การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการประเมินผล การปรับปรุงเครื่องมือประเมินผลหลักสูตร การมีส่วนร่วมวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปผลการดำเนินงานหลักสูตรและการนำเสนอผลงานให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและชุมชนทราบ

3. ตอนที่ 3 การประมวลข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูผู้สอนในการแก้ปัญหการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

รายละเอียดข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูผู้สอนในการแก้ไขปัญหการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานทางการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามหัวข้อดังต่อไปนี้

3.1 ด้านการวางแผนหลักสูตรดังรายละเอียดตาราง 7

ตาราง 7 สรุปข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูผู้สอนในการแก้ปัญหาการบริหารหลักสูตร
ของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการวางแผนหลักสูตร

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	ควรประชุมชี้แจงครูทุกคนให้เข้าใจชัดเจนและให้มีส่วนร่วม กับผู้บริหารโรงเรียนในการวางแผนด้านต่าง ๆ	49
2.	ควรประชุมอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจและสามารถ เตรียมความพร้อมด้านระบบข้อมูลพื้นฐาน(ความต้องการ, เป้าหมาย,สภาพท้องถิ่น/ชุมชน) ให้สามารถจัดทำ วิเคราะห์ แนวปฏิบัติ หลักการ จุดหมาย โครงสร้างของหลักสูตร การ นำหลักสูตรไปใช้ โดยเตรียมการก่อนเปิดภาคเรียน	36
3.	ควรจัดสรรอัตรากำลังบุคลากรให้เพียงพอแก่ความต้องการ และแบ่งงานให้รับผิดชอบอย่างเหมาะสม ชัดเจน	34
4.	ควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอ รวมทั้งสื่อ อุปกรณ์เครื่องมือที่ทันสมัย เหมาะสม และให้มีผู้นิเทศแนะ นำการใช้ใช้อย่างถูกต้อง	22
5.	ควรมีการเตรียมความพร้อมด้านอาคารสถานที่ เอกสาร การใช้หลักสูตรแบบเรียนให้เพียงพอก่อนดำเนินการและ ให้ระยะเวลาเตรียมมากกว่านี้	22
6.	ควรมีการเตรียมงานล่วงหน้าเป็นแบบแผนเดียวกัน มีความ ชัดเจนเป็นระบบ เช่น มีปฏิทินปฏิบัติงานรายภาคเรียน/ปี การศึกษา และแจ้งให้ครูทราบล่วงหน้าและให้ฝ่ายวิชาการ กลุ่มได้ร่วมกันเตรียมการ	18
7.	ควรประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนและหน่วยงานภายนอกมีความ เข้าใจและส่วนร่วมในการวางแผน มีการสร้างหลักสูตร	

ตาราง 7 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
	ท้องถิ่นให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความสนใจอย่างหลากหลาย	11
8.	ควรจัดอบรมด้านวิชาการแก่ครูผู้สอนและให้ครูแต่ละกลุ่มได้ร่วมกันเขียนแผนการสอน	10
9.	หน่วยงานเบื้องบนที่มีหน้าที่รับผิดชอบควรมีความพร้อมมากกว่านี้ มีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมต่าง ๆ การแนะแนวและการอำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงานกับฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	8
10.	ควรมีระบบข้อมูลและมีคณะกรรมการวางแผนเฉพาะ	7
11.	ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีความพร้อม สามารถวางแผนต่าง ๆ ได้อย่างรัดกุม แก้ไขปัญหาพื้นฐานต่าง ๆ ได้ มีความเสียสละและตัดสินใจสั่งการได้ดีพอสมควร	3
12.	ควรจัดระบบการเรียนการสอนโดยแยกสายการสอนประถมและมัธยมออกจากกันอย่างชัดเจน	3
13.	ควรมีการวางแผนหลักสูตรอย่างต่อเนื่องตลอด 3 ปีการศึกษาจนจบหลักสูตร	2
14.	ควรจัดให้มีแผนงานเดียว ไม่ควรแยกประถมและมัธยม	1
15.	ควรลดคาบสอนของครูให้น้อยลง จะได้มีเวลาทำแผนงานวิชาการมากขึ้น	1
16.	ควรเตรียมหลักสูตรที่มีมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศ	1
17.	ควรทำแผนงานเป็นวิสัยทัศน์เพื่อสร้างความสนใจ	1

จากตาราง 7 พบว่า ข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูผู้สอนในการแก้ปัญหาการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐานของ

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการวางแผนหลักสูตร ที่มีแนวโน้มสำคัญอันดับแรก คือ ควรประชุมชี้แจงครูทุกคนให้เข้าใจชัดเจนและให้มีส่วนร่วมกับผู้บริหารโรงเรียนในการวางแผนด้านต่าง ๆ ($f = 49$) อันดับสอง คือ ควรประชุมอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจและสามารถเตรียมความพร้อมด้านระบบข้อมูลพื้นฐาน(ความต้องการ, เป้าหมาย, สภาพท้องถิ่น/ชุมชน)ให้สามารถจัดทำ วิเคราะห์แนวปฏิบัติ หลักการ จุดมหาย โครงสร้างของหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ โดยเตรียมการก่อนเปิดภาคเรียน ($f = 36$) และอันดับสาม คือ ควรจัดสรรอัตรากำลังบุคลากรให้เพียงพอแก่ความต้องการ และแบ่งงานให้รับผิดชอบอย่างเหมาะสม ชัดเจน ($f = 34$)

3.2 ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ดังรายละเอียดตาราง 8

ตาราง 8 สรุปข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูผู้สอนในการแก้ปัญหาการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการนำหลักสูตรไปใช้

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	ควรส่งเสริมวัฒนธรรมทางการศึกษาให้มากกว่านี้โดยเฉพาะบริการด้านสไลด์ทัศนูปกรณ์ ห้องสมุด สื่อการเรียนการสอน วัสดุฝึกวิชาชีพ หนังสืออ่านประกอบ แบบเรียน คู่มือครู ให้เพียงพอแก่ความต้องการและมีประสิทธิภาพ เน้นการส่งเสริมให้ครู ได้ผลิตสื่อใช้เอง	26
2.	ควรให้ครูผู้สอน ได้สอนตรงตามวิชาเอกและมีการกระจายงานอย่างเหมาะสม	25
3.	ควรจัดการอบรม สัมมนาและศึกษาดูงานทางวิชาการให้มากขึ้น เพื่อให้ครูผู้สอน ได้มีความรู้ความเข้าใจหลักสูตรยิ่งขึ้น เน้นทางด้านเทคนิคการสอน การจัดการเรียนการสอน	

ตาราง 8 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
	ทักษะกระบวนการและการส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตย	24
4.	ควรให้ครูผู้สอนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของแผนงานวิชาการ โดยผู้บริหารต้องดูแลเอาใจใส่ให้ครูปฏิบัติตามแผน ติดตามผลและประเมินผล ปรับปรุงส่วนบกพร่อง และส่งเสริมขวัญกำลังใจ	20
5.	ผู้บริหารและครูควรได้ร่วมกันศึกษาหลักสูตรมัธยมและประชุมตกลงเกี่ยวกับกิจกรรม เนื้อหา จุดประสงค์ให้ชัดเจน เพื่อจัดทำแนวการสอนรายคาบตลอดภาคเรียน โดยจัดการเรียนการสอนวิชาเลือกสนองความต้องการของท้องถิ่น	12
6.	ควรลดภารกิจอื่น ๆ ของครูผู้สอนให้น้อยลง	7
7.	ควรมีการนิเทศภายในการดำเนินงานตามแผนงานวิชาการ มีการสาธิตให้เห็นตัวอย่างที่ถูกต้อง	4
8.	ควรจัดสรรงบประมาณให้รวดเร็วทันการและเพียงพอ	2
9.	ควรจัดอาคารเรียนอาคารประกอบการให้เพียงพอ	1
10.	ควรนำเสนอข้อมูลคุณภาพการศึกษาให้ถูกต้องชัดเจน เพื่อพัฒนาการศึกษาต่อไป	1

จากตาราง 8 พบว่า ข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูผู้สอนในการแก้ปัญหาการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ที่มีแนวโน้มสำคัญอันดับแรก คือ ควรส่งเสริมวัฒนธรรมทางการศึกษาให้มากกว่านี้ โดยเฉพาะบริการด้านวัสดุอุปกรณ์ ห้องสมุด สื่อการเรียนการสอน วัสดุฝึกวิชาชีพ หนังสืออ่านประกอบ แบบเรียน คู่มือครู ให้เพียงพอแก่ความต้องการและมีประสิทธิภาพ เน้นการส่งเสริมให้ครู

ได้ผลิตสื่อใช้เอง ($f = 26$) อันดับสอง คือ ควรให้ครูผู้สอนได้สอนตรงตามวิชาเอกและมีการกระจายงานอย่างเหมาะสม ($f = 25$) และอันดับสาม คือ ควรจัดการอบรม สัมมนา และศึกษาดูงานทางวิชาการให้มากขึ้นเพื่อให้ครูผู้สอนได้มีความรู้ความเข้าใจหลักสูตรยิ่งขึ้น เน้นทางด้านเทคนิคการสอน การจัดการเรียนการสอนทักษะกระบวนการและการส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตย ($f = 24$)

3.3 ด้านการประเมินผลหลักสูตรดังรายละเอียดตาราง 9

ตาราง 9 สรุปข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูผู้สอนในการแก้ปัญหาการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการประเมินผลหลักสูตร

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	ควรได้มีการติดตามการประเมินผลหลักสูตรอย่างใกล้ชิด เป็นระยะและต่อเนื่องตามแผนที่วางไว้ โดยต้องจัดทำแผนการประเมินผลหลักสูตรติดต่อกันอย่างน้อย 3 ปี มีการจัดเก็บข้อมูลเชิงวิชาการ สรุปผลดี ผลเสีย ข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปปรับปรุงในครั้งต่อไป การประเมินผลอาจจะกระทำทุกปีการศึกษา ทุกภาคเรียน	23
2.	ควรมีผู้รับผิดชอบในการประเมินผลหลักสูตรอย่างชัดเจน โดยตรงและเพียงพอ อาจเป็นบุคลากรจากส่วนกลางมาทำการประเมินเพื่อให้ได้ผลออกมาจริง ๆ และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานนิเทศก์อำเภอ/จังหวัด ได้มีบทบาทในการเป็นที่ปรึกษาของโรงเรียนเป็นอย่างดี มีคู่มือหรือเอกสารให้เป็นแนวทางในการดำเนินการ	11
3.	ควรมีการวิเคราะห์และปรับปรุงเครื่องมือวัดผล โดยเฉพาะ	

ตาราง 9 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
	ข้อสอบให้มีการวิเคราะห์ก่อนนำไปใช้ อาจารย์ร่วมกันทำในกลุ่มโรงเรียนซึ่งทำให้ได้เครื่องมือที่มีคุณภาพเป็นมาตรฐานเดียวกัน สามารถประเมินได้ครอบคลุมทุกด้านทุกขั้นตอน	10
3.	ควรมีการกำหนดแผนงานประเมินผลหลักสูตรอย่างชัดเจน และสามารถประเมินตนเองได้ โดยจัดประชุมวางแผน กำหนดปฏิทินปฏิบัติงานและดำเนินการอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง ตรงเป้าหมายที่วางไว้ และยึดตามระเบียบการประเมินผล	10
5.	ควรมีการอบรมครูทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารและครูวัดผลเกี่ยวกับการประเมินผลหลักสูตร	7
6.	ควรประเมินผลหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น และเผยแพร่ผลงานให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและชุมชนได้ทราบ	3

จากตาราง 9 พบว่า ข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูผู้สอนในการแก้ปัญหาการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการประเมินผลหลักสูตร ที่มีแนวโน้มสำคัญอันดับแรก คือ ควรได้มีการติดตามการประเมินผลหลักสูตรอย่างใกล้ชิดเป็นระยะ และต่อเนื่องตามแผนที่วางไว้ โดยต้องจัดทำแผนการประเมินผลหลักสูตรติดต่อกันอย่างน้อย 3 ปี มีการจัดเก็บข้อมูลเชิงวิชาการ สรุปผลดี ผลเสีย ข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปปรับปรุงในครั้งต่อไป การประเมินผลอาจจะกระทำทุกปีการศึกษา ทุกภาคเรียน ($f = 23$) อันดับสอง คือ ควรมีผู้รับผิดชอบในการประเมินผลหลักสูตรอย่างชัดเจนโดยตรงและเพียงพอ อาจเป็นบุคลากรจากส่วนกลางมาทำการประเมินเพื่อให้ได้ผลออกมาจริง ๆ และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานนิเทศก์อำเภอ/จังหวัด ได้มีบทบาทในการเป็นที่ปรึกษาของ

โรงเรียนเป็นอย่างดี มีคู่มือหรือเอกสารให้เป็นแนวทางในการดำเนินการ ($f = 11$)
และอันดับสาม คือ ก) ควรมีการวิเคราะห์และปรับปรุงเครื่องมือวัดผล โดยเฉพาะข้อสอบ
ให้มีการวิเคราะห์ก่อนนำไปใช้ อาจร่วมกันทำในกลุ่มโรงเรียนซึ่งทำได้เครื่องมือที่มีคุณภาพ
เป็นมาตรฐานเดียวกัน สามารถประเมินได้ครอบคลุมทุกด้านทุกขั้นตอน ($f = 10$) และ
ข) ควรมีการกำหนดแผนงานประเมินผลหลักสูตรอย่างชัดเจนและสามารถประเมินตนเองได้
โดยจัดประชุมวางแผนกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานและดำเนินการอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง ตรง
เป้าหมายที่วางไว้และยึดตามระเบียบการประเมินผล ($f = 10$)

บทที่ 5

การอภิปรายผลการวิจัย

บทนี้จะกล่าวถึงสาระสำคัญของสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ รายละเอียดดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1.1 เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ใน 3 ด้านดังต่อไปนี้

1.1.1 การวางแผนหลักสูตร

1.1.2 การนำหลักสูตรไปใช้

1.1.3 การประเมินผลหลักสูตร

1.2 เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรของครูผู้สอนของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ใน 3 ด้านดังต่อไปนี้

1.2.1 การวางแผนหลักสูตร

1.2.2 การนำหลักสูตรไปใช้

1.2.3 การประเมินผลหลักสูตร

1.3 เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูผู้สอนในการแก้ปัญหาการบริหารหลักสูตร

2. วิธีดำเนินการวิจัย

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 239 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 29 คน ครูผู้สอน จำนวน 210 คน จากโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ขึ้นพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เริ่มดำเนินการในปีการศึกษา 2534 จำนวน 29 โรงเรียน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม จำนวน 2 ชุด สำหรับผู้บริหาร 1 ชุด และครูผู้สอน 1 ชุด ซึ่งในแต่ละชุดจะแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเติมข้อความให้สมบูรณ์ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารหลักสูตรมีลักษณะให้เลือกตอบว่ามีปัญหาหรือไม่ มีปัญหา และมีปัญหาในระดับใดซึ่งมีให้เลือกตอบ 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง และ น้อย ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาเพิ่มเติม ในการสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าแนวคิดจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและได้ขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน นำผลความมั่นใจตรงตามโครงสร้างไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับประเด็นหลักการบริหารหลักสูตร เป็นรายชื่อตามวิธีการของ โรวินELLIและแฮมเบิลตัน (Rovinelli and Hambleton) ข้อใดได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .5 ขึ้นไปจะเลือกไว้ใช้ เสร็จแล้วจึงนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้บริหารจำนวน 30 คนและครูผู้สอนจำนวน 30 คนของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขึ้นพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เริ่มดำเนินการในปีการศึกษา 2535 หาค่าความเชื่อมั่นตามวิธีของ คูเดอร์และริชาร์ดสัน (Kuder and Richardson method) โดยใช้สูตร KR_{21} ฉบับ สำหรับผู้บริหารตอบได้ค่าความเชื่อมั่นด้านการวางแผนหลักสูตร .8780 ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ .8819 ด้านการประเมินผลหลักสูตร .8507 และรวมทั้งฉบับ .9485 ฉบับสำหรับครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาตอบได้ค่าความเชื่อมั่นด้านการวางแผนหลักสูตร .9261 ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ .9111 ด้านการประเมินผลหลักสูตร .9252 และรวมทั้งฉบับ .9648

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปถึงผู้บริหาร จำนวน 29 ฉบับและครูผู้สอนจำนวน 210 ฉบับเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และรวบรวมส่งคืน จากแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมดปรากฏว่า ได้รับแบบสอบถามคืนทั้งหมด

คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อจะเลือกเอาเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ ปรากฏว่าเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.4.1 ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้บริหารและครูผู้สอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการนับความถี่และหาค่าเฉลี่ยหรือหาค่าร้อยละของแต่ละรายการ

2.4.2 ตอนที่ 2 ปัญหาการบริหารหลักสูตร วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยเป็นรายด้านและรายโรงเรียนพร้อมทั้งค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วจึงแปลผลตามระดับของปัญหาคือ มาก ปานกลาง น้อยและ ไม่มีปัญหา

2.4.3 ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและจัดลำดับความสำคัญตามค่าความถี่

3. ผลการวิจัย

3.1 การศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราชสาระสำคัญของผลการวิจัยสรุปได้ดังต่อไปนี้

3.1.1 การวางแผนหลักสูตร

3.1.1.1 การบริหารหลักสูตรของผู้บริหารด้านการวางแผนหลักสูตรในภาพรวมไม่มีปัญหา เมื่อจำแนกรายโรงเรียนปรากฏว่า โรงเรียนที่มีปัญหาน้อยจำนวน 13 โรงเรียนและโรงเรียนที่มีปัญหามานกลางจำนวน 2 โรงเรียนคือ บ้านเขาหัวช้างและวัดห้วยแหง

3.1.1.2 การบริหารหลักสูตรของครูผู้สอนด้านการวางแผนหลักสูตรใน

ภาพรวมมีปัญหาน้อย เมื่อจำแนกรายโรงเรียนปรากฏว่า โรงเรียนที่มีปัญหาน้อยจำนวน 18 โรงเรียนและโรงเรียนที่มีปัญหามานกลางจำนวน 1 โรงเรียนคือ บ้านวังลุง

เมื่อพิจารณาจะเห็นว่าผู้บริหารและครูผู้สอนมีปัญหาที่สอดคล้องกันเกี่ยวกับการจัดระบบบริหารหลักสูตร การจัดระบบข้อมูล การจัดเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และเอกสาร การนำข้อมูลความต้องการของท้องถิ่นมาใช้วางแผน การวิเคราะห์หลักการ จุดหมายและโครงสร้างของหลักสูตร และการจัดให้มีและจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น

3.1.2 การนำหลักสูตรไปใช้

3.1.2.1 การบริหารหลักสูตรของผู้บริหารด้านการนำหลักสูตรไปใช้ในภาพรวมไม่มีปัญหา เมื่อจำแนกรายโรงเรียนปรากฏว่า โรงเรียนที่มีปัญหาน้อยจำนวน 9 โรงเรียนและโรงเรียนที่มีปัญหาปานกลางจำนวน 4 โรงเรียนคือ วัดท้ายสำเภา วัดมุขธารา ชุมชนวัดสุวรรณารามและวัดห้วยแหง

3.1.2.2 การบริหารหลักสูตรของครูผู้สอนด้านการนำหลักสูตรไปใช้ในภาพรวมไม่มีปัญหา เมื่อจำแนกรายโรงเรียนปรากฏว่า โรงเรียนที่มีปัญหาน้อยจำนวน 12 โรงเรียนคือ ชุมชนวัดสุวรรณาราม องค์การสวนยาง 1 บ้านกุ่มแปะ วัดแดง วัดดอนไทร บ้านคอกช้าง วัดสองพี่น้อง บ้านอายุเลา บ้านวังลุง ชุมชนบ้านสี่แยก บ้านนิคมวังหินและไทยรัฐวิทยา 38

เมื่อพิจารณาจะเห็นว่าผู้บริหารและครูผู้สอนมีปัญหาที่สอดคล้องกันเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ ความสะดวกในการใช้สื่อ การใช้ห้องสมุดเพื่อกิจกรรมทางวิชาการ การสรุปผลการดำเนินงานเป็นระยะ การจัดและพัฒนาการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประชาธิปไตยและการสอนซ่อมเสริม

3.1.3 การประเมินผลหลักสูตร

3.1.3.1 การบริหารหลักสูตรของผู้บริหารด้านการประเมินผลหลักสูตรในภาพรวมไม่มีปัญหา เมื่อจำแนกรายโรงเรียนปรากฏว่า โรงเรียนที่มีปัญหาน้อยจำนวน 8 โรงเรียนและโรงเรียนที่มีปัญหาปานกลางจำนวน 5 โรงเรียนคือ วัดท้ายสำเภา วัดมุขธารา วัดแดง บ้านนิคมวังหินและไทยรัฐวิทยา 38

3.1.3.2 การบริหารหลักสูตรของครูผู้สอนด้านการประเมินผลหลักสูตร

ในภาพรวมมีปัญหาน้อย เมื่อจำแนกรายโรงเรียนปรากฏว่า โรงเรียนที่มีปัญหาน้อยจำนวน 13 โรงเรียนและโรงเรียนที่มีปัญหาปานกลางจำนวน 3 โรงเรียนคือ ชุมชนวัดสุวรรณาราม บ้านกุ่มแปะ และบ้านวังลุง

เมื่อพิจารณาจะเห็นว่าผู้บริหารและครูผู้สอนมีปัญหาที่สอดคล้องกันเกี่ยวกับการติดตาม ตรวจสอบและแก้ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร การปรับปรุงเครื่องมือประเมินผลหลักสูตร และการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปผลการดำเนินงานหลักสูตร

3.2 ผลการประมวลข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูผู้สอนในการแก้ปัญหาการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ปรากฏผลดังต่อไปนี้

3.2.1 การวางแผนหลักสูตรที่มีแนวโน้มสำคัญอันดับแรก คือ ควรประชุมชี้แจงครูทุกคนให้เข้าใจชัดเจนและให้มีส่วนร่วมกับผู้บริหารโรงเรียนในการวางแผนด้านต่าง ๆ อันดับสอง คือ ควรประชุมอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจและสามารถเตรียมความพร้อมด้านระบบข้อมูลพื้นฐาน (ความต้องการ, เป้าหมาย, สภาพท้องถิ่น/ชุมชน) ให้สามารถจัดทำ วิเคราะห์แนวปฏิบัติ หลักการ จุดหมาย โครงสร้างของหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ โดยเตรียมการก่อนเปิดภาคเรียน และอันดับสาม คือ ควรจัดสรรอัตรากำลังบุคลากรให้เพียงพอแก่ความต้องการและแบ่งงานให้รับผิดชอบอย่างเหมาะสมชัดเจน

3.2.2 การนำหลักสูตรไปใช้ที่มีแนวโน้มสำคัญอันดับแรก คือ ควรส่งเสริมนวัตกรรมทางการศึกษาให้มากกว่านี้โดยเฉพาะบริการด้านวัสดุอุปกรณ์ ห้องสมุด สื่อการเรียนการสอน วัสดุฝึกวิชาชีพ หนังสืออ่านประกอบ แบบเรียน คู่มือครูให้เพียงพอแก่ความต้องการและมีประสิทธิภาพ เน้นการส่งเสริมให้ครูได้ผลิตสื่อใช้เอง อันดับสอง คือ ควรให้ครูผู้สอนได้สอนตรงตามวิชาเอกและมีการกระจายงานอย่างเหมาะสม และอันดับสาม คือ ควรจัดการอบรม สัมมนาและศึกษาดูงานทางวิชาการให้มากขึ้นเพื่อให้ครูผู้สอนได้มีความรู้ความเข้าใจหลักสูตรยิ่งขึ้น เน้นทางด้านเทคนิคการสอน การจัดการเรียนการสอนทักษะกระบวนการและการส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตย

3.3.3 การประเมินผลหลักสูตรที่มีแนวโน้มสำคัญอันดับแรก คือ ควรได้มีการติดตามการประเมินผลหลักสูตรอย่างใกล้ชิดเป็นระยะและต่อเนื่องตามแผนที่วางไว้ โดยต้องจัดทำแผนการประเมินผลหลักสูตรติดต่อกันอย่างน้อย 3 ปี มีการจัดเก็บข้อมูลเชิงวิชาการ สรุปผลดี ผลเสีย ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปรับปรุงในครั้งต่อไป การประเมินผลอาจจะกระทำทุกปีการศึกษา ทุกภาคเรียน อันดับสอง คือ ควรให้ผู้รับผิดชอบในการประเมินผลหลักสูตรอย่างชัดเจนโดยตรงและเพียงพอ อาจเป็นบุคลากรจากส่วนกลางมาทำการประเมินเพื่อให้ได้ผลออกมาจริง ๆ และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานนิเทศก์อำเภอ/จังหวัด ได้มีบทบาทในการเป็นที่ปรึกษาของโรงเรียนเป็นอย่างดี มีคู่มือหรือเอกสารให้เป็นแนวทางในการดำเนินการ และอันดับสาม คือ ก) ควรมีการวิเคราะห์และปรับปรุงเครื่องมือวัดผล

โดยเฉพาะข้อสอบให้มีการวิเคราะห์ก่อนนำไปใช้อาจร่วมกันทำในกลุ่มโรงเรียนซึ่งทำให้ได้เครื่องมือที่มีคุณภาพเป็นมาตรฐานเดียวกัน สามารถประเมิน ได้ครอบคลุมทุกด้านทุกขั้นตอน

ข) ควรมีการกำหนดแผนงานประเมินผลหลักสูตรอย่างชัดเจนและสามารถประเมินตนเองได้ โดยจัดประชุมวางแผนกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานและดำเนินการอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง ตรงเป้าหมายที่วางไว้และยึดตามระเบียบการประเมินผล

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่องปัญหาการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

1. ความที่พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีปัญหาวางแผนหลักสูตรที่สอดคล้องกันเกี่ยวกับการจัดระบบบริหารหลักสูตร การจัดระบบข้อมูลพื้นฐาน การเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และเอกสาร การนำข้อมูลความต้องการของท้องถิ่นมาใช้วางแผน การวิเคราะห์หลักการ จุดหมายและ โครงสร้างของหลักสูตร และการจัดให้มีและจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นนั้น

โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราชใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นของกรมวิชาการที่โรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไปใช้ ผลการวิจัยจึงมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พงษ์พิศ ทะคง (2526 : 181) ; พนมพร เผ่าเจริญ (2518 : ค) ; เจริญศิริ บุญสวน (2518 : จ) และวสันต์ จันทร์วงศา (2519 : 122-138) ที่ได้วิจัยเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตการศึกษา 9, 7, 11 และกรุงเทพมหานครตามลำดับปรากฏว่า การประกาศใช้หลักสูตรอย่างกระหึ่มหันทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ผู้บริหารประสบปัญหาการกำหนดนโยบาย การประสานงานภายในกลุ่ม การควบคุมการใช้หลักสูตร ขาดแคลนบุคลากรและงบประมาณ และยังประสบปัญหาการจัดแผนการเรียน การจัดตารางสอน เอกสารหลักสูตร ไม่เพียงพอ เช่นเดียวกันผลการวิจัยยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พูลสุข อยู่ประสิทธิ์ (2530 : บทคัดย่อ) และศิริพร จุลบาท (2531 : บทคัดย่อ) ที่ได้วิจัยการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาพบว่า การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนมีปัญหาคาด

ผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำ ผู้ร่วมงานขาดความเข้าใจในเรื่องการวางแผน ขาดปัจจัยด้านการเงิน ขาดข้อมูลแนวโน้มความต้องการของชุมชน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วาสนา ฌ นคร (2532 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ที่พบว่า ปัญหาการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนนั้น โรงเรียนประสบปัญหาขาดงบประมาณ เอกสารหลักสูตร และสื่อ

จากผลการวิจัยที่แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีปัญหาการวางแผนหลักสูตรน่าจะมีสาเหตุมาจาก โรงเรียนและเลขากรรมการวางแผนหลักสูตร กล่าวคือ โรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์หลักสูตร การประสานงานกับหน่วยงานภายนอก การเตรียมความพร้อมของบุคลากร การจัดระบบข้อมูลพื้นฐาน การเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น ตลอดจนขาดการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการวางแผนและจัดทำแผนปฏิบัติการ เป็นต้น

2. ตามที่พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีปัญหานำหลักสูตรไปใช้ที่สอดคล้องกัน เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ ความสะดวกในการใช้สื่อ การใช้ห้องสมุดเพื่อกิจกรรมทางวิชาการ การสรุปผลการดำเนินงานเป็นระยะ การจัดและพัฒนาการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประชาธิปไตยและการสอนซ่อมเสริม

เช่นเดียวกัน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐานใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นที่ใช้กับโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไป ผลการวิจัยจึงมีความคล้อยกับผลการวิจัยของ ชีรางค์ เงินศรี (2518 : จ) ; ปภัสวดี วีรภักดี (2518 : ง) ; พงษ์พิศ ทะคง (2526 : 181) และ วสันต์ จันทรวงศ์ (2519 : 122-138) ซึ่งได้วิจัยเกี่ยวกับ

การใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตการศึกษา 10, 1, 9 และกรุงเทพมหานคร ตามลำดับพบว่า ประสบปัญหาผู้สอนไม่สามารถปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น

มีปัญหาการนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ประกอบการสอน ขาดเครื่องอำนวยความสะดวก การสอน ขาดกิจกรรมส่งเสริมวิชาการ มีปัญหาการจัดแนะแนว การจัดกิจกรรมนักเรียน การจัดให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และที่มีปัญหามากคือ การจัดสอนซ่อมเสริม และผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับ ศิริพร จุลบาท (2531 : บทคัดย่อ) และ สมบัติ พักฉิม (2526 : บทคัดย่อ) ที่ได้วิจัยการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียน

มัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาปรากฏว่า ครูมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้สื่อ ผู้บริหารไม่ได้
 นิเทศการใช้สื่อ ขาดครูใสทัศนศึกษา รวมถึงโรงเรียนไม่มีงบประมาณด้านการจัดหาสื่อ
 การสอนอย่างเพียงพอ ในขณะที่เดียวกันยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วาสนา ณ นคร
 (2532 : บทคัดย่อ) ได้ที่วิจัยเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษาในโรงเรียนประถม
 ศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่พบว่า โรงเรียนประสบปัญหาครูต้อง
 สอนวิชาที่ตนไม่ถนัด ขาดแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีสอน

จากผลการวิจัยที่แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีปัญหาคำนำหลักสูตร
 ไปใช้นั้น น่าจะมาจากสาเหตุ 2 ประการ คือ ประการแรกเกิดจากผลกระทบที่ต่อเนื่อง
 มาจากกระบวนการวางแผนหลักสูตร กล่าวคือ ถ้าผู้บริหารและครูผู้สอนไม่ได้ดำเนิน
 กิจกรรมการวางแผนหลักสูตรอย่างเต็มที่ เช่น ขาดการติดต่อประสานงานกับหน่วยงาน
 ภายนอก ขาดการเตรียมความพร้อมของบุคลากร ขาดการจัดระบบข้อมูลพื้นฐาน ขาดการ
 เตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนขาดการนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนแล้วก็จะส่งผลกระทบ
 ต่อการนำหลักสูตรไปใช้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ประการที่สองน่าจะมีสาเหตุมาจากการละเลย
 การดำเนินกิจกรรมที่กำหนดไว้ เช่น ขาดการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ ขาดการใช้สื่อ
 และนวัตกรรมทางการศึกษาที่เหมาะสม ขาดการสอนแบบเน้นกระบวนการ เป็นต้น

3. ตามที่พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีปัญหาคำนำหลักสูตรที่สอดคล้องกันเกี่ยวกับ
 การติดตาม ตรวจสอบและแก้ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร การปรับปรุงเครื่องมือประเมินผล
 หลักสูตรและการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปผลการดำเนินงานหลักสูตรนั้น

เนื่องจากหลักสูตรที่ใช้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็น
 หลักสูตรเดียวกับที่ใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยจึงสอดคล้องกับผลการวิจัยของ
 เจริญศิริ บุญสวน (2518 : จ) และ วสันต์ จันทรวงศา (2519 : 122-138) ที่ได้
 วิจัยเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตการศึกษา 11 และ ในกรุงเทพ
 มหานครพบว่า การประเมินผลมีปัญหามาก การวัดผลใช้อยู่เฉพาะวิธีสอบแบบอัตนัยและ
 ปรนัยเท่านั้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วาสนา ณ นคร (2532 :
 บทคัดย่อ) ได้ที่วิจัยการใช้หลักสูตรประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน
 การประถมศึกษาจังหวัดกระบี่พบว่า โรงเรียนประสบปัญหาไม่มีเวลาพอสำหรับการสร้าง
 เครื่องมือวัดและขาดความชำนาญในการวัดผลการปฏิบัติ

สำหรับโรงเรียนที่ผู้บริหารและครูผู้สอนมีปัญหาการประเมินผลหลักสูตรนั้น น่าจะมีสาเหตุมาจากการที่โรงเรียนขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องขอบเขตของการประเมินผลหลักสูตรทำให้ละเอียดหรือปฏิบัติไปในแนวทางที่ไม่ต่อเนื่อง เช่น ขาดการติดตามประเมินผลหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องซึ่งตามปกติจะต้องดำเนินการจนผู้เรียนจบหลักสูตรและออกไปสู่สังคม ขาดการปรับปรุงเครื่องมือวัดผลประเมินผลหลักสูตรให้มีคุณภาพทำให้ผลที่ได้จากการวัดไม่ตรงกับความเป็นจริง อีกทั้งขาดการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปผลการดำเนินงานหลักสูตรให้ถูกต้องอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการแก้ปัญหาการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช
 - 1.1 การวางแผนหลักสูตร
 - 1.1.1 โรงเรียนควรประชุมชี้แจงให้บุคลากรทุกคน เข้าใจชัดเจนและมีส่วนร่วมในการวางแผนหลักสูตร
 - 1.1.2 โรงเรียนควรจัดระบบข้อมูลต่าง ๆ ให้สามารถนำมาใช้ได้อย่างทันที่ทันใด
 - 1.1.3 โรงเรียนควรส่งเสริมให้มีการวิเคราะห์หลักสูตรก่อนวางแผนหลักสูตร รวมถึงควรส่งเสริมให้มีการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นขึ้นมาใช้
 - 1.2 การนำหลักสูตรไปใช้
 - 1.2.1 โรงเรียนควรกำหนดแผนการพัฒนามุคลากรทางวิชาการอย่างชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้
 - 1.2.2 โรงเรียนควรจัดระบบอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน โดยให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก
 - 1.2.3 โรงเรียนควรจัดและพัฒนาการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ

1.3 การประเมินผลหลักสูตร

1.3.1 โรงเรียนควรมีการติดตามการประเมินผลหลักสูตรอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง โดยการจัดทำแผนประเมินผลหลักสูตรไว้อย่างชัดเจน

1.3.2 โรงเรียนควรจัดให้มีการสร้างและปรับปรุงเครื่องมือประเมินผลหลักสูตร เพื่อให้ได้เครื่องมือประเมินผลที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

1.3.3 โรงเรียนควรส่งเสริมให้บุคลากรได้มีโอกาสศึกษา ค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้การสรุปผลการประเมินผลหลักสูตรถูกต้องตรงกับความ เป็นจริงอันจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะการทำวิจัยในอนาคต

2.1 เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะผู้บริหารและครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาของ โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงควรศึกษานักวิชาการบริหาร หลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนในโครงการขยาย โอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยเพื่อจะได้ทราบปัญหาที่กว้างขวางยิ่งขึ้น

2.2 การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ขั้นพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราชควรจะได้มีการศึกษาใน จังหวัดอื่น ๆ เพื่อจะได้นำผลการศึกษามาเปรียบเทียบสรุปเป็นแนวทางในการพัฒนาการ บริหารหลักสูตรต่อไป

2.3 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) อย่างเดียว ควรจะได้มีการศึกษาในรูปแบบอื่นที่แตกต่างออกไป เช่น การวิจัยเชิงคุณภาพ (Quality Research) การวิจัยเพื่อพัฒนา (Research and Development) เป็นต้น ซึ่งจะเป็น ประโยชน์ในรูปแบบที่หลากหลายออกไป

บรรณานุกรม

หนังสือ

กาญจนา คุณรักษ์. 2521. การมัธยมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. 2535. การขยายโอกาสทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์อำนวยการขยายโอกาสทางการศึกษา.

_____. 2530ก. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.

_____. 2534. คู่มือบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ครูสภา.

_____. 2530ข. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับการศึกษา. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. 2535ค. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539). กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. 2535. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่เจ็ด พ.ศ. 2535-2539. กรุงเทพฯ : ยูไนเต็ดโปรดักชั่น.

เจือจันทร์ จงสถิตอยู่. 2528. แนวคิดและวิธีการวางแผนการศึกษา. กรุงเทพฯ :
พันนี้พับลิชชิง.

ชิตชนก เริงเขาว์, 2535. การวิจัยเบื้องต้นทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2.
ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ทวี ทิมข่า. 2526. การศึกษาหลักสูตร. ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ธงชัย สันติวงษ์. 2528. การวางแผน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

_____. 2532. การวางแผน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

ธงชัย สุวัฒน์เมรินทร์. 2532. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษา
นิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา.

ชำระ บัวศรี. 2531. ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและการพัฒนา. กรุงเทพฯ :
เอราวัณการพิมพ์.

นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์. 2525. หลักการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ
: ภาควิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิภา ศรีไพโรจน์. 2531. หลักการวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
ศึกษาพร.

บุญเชิด วิญโญนันต์พงษ์. 2527. การทดสอบอิงเกณฑ์ : แนวคิดและวิธีการ.
กรุงเทพฯ : โอเคียนสไตร์.

ประชุม รอดประเสริฐ. 2528. นโยบายและการวางแผน : หลักการและทฤษฎี.

พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์.

_____. 2535. นโยบายและการวางแผน : หลักการและทฤษฎี. พิมพ์ครั้งที่ 4.

กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์.

ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งประเทศไทย, สมาคม. 2535. แผนการศึกษาแห่งชาติ

พุทธศักราช 2535 นโยบายรัฐบาล ฯพณฯ นายชวน หลีกภัย ด้านการศึกษา.

กรุงเทพฯ : กนิษสรการพิมพ์.

หนังสือ หันนาคินทร์. 2524. การมัธยมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : พิมพ์.

ภิญโญ สาร. 2526. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ครูสภา.

มาลัย หุวะนันทน์. 2510. หลักการบริหาร. กรุงเทพฯ : กรมการปกครอง

กระทรวงมหาดไทย.

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2531. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่

ที่ 2. กรุงเทพฯ : ศึกษาพร.

วิชัย วงษ์ใหญ่. 2525. พัฒนาหลักสูตรและการสอน-มิติใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพฯ : ธารเนศวรการพิมพ์.

วิชาการ, กรม. 2535ก. คู่มือประเมินการใช้หลักสูตรด้วยตนเองของโรงเรียน.

กรุงเทพฯ : ครูสภา.

วิชาการ, กรม. 2533. คู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : การศาสนา.

วิโรจน์ สารรัตน์. 2532. การวางแผนในโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.

วิระพล สุวรรณันต์. 2526. หลักและเทคนิคการวางแผน. กรุงเทพฯ : ประบุรวงศ์.

สมพงษ์ เกษมสิน. 2526. การบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

สมศักดิ์ ศรีมาโนชญ์. 2524. การมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

สันต์ ธรรมบำรุง. 2525. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร. กรุงเทพฯ : นรสิงห์.

_____. 2527. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร. กรุงเทพฯ : การศาสนา.

สามัญศึกษา, กรม. 2524. คู่มือการบริหารการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์.

_____. 2526. คู่มือการบริหารการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524. กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์.

สุมิตร คุณานุกร. 2518. หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์.

_____. 2520. หลักสูตรและการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์.

เสถียร เหลืองอร่าม. 2525. วิทยาการจัดการ. กรุงเทพฯ : แพร่พิทยา.

อภิรมย์ ฅ นคร. 2517. หลักการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.

อำนาจ จันทรแป้น. 2532. การพัฒนาหลักสูตร : ทฤษฎีสู่การปฏิบัติระดับโรงเรียน.
เชียงใหม่ : ส.ทรัพย์การพิมพ์.

Ackoff, Russell L. 1970. A Concept of Corporate Planning.
New York : John Wiley & Sons Inc.

Calvert, O.C. 1968. Report to Department of Elementary and Adult
Education. Bangkok : Ministry of Education.

Chester, Nolte M. 1966. An Introduction to School Administration :
Select Readings. New York : Macmillan Company.

Habison, F. and Myers, O.A. 1964. Education Manpower and
Economic Growth Strategies of Human Resource Development.
New York : McGraw-Hill.

Hinkle, Dennis E; Wiersma, William. and Jurs, Stephen G. 1982.
Basic Behavioral Statistics. Boston : Houghton Mifflin
Company.

Straub, Joseph T. 1979. Applied Management. Cambridge :
Winthrop Publishers, Inc.

หนังสือรวมเรื่อง

- คณะกรรมการประเมินผลโครงการนำร่อง. 2535. "รายงานผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน", ใน รายงานผลการสัมมนา เรื่อง การขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. หน้า 176-191. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- ทองอ่อน ปัดดาวโร. 2535. "สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะจากวิทยานิพนธ์ เรื่อง การติดตามการดำเนินงานโครงการนำร่องการขยายการศึกษามัคบังคับในเขตการศึกษา 9", ใน รายงานผลการสัมมนา เรื่อง การขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. หน้า 192-199. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงาน. 2535. "การขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของกระทรวงศึกษาธิการ", ใน รายงานผลการสัมมนา เรื่อง การขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. หน้า 82-114. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- ไพศาล หวังพานิช. 2535. "รายงานการติดตามและประเมินผลโครงการขยายการศึกษาโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น", ใน รายงานผลการสัมมนา เรื่อง การขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. หน้า 47-52. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- สรวณจิตร สุคนธ์ทรัพย์. 2524. "แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนและการบริหารการศึกษา", ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการวางแผนพัฒนาโรงเรียน หน่วยที่ 1-8. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- สิริวรรณ ศรีพล. 2525. "การประเมินหลักสูตร", ใน เอกสารการสอนชุดวิชา
วรรณกรรมมัธยมศึกษา หน่วยที่ 1-7. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- องค์การ อินทร์ทรัพย์. 2526. "การบริหารงานวิชาการ", ใน เอกสารการสอน
ชุดวิชาการจัดการโรงเรียนประถมศึกษา หน่วยที่ 7-15. พิมพ์ครั้งที่ 1.
กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์.
- อรุณ ปรีดีติลล. 2535. "การขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นใน
ระยะของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6", ใน รายงานผลการสัมมนา
เรื่อง การขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. หน้า 115-122.
กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.

วารสาร

- ก่อ สวัสดิทานิชย์. 2518. "การศึกษาระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทย", วารสารสภา
การศึกษาแห่งชาติ. 5 (เมษายน 2518), 20-24.
- จำเนียร น้อยท่าช้าง. 2533. "ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการเรียนการสอน
วิชาชีพของเด็กตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521", วิจัย
สนเทศ. 1 (กุมภาพันธ์ 2523), 8-10.
- ชัยพจน์ รังงาม และ คณะ. 2526. "การศึกษาสภาพปัญหาทางการศึกษาและอิทธิพล
ที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาได้เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสายสามัญ
และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา 2", วารสารการ
วิจัยทางการศึกษา. 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2526), 17-22.

- บุญมี พันธุ์ไทย. 2526. "สภาพการสอนวิชาकरणในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นตามหลักสูตรพุทธศักราช 2521", วารสารการวิจัยทางการศึกษา. 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2526), 51-65.
- ทิพวรรณ รัตนวงศ์. 2534. "แนวโน้มนโยบายสถานบันอุดมศึกษาเอกชนในปีพุทธศักราช 2545", สยามทรรศน์. 2 (เมษายน 2534), 36-43.
- ประพันธ์ เจียรกุล. 2525. "สภาพการจัดสอนวิชาเลือกในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา", วารสารการวิจัยทางการศึกษา. 3 (กรกฎาคม-กันยายน 2525), 9-21.
- พนม พงษ์ไพบูลย์. 2532. "ทิศทางของการมัธยมศึกษาในอนาคต", วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 4 (เมษายน-พฤษภาคม 2532), 9.
- พันธุ์ชัย วิหคโต. 2526. "การติดตามผลการใช้หลักสูตร", วิจัยสนเทศ. 30 (16-26 มีนาคม 2526), 16-25.
- สงบ ลักษณะ. 2524. "สิ่งท้าทายของการวิจัยประเมินผล", สารพัฒนาหลักสูตร. (ตุลาคม 2524), 39.
-
- สุวรรณค์ อ่อนนาค และคณะ. 2526. "โอกาสทางการศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 8", วารสารการวิจัยทางการศึกษา. 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2526), 23-26.
-
- สวัสดิ์ สุวรรณอักษร. 2528. "ปัจจัยเสริมการบริหารหลักสูตร", สารพัฒนาหลักสูตร. 35 (กุมภาพันธ์ 2528), 25-30.

สายสมร ยูนิมิ. 2535. "หมวดวิชากับการบริหารงานวิชาการ : ตอน...เตรียม
การปฏิบัติ", นิตยสารปริทัศน์. 2 (มีนาคม-เมษายน 2535), 4-5.

สุทิน เนียมพลับ. 2526. "การบริหารหลักสูตรประถมศึกษา", วารสารแม่น้ำแคว.
11 (พฤศจิกายน 2526), 29-32.

อ้อม ประนอม. 2527. "ถนนหลักสูตร : การบริหารและการพัฒนา", สารพัฒนา
หลักสูตร. 1 (ตุลาคม 2527), 22-28.

Johansen, John H. 1967. "The Relationship between Teachers
Perception of Influence in Local Curriculum Decision
Making and Curriculum Implementation", Educational
Research. 2 (October 1967), 81-83.

Langenbach, Michael. 1972. "Development of on Instruction to
Measure Teachers Attitude toward Curriculum Use and
Planning", Educational Research. 66 (September 1972),
33-38.

Simmons, W.W. 1980. "So You Want to Have a Long-Range Plan",
Planning Executives Institute. (September 1980), 2-3.

รายงานการวิจัย

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. 2535ข. รายงานผลการศึกษาศาปถาวร
ดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน และ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงาน.

2535. รายงานการประเมินผลโครงการนำร่องการศึกษาภาคบังคับ จาก
ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 อีก 3 ปี. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.

ประเสริฐ บุญท้าว. 2533. สภาพการดำเนินการในโรงเรียนนำร่องขยายการศึกษา
ภาคบังคับในโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 9. อุตรธานี : สำนักงาน
ศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 9.

วิชาการ, กรม. 2532. การวิจัยสังเคราะห์กระบวนการหลักสูตรประถมศึกษา พุทธ
ศักราช 2521. กรุงเทพฯ : ครูสภา.

_____. 2534. รายงานการวิจัยการจัดการศึกษาระดับประถม มัธยมและอาชีว
ศึกษาของไทยในทศวรรษหน้าที่สอดคล้องกับลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางสังคม.
กรุงเทพฯ : การค้าสนา.

_____. 2535ข. รายงานการวิจัยตาม "โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ" : เรื่องสารสนเทศเพื่อการวางแผนพัฒนาคุณภาพการ
จัดการศึกษา. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.

ศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 7, สำนักงาน. 2531. สภาพการเรียนการสอนใน
โรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ปีการศึกษา 2531 เขตการ
ศึกษา 7. พิษณุโลก : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7.

ศึกษาธิการจังหวัดนครศรีธรรมราช, สำนักงาน. 2533. ความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการขยายโอกาสทางการศึกษาไปใช้ในจังหวัดนครศรีธรรมราช. ม.ป.ท.
: ม.ป.พ.

ศึกษาธิการจังหวัดปราจีนบุรี, สำนักงาน. 2533. ความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการขยายโอกาสทางการศึกษาไปใช้ในจังหวัดปราจีนบุรี. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.

ศึกษาธิการจังหวัดสตูล, สำนักงาน. 2533. ความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการขยายโอกาสทางการศึกษาไปใช้ในจังหวัดสตูล. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.

Regan, William. M. and Lethwood, Kenneth A. 1974. Effecting Curriculum Change. Ontario : The Ontario Institute for Studies In Education.

วิทยานิพนธ์

จรรยา พานิชยผลินไชย. 2521. "โอกาสเข้าศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามประเภทโรงเรียน สถานภาพส่วนตัวและผลการเรียนของนักเรียนภาคเหนือ", ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

จันทนา นนนิกร. 2521. "การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของนักเรียนที่มีโอกาสศึกษาต่อในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคกลางจำแนกตามประเภทโรงเรียน", ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

จุกรัตน์ ตั้งสุวรรณพานิช. 2533. "การศึกษาการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามโครงการการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 เพื่อประกอบอาชีพอิสระ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ", วิทยานิพนธ์ปริญฎามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- จวีวรรณ เต็มพิทักษ์. 2528. "ปัญหาการบริหารงานวิชาการในการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลางสังกัดกรมสามัญศึกษา", วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เจลีเยว ชาญโพธิ์. 2533. "สภาพและวิธีการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา", ปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ฉ่ำ ชัยศรี. 2535. "การศึกษาทัศนะของครูและผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนในโครงการนำร่องที่มีต่อการขยายการศึกษามาศึกษาบังคับ 9 ปี ในเขตการศึกษา 4", ปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ชนะพนิชรุ้ สุรมิตร ไผตรี. 2529. "การบริหารหลักสูตรในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร", วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรงค์ ณ ลำพูน. 2534. "ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อการขยายการศึกษาเป็น 9 ปี สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน", ปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ณรงค์กร ชำนาญเวช. 2536. "สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตการศึกษา 2", วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ธีรงค์ เงินศรี. 2518. "การใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับพุทธศักราช 2518 ในเขตการศึกษา 10", วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- นิพนธ์ ภูริฉาย. 2528. "การศึกษาการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย
พุทธศักราช 2524 ในปีการศึกษา 2527 ตามทัศนะของผู้บริหารและครู
โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 2", ปรินฎานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
- บรรจบ คำคุณ. 2532. "สภาพและปัญหาในการดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษา
ของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขตการศึกษา 9", วิทยานิพนธ์ปรินฎา
มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปลั่งสวัสดิ์ วรกิตติ. 2518. "การใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตการศึกษา 1
ฉบับพุทธศักราช 2518", วิทยานิพนธ์ปรินฎามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประชาคม จันทระจิต. 2533. "การศึกษานโยบายการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตร
วิชาชีพ พุทธศักราช 2530 ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคใต้", วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ประยงค์ ชูน้อย. 2521. "โอกาสการเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนก
ตามประเภทของโรงเรียน สถานภาพส่วนตัวและผลการเรียนของนักเรียนใน
ภาคใต้", ปรินฎานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- พงษ์พิศ ทะคง. 2526. "ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการบริหารหลักสูตร
มัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2527 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการ
ศึกษา 9", วิทยานิพนธ์ปรินฎาศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- พนมพร เป่าเจริญ. 2518. "การใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับพุทธศักราช 2518 ในเขตการศึกษา 7", วิทยานิพนธ์ปริญฎามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พูลสุข อยู่ประสิทธิ์. 2530. "การวางแผนการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5", ปริญฎานิพนธ์การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน.
- เพ็ญศิริ บุญสวน. 2518. "การใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518 ในเขตการศึกษา 11", วิทยานิพนธ์ปริญฎามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รจนา เกรียงไกร. 2528. "ปัญหาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ในทรรศนะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 7", ปริญฎานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยุโลก.
- วสันต์ จันทรวงศ์. 2519. "การใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518 ในเขตกรุงเทพมหานคร", วิทยานิพนธ์ปริญฎามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วาสนา ณ นคร. 2532. "การศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่", วิทยานิพนธ์ปริญฎามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วีรพล วงศ์นันทา. 2535. "สภาพและปัญหาการดำเนินงานในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำปาง", ปริญฎานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- ศิริพร จุลบาท. 2531. "การศึกษาสภาพการใช้หลักสูตรแบบทิ้งระบบโรงเรียนใน
โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดกรม
สามัญศึกษา", วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมนึก จันทร์กษ. 2534. "การประเมินผลการเรียนการสอนตามโครงการขยาย
โอกาสทางการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขตการศึกษา 3 : ศึกษา
เฉพาะกรณีวิชาการงานและอาชีพ", วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมบัติ พักฉิม. 2526. "ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับกระบวนการ
บริหารงานสื่อการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาใน
กรุงเทพมหานคร", วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมาน บุญล้ำ. 2524. "การใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ใน
เขตการศึกษาหนึ่ง", วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โสภณ โสภณดี. 2525. "ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนเกี่ยวกับการ
ใช้หลักสูตรกลุ่มการงานและอาชีพในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช
2521 เขตการศึกษา 6". วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
-
- อรรรรณ รูปสูง. 2535. "การวางแผนบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา", วิทยานิพนธ์
ศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.

อุดม ภูประดิษฐ์. 2521. "โอกาสการเข้าศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามประเภทโรงเรียน สภาพส่วนตัวและผลการเรียนของนักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ", ปรินทิพินท์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

Akinsanya, Adyemi Adesegun. 1974. "Teachers Participation in Educational Planning in Lagos, Nigeria", Dissertation Abstracts International. 34 (April 1974), 6282-A.

Clinton, Thomas A. 1966. "Study of Problems Encountered by One Hundred Graduates of East Texas State University and the Functional Relationship between Their Problems and Teacher Education Program", Dissertation Abstract International. 2 (December 1966), 1683-A.

การคำนวณ

ภาคผนวก 1

สถิติที่ใช้ในการวิจัยและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

สถิติพื้นฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ จำแนกได้ดังต่อไปนี้

- ค่าร้อยละ ใช้สูตร (นิภา ศรีไพโรจน์, 2531 : 140) ดังต่อไปนี้
ความถี่ของรายการนั้น

$$\text{ร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการใด}}{\text{ความถี่รวม}} \times 100$$

- ค่าเฉลี่ย ใช้สูตร (Hinkle; Wiersma and Jurs, 1982 : 52) ดังต่อไปนี้

$$\mu = \frac{\sum X_i}{N}$$

เมื่อ	μ	แทน	ค่าเฉลี่ย
	X_i	แทน	ผลรวมของข้อมูลทุกตัว
	$\sum X_i$	แทน	ค่าของข้อมูลแต่ละตัว
	N	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

- ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สูตร (Hinkle; Wiersma and Jurs, 1982 : 62-63) ดังต่อไปนี้

$$\sigma = \sqrt{\frac{\sum X_i^2 - \frac{(\sum X_i)^2}{N}}{N}}$$

เมื่อ	σ	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X_i^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum X_i)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

สถิติตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

1. กำหนดค่าความแม่นยำตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) โดยใช้สูตร (Rovinelli and Hambleton, 1978 : 34-37 อ้างถึงใน บุญเชิด วิทยุโณนันทพงษ์, 2527 : 69)

$$IOC = \Sigma R / N$$

เมื่อ

IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความนั้น กับประเด็นหลักของปัญหา
ΣR	แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละข้อ
N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2. หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือการวิจัย โดยใช้วิธีของ คูเดอร์และริชาร์ดสัน (Kuder and Richardson method) โดยใช้สูตร (ซิซนิก เจิงเซาว์, 2535 : 132-133) ดังต่อไปนี้

$$r (KR_{21}) = \frac{ks^2 - \bar{X} (k - \bar{X})}{(k - 1) s^2}$$

เมื่อ

$r (KR_{21})$	แทน	ค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน
\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ยจากแบบสอบถามทั้งหมดของผู้ตอบทุกคน
s^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งหมด
k	แทน	จำนวนข้อแบบสอบถามทั้งหมด

2.1 ค่าความเชื่อมั่นจากแบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร

แทนค่า

1. ด้านการวางแผนหลักสูตร

$$r (KR_{21}) = \frac{25(39.78) - 12.467(25-12.467)}{(25 - 1) 39.78}$$

$$= .8780$$

2. ด้านการนำหลักสูตรไปใช้

$$r (KR_{21}) = \frac{17(24.80) - 7.733(17 - 7.733)}{(17 - 1) 24.80}$$

$$= .8819$$

3. ด้านการประเมินผลหลักสูตร

$$r (KR_{21}) = \frac{11(12.11) - 5.767(11 - 5.767)}{(11 - 1) 12.11}$$

$$= .8507$$

4. รวมทั้งฉบับ

$$r (KR_{21}) = \frac{53(190.90) - 25.967(53 - 25.967)}{(53 - 1) 190.90}$$

$$= .9485$$

2.2 ค่าความเชื่อมั่นจากแบบสอบถามสำหรับครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษา

แทนค่า

1. ด้านการวางแผนหลักสูตร

$$r (KR_{21}) = \frac{25(56.34) - 12.833(25-12.833)}{(25 - 1) 56.34}$$

$$= .9261$$

2. ด้านการนำหลักสูตรไปใช้

$$r (KR_{21}) = \frac{17(29.76) - 8.900(17 - 8.900)}{(17 - 1) 29.76}$$

$$= .9111$$

3. ด้านการประเมินผลหลักสูตร

$$r (KR_{21}) = \frac{11(17.31) - 5.567(11 - 5.567)}{(11 - 1) 17.31}$$

$$= .9252$$

4. รวมทั้งฉบับ

$$r (KR_{21}) = \frac{53(247.94) - 27.300(53 - 27.300)}{(53 - 1) 247.94}$$

$$= .9648$$

ภาคผนวก 2

หนังสือติดต่อราชการ

ที่ ทม 1212.02/ว 057

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
จังหวัดปัตตานี 94000

14 มกราคม 2537

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือและให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

เรียน — (ออกนามผู้เชี่ยวชาญ)—

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนายสมมาศ ทองรุ่ง นักศึกษาระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา กำลังจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่อง ปัญหาการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมี คร.พงษ์ศรี วาณิชย์ศุภวงส์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร.วัน เคชพิชัย เป็นคณะกรรมการที่ปรึกษา และได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้หนึ่งที่จะ ให้คำปรึกษาและคำแนะนำเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือครั้งนี้ในฐานะผู้เชี่ยวชาญได้เป็นอย่างดียิ่ง

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้เป็นผู้เชี่ยวชาญและขอขอบคุณในความร่วมมือไว้ ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร. ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร. (073) 349111 ต่อ 1331.

ที่ ทม 1212.02/032

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
จังหวัดปัตตานี 94000

27 มกราคม 2537

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

ด้วยนายสมมาศ ทองรุ่ง นักศึกษาระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหาร
การศึกษา กำลังจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่อง ปัญหาการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนในโครงการ
ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช
โดยมี ดร.พ่อองศรี วาณิชย์ศุภวงศ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัน เคชพิชัย เป็นคณะ
กรรมการที่ปรึกษา การวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารหลักสูตรของโรงเรียน
ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในโอกาสต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย
ในครั้งนี้ ขอขอบคุณในการให้ความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร. (073) 349111 ต่อ 1331.

ที่ ศธ 1428/1035

สำนักงานการประถมศึกษา

จังหวัดนครศรีธรรมราช

ถนนศรีธรรมราช นศ 80000

31 มกราคม 2537

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย

เรียน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและหัวหน้าการประถมศึกษากิ่งอำเภอต่างพระรธา

ด้วยนายสมมาศ ทองรุ่ง นักศึกษาระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่อง
"ปัญหาการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช" และในการนี้ นักศึกษาขอทดลอง
ใช้เครื่องมือการวิจัยในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นายตง ทัศนโกวิท)

ผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด รักษาราชการแทน

ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

ฝ่ายบริหารงานทั่วไป

โทร. (075) 356442

โทรสาร (075) 343716

ที่ ทม 1212.02/061

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
จังหวัดปัตตานี 94000

11 กุมภาพันธ์ 2537

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาทำการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

สิ่งที่ส่งมาด้วย ตารางบัญชีรายชื่อโรงเรียนที่ใช้เก็บข้อมูล จำนวน 1 ชุด

ด้วยนายสมมาศ ทองรุ่ง นักศึกษาระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหาร
การศึกษา กำลังจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่อง ปัญหาการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนในโครงการ
ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช
โดยมี คร.พ่องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัน เชนพิชัย เป็นคณะ
กรรมการที่ปรึกษา

การวิจัยครั้งนี้นักศึกษาต้องใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจากผู้บริหารและ
ครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของ
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เริ่มดำเนินการในปีการศึกษา 2534
จำนวน 29 โรงเรียน ดังรายละเอียดแนบมาด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อขอความร่วมมือแจ้งให้ผู้บริหารระดับอำเภอ/กิ่งอำเภอแจ้ง
ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลของนักศึกษาไปยังโรงเรียน ขอขอบคุณในความร่วมมือนและ
อำนวยความสะดวกแก่นักศึกษาให้การวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี มา ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร. (073) 349111 ต่อ 1331.

ที่ ศธ 1428/1752

สำนักงานการประถมศึกษา

จังหวัดนครศรีธรรมราช

ถนนศรีธรรมราช นศ 80000

18 กุมภาพันธ์ 2537

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาทำการวิจัย

เรียน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ

อ้างถึง หนังสือสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ ศธ 1428/1035

ลงวันที่ 31 มกราคม 2537

สิ่งที่ส่งมาด้วย ตารางบัญชีรายชื่อโรงเรียนที่ใช้เก็บข้อมูล จำนวน 1 ฉบับ

ตามหนังสือที่อ้างถึง นายสมมาศ ทองร่วง นักศึกษาระดับปริญญาโท วิชา
เอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "ปัญหาการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา
ขั้นพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช" โดยขอทดลองการใช้
เครื่องมือการวิจัย ไปแล้วนั้น

บัดนี้การทดลองเครื่องมือได้เสร็จสิ้นแล้ว จึงขอใช้เครื่องมือดังกล่าวกับ
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามรายชื่อดังแนบ

จึงเรียนมาเพื่อทราบและให้ความอนุเคราะห์ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสามารถ หมวดมณี)

ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

ฝ่ายบริหารงานทั่วไป

โทร. (075) 356442

โทรสาร (075) 343716

ภาคผนวก 3

เครื่องมือการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ปัญหาการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

สำหรับผู้บริหารตอบ

ผู้วิจัย

นายสมมาศ ทองร่วง

บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ปัญหาการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

เรียน ผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน

ขอเรียนว่า แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการบริหารหลักสูตรของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุงการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในการตอบแบบสอบถามทั้ง 3 ตอนนั้น โปรดตอบทุกคำถามตามสภาพที่เป็นจริง โดยพิจารณา เน้นเฉพาะการบริหารหลักสูตรในระดับมัธยมศึกษา และเฉพาะที่โรงเรียนของท่านเท่านั้น

ตอนที่ 1

แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นบุคลากรของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
คำชี้แจง โปรดเติมข้อความเกี่ยวกับสถานภาพของท่านที่เป็นจริง ลงในช่องว่างให้สมบูรณ์
ในประเด็นดังต่อไปนี้

ด้านส่วนตัว

เพศ อายุ ปี(เกษเกิน 6 เดือนนับเป็น 1 ปี)

สถานภาพการสมรส

ด้านหน้าที่การงาน

ตำแหน่ง ระดับ

อายุราชการ ปี(เกษเกิน 6 เดือนนับเป็น 1 ปี)

วุฒิทางการศึกษา

จำนวนคาบที่สอนต่อสัปดาห์

หน้าที่อื่น ๆ ที่รับผิดชอบนอกเหนือจากการบริหาร

1

2

3

ด้านสถานที่ทำงาน

จำนวนครู คน

จำนวนนักเรียน คน

ระยะทางจากที่พักถึงโรงเรียน กิโลเมตร

พาหนะในการเดินทาง คือ

ตอนที่ 2

แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการบริหารหลักสูตรของโครงการขยายโอกาส
ทางการศึกษาขั้นพื้นฐานเฉพาะ ในโรงเรียนของท่านทำนั้น

คำชี้แจง แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นการศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตร 3 ด้าน คือ

1. ด้านการวางแผนหลักสูตร
2. ด้านการนำหลักสูตร ไปใช้
3. ด้านการประเมินผลหลักสูตร

ในการบริหารหลักสูตรทั้ง 3 ด้าน ให้ท่านพิจารณาว่าในโรงเรียนของท่าน ส่วนที่ท่านต้องปฏิบัติ, คำเนินการ, กำหนดและส่งเสริม มีปัญหาหรือไม่ เมื่อท่านได้พิจารณาแบบสอบถามในแต่ละข้อแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง ไม่มีปัญหา หรือ มีปัญหา

หากระบุว่า**มีปัญหา** ให้ท่านพิจารณาต่อไปว่าในส่วนที่ท่านต้องปฏิบัติ, คำเนินการ, กำหนดและส่งเสริม มีปัญหาในระดับใด โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับปัญหา คือ มาก, ปานกลาง หรือ น้อย ระดับใดระดับหนึ่งเพียงระดับเดียวตามความเป็นจริง ดังตัวอย่างข้างล่างนี้

ตัวอย่าง การกรอกแบบสอบถามตอนที่ 2

ปัญหาการบริหารหลักสูตร ในโครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (เฉพาะในโรงเรียนของท่านเท่านั้น)	ไม่มี ปัญหา	มี ปัญหา	ถ้ามีปัญหามีระดับ		
			มาก	ปานกลาง	น้อย
1. <u>ด้านการวางแผนหลักสูตร</u>					
0. การศึกษาข้อมูลสารสนเทศ	./...		...		...
00. การป ระชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ชุมชน ทราบ		./...	./.		...

ปัญหาการบริหารหลักสูตรในโครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (เฉพาะในโรงเรียนของท่านเท่านั้น)	ไม่มี ปัญหา	มี ปัญหา	ถ้ามีปัญหามีระดับ		
			มาก	ปานกลาง	น้อย
1. ด้านการวางแผนหลักสูตร 1. การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภายนอกที่ เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา 2. การประชุมบุคลากรเพื่อเตรียมความพร้อมก่อน เปิดภาคเรียน 3. การประชุมชี้แจงให้บุคลากรเข้าใจในหลักการ จุดหมาย โครงสร้างและหลักเกณฑ์การใช้ หลักสูตร 4. การประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรเกี่ยวกับ กับแนวปฏิบัติและการเตรียมความพร้อมเพื่อ ใช้หลักสูตร 5. การส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมเพื่อหาความ รู้และประสบการณ์ในวิชาที่สอน 6. การเตรียมการจัดระบบบริหารหลักสูตร 7. การดำเนินการจัดระบบข้อมูลพื้นฐาน					
8. การจัดเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และเอกสารที่ เกี่ยวข้อง 9. การสร้างความมั่นใจแก่บุคลากรต่อสภาพ ความพร้อมของโรงเรียน 10. การนำข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพความ ต้องการของท้องถิ่นมาใช้ในการวางแผนงาน ของโรงเรียน					

ปัญหาการบริหารหลักสูตรในโครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (เฉพาะในโรงเรียนของท่านเท่านั้น)	ไม่มี	มี	ถ้ามีปัญหามีระดับ		
	ปัญหา	ปัญหา	มาก	ปานกลาง	น้อย
11. การนำข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความพร้อมของ โรงเรียนมาใช้ในการวางแผนงานของ โรงเรียน					
12. การจัดให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผน					
13. การจัดทำแผนเป็นลายลักษณ์อักษร					
14. การประชุมชี้แจงบุคลากรทั้งหมดให้รับทราบ แผน					
15. การวิเคราะห์หลักการ จุดหมายและ โครงสร้างของหลักสูตรเพื่อแปลงหลักสูตร ไปใช้ในการเรียนการสอน					
16. การจัดให้มีและจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น					
17. การส่งเสริมให้บุคลากรใช้กระบวนการเรียน การสอนตามแนวดำเนินการของหลักสูตร					
18. การจัดแผนการเรียนตามหลักการ จุดหมาย และ โครงสร้างของหลักสูตร โดยการจัดให้มี หลาย ๆ แผน					
19. การประชุมวางแผนร่วมกับบุคลากรในการ จัดทำแผนปฏิบัติการสอนหรือโครงการสอน					
20. การกำหนดให้มีแผน/โครงการจัดหา จัดทำ และ ใช้สื่อ					
21. การส่งเสริมให้มีกิจกรรมแก้ปัญหาการสอน ของบุคลากรร่วมกัน					

ปัญหาการบริหารหลักสูตรในโครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (เฉพาะ ในโรงเรียนของท่านเท่านั้น)	ไม่มี ปัญหา	มี ปัญหา	ถ้ามีปัญหามีระดับ		
			มาก	ปานกลาง	น้อย
22. การสนับสนุนให้มีกิจกรรมตามระเบียบ กระทรวงศึกษาธิการ					
23. การส่งเสริมให้มีกิจกรรมแนะแนว					
24. การกำหนดกิจกรรมอิสระของผู้เรียน					
25. การสนับสนุนให้มีการสอนซ่อมเสริม					
2. <u>ด้านการนำหลักสูตร ไปใช้</u>					
26. การจัดทำปฏิทินการรายงานผลการดำเนินงาน งานโครงการ/กิจกรรมทางวิชาการ					
27. การให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดตารางสอน					
28. การจัดพัฒนาบุคลากรด้านวิชาการ					
29. การจัดอบรม สัมมนา เพื่อให้บุคลากรได้แลกเปลี่ยน ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและแนว ทางการแก้ปัญหาการเรียนการสอนตาม หลักสูตร					
30. การส่งเสริมขวัญและกำลังใจบุคลากร					
31. การส่งเสริมการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นจัด กิจกรรมการเรียนการสอน					
32. การอำนวยความสะดวกในการใช้สื่อการเรียน การสอนต่าง ๆ					
33. การส่งเสริมการใช้วัสดุอุปกรณ์ทางการ ศึกษาเพื่อกิจกรรมทางวิชาการ					

ปัญหาการบริหารหลักสูตรในโครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (เฉพาะในโรงเรียนของท่านเท่านั้น)	ไม่มี ปัญหา	มี ปัญหา	ถ้ามีปัญหามีระดับ		
			มาก	ปานกลาง	น้อย
34. การสนับสนุนงานห้องสมุดโรงเรียนเพื่อ กิจกรรมทางวิชาการ					
35. การจัดทำสรุปผลการดำเนินงานเป็นระยะ					
36. การส่งเสริมการจัดและพัฒนาการเรียนการสอนให้ เหมาะสมกับจุดหมายของหลักสูตร					
37. การสนับสนุนให้มีการเตรียมความพร้อมให้กับ ผู้เรียนก่อนการเรียนการสอน					
38. การส่งเสริมการสอนเน้นทักษะกระบวนการ 9 ชั้น					
39. การสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่ออาหารกลางวันในโรงเรียน					
40. การส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาสุขภาพพลานามัยและการ สาธารณสุข					
41. การส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประชาธิปไตยในโรงเรียน					
42. การส่งเสริมการสอนซ่อมเสริมเพื่อพัฒนา ผู้เรียน					
3. <u>ด้านการประเมินผลหลักสูตร</u>					
43. การติดตาม ตรวจสอบและแก้ปัญหาเกี่ยวกับ หลักสูตร					

ปัญหาการบริหารหลักสูตรในโครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (เฉพาะในโรงเรียนของท่านเท่านั้น)	ไม่มี ปัญหา	มี ปัญหา	ถ้ามีปัญหามีระดับ		
			มาก	ปานกลาง	น้อย
44. การจัดให้มีปฏิทินการประเมินผลหลักสูตรที่เป็นลายลักษณ์อักษร					
45. การแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลหลักสูตร					
46. การจัดให้มีการสร้างเครื่องมือประเมินผลหลักสูตรที่สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร					
47. การจัดปรับปรุงเครื่องมือประเมินผลหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียนและท้องถิ่น					
48. การติดตามและประเมินผลหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ					
49. การติดตาม กำกับ ดูแลและแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนตามแนวดำเนินการของหลักสูตร					
50. การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการดำเนินงานหลักสูตร					
51. การอบรมให้บุคลากรมีความรู้เกี่ยวกับระเบียบของการวัดผลและประเมินผลตามหลักสูตร					
52. การเผยแพร่ผลงานให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องและชุมชนทราบ					
53. การนำผลการดำเนินงานไปใช้ในการวางแผนใหม่					

หมายเหตุ เมื่อท่านตอบแบบสอบถามแล้วเสร็จ ขอความกรุณาทบทวนอีกครั้ง
ว่าท่านตอบครบทุกข้อแล้ว

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามอย่างดียิ่ง

สมมาศ ทองร่วง
(นายสมมาศ ทองร่วง)

ผู้วิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ปัญหาการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

สำหรับครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาตอน

ผู้วิจัย

นายสมมาศ ทองร่วง

บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ปัญหาการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

เรียน ผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน

ขอเรียนว่า แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการบริหารหลักสูตรของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุงการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในการตอบแบบสอบถามทั้ง 3 ตอนนั้น โปรดตอบทุกคำถามตามสภาพที่เป็นจริง โดยพิจารณา เน้นเฉพาะการบริหารหลักสูตรในระดับมัธยมศึกษา และเฉพาะที่โรงเรียนของท่านเท่านั้น

ตอนที่ 1

แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นบุคลากรของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
คำชี้แจง โปรดเติมข้อความเกี่ยวกับสถานภาพของท่านที่เป็นจริง ลงในช่องว่างให้สมบูรณ์
ในประเด็นดังต่อไปนี้

ด้านส่วนตัว

เพศ อายุ ปี(เกษเกิน 6 เดือนนับเป็น 1 ปี)

สถานภาพการสมรส

ด้านหน้าที่การงาน

ตำแหน่ง ระดับ

อายุราชการ ปี(เกษเกิน 6 เดือนนับเป็น 1 ปี)

วุฒิทางการศึกษา

จำนวนคาบที่สอนต่อสัปดาห์ คาบ

หน้าที่อื่น ๆ ที่รับผิดชอบนอกเหนือจากการสอน

1

2

3

ด้านสถานที่ทำงาน

จำนวนครู คน

จำนวนนักเรียน คน

ระยะทางจากที่พักถึงโรงเรียน กิโลเมตร

พาหนะในการเดินทาง คือ

ตอนที่ 2

แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการบริหารหลักสูตรของ โครงการขยายโอกาส
ทางการศึกษาระดับพื้นฐานเฉพาะในโรงเรียนของท่านเท่านั้น

คำชี้แจง แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นการศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตร 3 ด้าน คือ

1. ด้านการวางแผนหลักสูตร
2. ด้านการนำหลักสูตรไปใช้
3. ด้านการประเมินผลหลักสูตร

ในการบริหารหลักสูตรทั้ง 3 ด้าน ให้ท่านพิจารณาว่าในโรงเรียนของท่าน ส่วนที่ท่านต้องปฏิบัติ, ค่าเงินการ, ได้รับและมีส่วนร่วม มีปัญหาหรือไม่ เมื่อท่านได้พิจารณาแบบสอบถามในแต่ละข้อแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง ไม่มีปัญหา หรือ มีปัญหา

หากระบุว่าไม่มีปัญหา ให้ท่านพิจารณาต่อไปว่าในส่วนที่ท่านต้องปฏิบัติ, ค่าเงินการ, ได้รับและมีส่วนร่วม มีปัญหาในระดับใด โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับปัญหา คือ มาก, ปานกลาง หรือ น้อย ระดับใดระดับหนึ่งเพียงระดับเดียวตามความเป็นจริง ดังตัวอย่างข้างล่างนี้

ตัวอย่าง การกรอกแบบสอบถามตอนที่ 2

ปัญหาการบริหารหลักสูตรในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (เฉพาะในโรงเรียนของท่านเท่านั้น)	ไม่มีปัญหา	มีปัญหา	ถ้ามีปัญหามีระดับ		
			มาก	ปานกลาง	น้อย
1. <u>ด้านการวางแผนหลักสูตร</u>					
0. การศึกษาข้อมูลสารสนเทศ	./...				
00. การประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ชุมชนทราบ		../.	./.		

ปัญหาการบริหารหลักสูตรในโครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (เฉพาะในโรงเรียนของท่านเท่านั้น)	ไม่มี ปัญหา	มี ปัญหา	ถ้ามีปัญหามีระดับ		
			มาก	ปานกลาง	น้อย
1. ด้านการวางแผนหลักสูตร 1. การช่วยติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา 2. การเข้าร่วมประชุมบุคลากรเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียน 3. การได้รับการชี้แจงให้เข้าใจในหลักการจุดหมายโครงสร้างและหลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร 4. การได้รับการชี้แจงและฝึกอบรมเกี่ยวกับแผนปฏิบัติการและการเตรียมความพร้อมเพื่อใช้หลักสูตร 5. การเข้ารับการอบรมเพื่อหาความรู้และประสบการณ์ในวิชาที่สอน 6. การมีส่วนร่วมเตรียมการจัดระบบบริหารหลักสูตร					
7. การได้ร่วมจัดระบบข้อมูลพื้นฐาน 8. การจัดเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์และเอกสารที่เกี่ยวข้อง 9. การได้รับความมั่นใจต่อสภาพความพร้อมของโรงเรียนจากผู้บริหาร					

ปัญหาการบริหารหลักสูตรในโครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (เฉพาะในโรงเรียนของท่านเท่านั้น)	ไม่มี ปัญหา	มี ปัญหา	ถ้ามีปัญหามีระดับ		
			มาก	ปานกลาง	น้อย
10. การเสนอแนะข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพ ความต้องการของท้องถิ่นที่ใช้ในการวางแผน งานของโรงเรียน					
11. การเสนอแนะข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความ พร้อมของโรงเรียนที่ใช้ในการวางแผนงาน					
12. การมีส่วนร่วมในการวางแผนงานของ โรงเรียน					
13. การมีส่วนร่วมจัดทำแผนเป็นลายลักษณ์อักษร					
14. การได้รับการชี้แจงให้ทราบเกี่ยวกับแผน					
15. การมีส่วนร่วมวิเคราะห์หลักการ จุดหมาย และ โครงสร้างของหลักสูตรเพื่อแปลง หลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอน					
16. การร่วมจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น					
17. การมีส่วนร่วมกำหนดการใช้กระบวนการ เรียนการสอนตามแนวคำเนิการของ หลักสูตร					
18. การมีส่วนร่วมจัดแผนการเรียนตามหลักการ จุดหมาย และ โครงสร้างของหลักสูตรโดย การจัดให้มีหลาย ๆ แผน					
19. การเข้าร่วมวางแผนในการจัดทำแผนปฏิบัติ การสอนหรือโครงการสอน					

ปัญหาการบริหารหลักสูตรในโครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (เฉพาะในโรงเรียนของท่านเท่านั้น)	ไม่มี ปัญหา	มี ปัญหา	ถ้ามีปัญหามีระดับ		
			มาก	ปานกลาง	น้อย
20. การมีส่วนร่วมกำหนดแผน/โครงการจัดทำ, จัดทำและ ใช้สื่อ					
21. การได้รับการส่งเสริมให้มีกิจกรรมแก้ปัญหา การสอนร่วมกัน					
22. การได้รับการสนับสนุนเกี่ยวกับการจัด กิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ					
23. การได้รับการส่งเสริมเกี่ยวกับการจัด กิจกรรมแนะแนว					
24. การมีส่วนร่วมกำหนดกิจกรรมอิสระของผู้เรียน					
25. การได้รับการสนับสนุนในการสอนซ่อมเสริม					
2. <u>ด้านการนำหลักสูตร ไปใช้</u>					
26. การร่วมจัดทำปฏิทินรายงานผลการดำเนินงาน งานโครงการ/กิจกรรมทางวิชาการ					
27. การมีส่วนร่วมในการจัดการการสอน					
28. การได้รับการพัฒนาทางด้านวิชาการ					
29. การเข้าร่วมอบรม สัมมนา เพื่อแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางใน การแก้ปัญหาคำสอนตามหลักสูตร					
30. การได้รับส่งเสริมด้านขวัญกำลังใจ					
31. การใช้ทรัพยากรท้องถิ่นเพื่อใช้จัดกิจกรรม การเรียนการสอน					

ปัญหาการบริหารหลักสูตรในโครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐาน (เฉพาะในโรงเรียนของท่านเท่านั้น)	ไม่มี ปัญหา	มี ปัญหา	ถ้ามีปัญหามีระดับ		
			มาก	ปานกลาง	น้อย
32. การได้รับการอำนวยความสะดวกในการ ใช้สื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ					
33. การใช้บริการวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษา เพื่อกิจกรรมทางวิชาการ					
34. การใช้บริการห้องสมุดโรงเรียนเพื่อกิจกรรม ทางวิชาการ					
35. การมีส่วนร่วมจัดทำสรุปผลการดำเนินงาน เป็นระยะ					
36. การจัดและพัฒนาการเรียนการสอนให้ เหมาะสมกับจุดหมายของหลักสูตร					
37. การเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนก่อนการ เรียนการสอน					
38. การจัดกิจกรรมการสอนเน้นทักษะกระบวนการ การ 9 ชั้น					
39. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อ					
อาหารกลางวันในโรงเรียน					
40. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา สุขภาพพลานามัยและการสาธารณสุข					
41. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประชาธิปไตยในโรงเรียน					
42. การจัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมเสริม เพื่อพัฒนาผู้เรียน					

ปัญหาการบริหารหลักสูตรในโครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (เฉพาะ ในโรงเรียนของท่านเท่านั้น)	ไม่มี ปัญหา	มี ปัญหา	ถ้ามีปัญหามีระดับ		
			มาก	ปานกลาง	น้อย
3. ด้านการประเมินผลหลักสูตร					
43. การติดตาม ตรวจสอบและแก้ปัญหาเกี่ยวกับ หลักสูตร					
44. การเข้าร่วมจัดทำปฏิทินการประเมินผล หลักสูตรที่เป็นลายลักษณ์อักษร					
45. การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการประเมินผล หลักสูตร					
46. การร่วมสร้างเครื่องมือประเมินผลหลักสูตรที่ สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร					
47. การปรับปรุงเครื่องมือประเมินผลหลักสูตรให้ เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียนและท้องถิ่น					
48. การได้รับการติดตามและประเมินผลหลักสูตร อย่างสม่ำเสมอ					
49. การติดตาม กำกับ ดูแลและแก้ปัญหาคำ จัดการเรียนการสอนตามแนวดำเนินการ ของหลักสูตร					
50. การมีส่วนร่วมวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล การดำเนินงานหลักสูตร					
51. การปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับระเบียบ ของการวัดผลและประเมินผลตามหลักสูตร					
52. การนำเสนอผลงานให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและ ชุมชนทราบ					

ปัญหาการบริหารหลักสูตรในโครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (เฉพาะในโรงเรียนของท่านเท่านั้น)	ไม่มี	มี	ถ้ามีปัญหามีระดับ		
	ปัญหา	ปัญหา	มาก	ปานกลาง	น้อย
53. การมีส่วนร่วมนำผลการดำเนินงานไปใช้ในการ การวางแผนใหม่					

ตอนที่ 3

ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุงการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนในโครงการ
ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นที่เป็นข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุงการบริหารหลักสูตร
ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน นั้นเฉพาะโรงเรียนของท่าน
เพื่อปรับปรุงการบริหารหลักสูตรโรงเรียนของท่านให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ปัญหาการบริหารหลักสูตร	ข้อเสนอแนะ
1. <u>ด้านการวางแผนหลักสูตร</u>	

ปัญหาการบริหารหลักสูตร	ข้อเสนอแนะ
2. <u>ด้านการนำหลักสูตรไปใช้</u>	
3. <u>ด้านการประเมินผลหลักสูตร</u>	

หมายเหตุ เมื่อท่านตอบแบบสอบถามแล้วเสร็จ ขอความกรุณาทบทวนอีกสักครั้งว่า
ท่านตอบครบทุกข้อแล้ว

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามอย่างดียิ่ง

สมมาศ ทองร่วง
 (นายสมมาศ ทองร่วง)
 ผู้วิจัย

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ นายสมมาศ ทองร่วง

วัน เดือน ปีเกิด 21 มิถุนายน 2500

สถานที่เกิด จังหวัดนครศรีธรรมราช

วุฒิทางการศึกษา

วุฒิ	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
ศศ.บ. (จิตวิทยาและการแนะแนว)	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	2525
ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา)	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	2537

ทุนการศึกษา ทุนอุดหนุนผู้ช่วยสอน (Teaching Assistantship) ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปีการศึกษา 2536

ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน คีษานินเทคท์ 5 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนอง อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช